

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA
BANKOVNÍ DOHLED

Výroční zpráva ECB o činnosti dohledu

2015

březen 2016

Obsah

Předmluva Maria Draghiho, prezidenta ECB	3
Předmluva Danièle Nouyové, předsedkyně Rady dohledu	4
1 Organizační uspořádání: Bankovní dohled ECB	11
1.1 Plnění požadavků na odpovědnost	11
1.2 Rozhodování	12
1.3 Zaměstnanci bankovního dohledu ECB	16
1.4 Provádění kodexu chování	18
1.5 Uplatňování zásady oddělení úkolů měnové politiky od úkolů dohledu	19
1.6 Rámec vykazování údajů a správy informací	20
2 Přínos dohledu pro finanční stabilitu	23
2.1 Úvěrové instituce: hlavní rizika a celková výkonnost v roce 2015	24
2.2 Účast na krizovém řízení	26
2.3 „Běžná“ komplexní hodnocení	30
2.4 Provádění modelu dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu	33
Box Nepřímý dohled – nutnost sjednotit vysoké standardy dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu	47
3 Povolení k činnosti, oznamování porušení pravidel, vynucování a sankční řízení	50
3.1 Povolení k činnosti	50
3.2 Oznamování porušení pravidel, vynucování a sankční řízení	55
4 Jednotný mechanismus dohledu jako součást evropské a celosvětové architektury dohledu	58
4.1 Evropská a mezinárodní spolupráce	58
4.2 Příspěvek k vývoji evropského a mezinárodního regulačního rámce	63
5 Podávání zpráv o rozpočtovém čerpání	71

5.1	Výdaje za rok 2015	71
5.2	Rámec poplatků: listopad 2014–prosinec 2015	73
6	Právní nástroje přijaté Evropskou centrální bankou týkající se bankovního dohledu	77
7	Glosář	78
	Zkratky	82

Předmluva Maria Draghiho, prezidenta ECB

Když v roce 2012 padlo rozhodnutí zřídit v eurozóně jednotný mechanismus dohledu, nejdén kritik prohlašoval, že je to buď neuskutečnitelné nebo to bude trvat věčně. Přesto už jsme oslavili první výročí jednotného mechanismu dohledu (SSM) a můžeme se ohlédnout za velmi úspěšným prvním rokem fungování bankovního dohledu v Evropě.

Zřízení SSM nicméně není ani začátek, ani konec série institucionálních reforem, které je třeba uskutečnit, abychom v Evropě obnovili stabilitu, na níž závisí návrat k udržitelnému růstu. Byl to však zásadní krok a v mnoha ohledech představoval klíč k další cestě.

V době krátce po zavedení eura jsme žili v iluzi, že jsme vytvořili plně soběstačnou měnovou unii. Protože však převážnou většinu peněz vydávají soukromé banky, neobejde se jednotná měna bez jednotného bankovního systému. Aby byla měna opravdu jednotná, musí být plně zastupitelná a nezávislá na své podobě a umístění. To vyžaduje intenzivnější společnou správu bankovního sektoru v zemích, které měnu sdílejí.

Vytvoření jednotného mechanismu dohledu bylo součástí reakce na tuto potřebu. Jednotný orgán dohledu, který používá konzistentní metodiky, zosobňuje vzájemnou důvěru. To nejenže poskytuje vyšší míru ochrany občanů, ale zároveň přináší značné výhody i členským zemím. Jejich finanční instituce mohou plně těžit z úspor z rozsahu v rámci jednotného trhu.

Vzhledem k tomu byla bankovní unie koncipována se třemi pilíři: s jednotným mechanismem dohledu, jednotným mechanismem pro řešení krizí a jednotným systémem pojištění vkladů. Aby byla měna skutečně jednotná, potřebujeme všechny tři tyto pilíře. Dohled bylo třeba zřídit jako první, protože představoval nezbytný předpoklad pro fungování zbylých dvou pilířů bankovní unie. Začátkem roku 2015 byl coby druhý pilíř vytvořen jednotný mechanismus pro řešení krizí (SRM). Aby byla naše bankovní unie kompletní, zbývá nám vybudovat třetí z pilířů: jednotné pojištění vkladů. Teprve poté bude možné říci, že jsme postavili stabilní budovu.

Bankovní unie není sama o sobě cílem, nýbrž krokem, který je nezbytný pro vybudování jednotného evropského trhu bankovních a finančních služeb. Integrované a dobře fungující bankovní a kapitálové trhy jsou zásadní podmínkou stabilní a úspěšné společné měny a pomáhají s podporou růstu a zaměstnanosti ve prospěch všech občanů Evropy.

Předmluva Danièle Nouyové, předsedkyně Rady dohledu

Když byla v březnu 2015 publikována první výroční zpráva, nebylo jednotnému mechanismu dohledu ještě ani půl roku. Měl slibnou budoucnost, ale prakticky žádnou minulost. V době vydání druhé výroční zprávy se můžeme ohlédnout za rokem a půl evropského bankovního dohledu¹. Jednotný mechanismus dohledu má stále slibnou budoucnost, ale nyní i povzbudivou minulost.

V průběhu roku 2015 jsme při prosazování cílů evropského bankovního dohledu dosáhli znatelného pokroku. Přispěli jsme k bezpečnosti a zdraví úvěrových institucí a ke stabilitě finančního systému. Rovněž jsme podpořili jednotnost a integritu vnitřního trhu s důrazem na rovné zacházení s úvěrovými institucemi. Jednotný mechanismus dohledu přispěl k harmonizaci, uplatňoval přístup aktivních zásahů do bankovního dohledu a posílil spolupráci a komunikaci s evropskými institucemi a dalšími orgány dohledu. Určitě jsme ještě nedosáhli našeho cíle vybudovat skutečně evropský bankovní dohled, ale velmi jsme se mu přiblížili.

Podpora integrace a harmonizace – dosavadní úspěchy a budoucí úkoly

V roce 2015 zaznamenal evropský bankovní dohled významný krok vpřed směrem k harmonizovanému a nestrannému dohledu: v souladu se společnou metodikou byl uskutečněn **proces dohledu a hodnocení orgány dohledu v eurozóně (SREP)**. Vůbec poprvé byly všechny významné instituce v eurozóně hodnoceny podle stejných měřítek. V přístupu založeném na odborném posouzení vycházejícím z jasně definovaných principů byly zkombinovány kvantitativní a kvalitativní prvky ve snaze zajistit konzistentnost, vyhnout se přílišné shovívavosti a zohlednit specifika jednotlivých institucí. Společná metodika ve velké míře těžila z předchozích zkušeností a osvědčených postupů vnitrostátních příslušných orgánů. Celkově vzato a s ohledem na nadcházející roky byla zkušenost s prvním harmonizovaným procesem SREP velice povzbudivá.

Lepší harmonizace postupů dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu však nelze docílit bez další harmonizace pravidel. Evropský regulatorní rámec – nařízení/směrnice o kapitálových požadavcích – obsahuje více než 160 ustanovení, přičemž konkrétní provádění relevantních evropských norem zůstává do určité míry na vlastním uvážení orgánů dohledu nebo národních vlád. Některé z těchto „**možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni**“ (angl. options and

¹ V souladu se stylistickými zvyklostmi anglojazyčných textů, které ECB vytváří, by jednotný mechanismus dohledu měl být obecně označován jako „evropský bankovní dohled“. Termín „jednotný mechanismus dohledu“ je však možné dále užívat při popisu způsobu, jakým je dohled prováděn (spíše než kým), a rovněž v právních a dalších textech popisujících úkoly a systém bankovního dohledu.

national discretions – OND) vycházejí ze specifických rysů jednotlivých zemí. Řada z nich je však pouze důsledkem nikým nezpochybnovaných tradic, čistě národních zájmů či regulační činnosti a má významné dopady na úroveň obezřetnosti rámce a srovnatelnost kapitálové přiměřenosti. Navíc přidávají rámci na složitosti a představují i zdroj možné regulační arbitráže.

V zájmu řešení tohoto problému jsme sestavili skupinu na vysoké úrovni, která identifikovala zhruba 120 možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni, jejichž výkon může být převeden na ECB a u nichž je možná harmonizace. Tyto možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni pokrývají širokou škálu témat, jako je přístup k odloženým daňovým pohledávkám, vnitroskupinové výjimky pro velké expozice a vnitroskupinové výjimky týkající se likvidity. Dohodli jsme se na jednotném zavedení těchto možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni pro celou eurozónu a jejich sjednocení s globálními standardy, případně (nejsou-li takové standardy k dispozici) uplatňování nejkonzervativnějšího přístupu. Na základě toho vzniklo odpovídající nařízení a návod. Oba dokumenty byly předmětem veřejné konzultace, po které byly přijaty ECB. Nařízení vstoupí v platnost v říjnu 2016. Je to zásadní krok směrem k harmonizovanému regulačnímu rámci pro eurozónu.

Přesto však regulační rámec zůstává do jisté míry nejednotný. Členské státy si kupříkladu odlišně vyložily několik ustanovení směrnice o kapitálových požadavcích. Vnitrostátní právní předpisy se pohybují na škále od přísně doslovného převodu evropské legislativy až po její pozměňování. V některých zemích navíc vnitrostátní zákonodárné orgány navyšují míru roztržičnosti tím, že z nezávazných postupů dohledu činí závazné právní akty.

Ačkoli je provádění směrnic EU výsadním právem vnitrostátních zákonodárců, nejednotný regulační rámec je v přímém rozporu s hlavními cíli bankovní unie. Zároveň má nutnost potýkat se s množstvím různých vnitrostátních právních předpisů daleko do ideálu jednotného evropského orgánu dohledu. Proto aktivně podporujeme další **harmonizaci regulačního rámce** pro bankovní sektor. Dokud zůstane regulace roztržičná, nemůže konvergence postupů dohledu zajistit rovné podmínky. V tomto ohledu jednotný mechanismus dohledu aktivně přispívá k činnosti Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) na zavedení jednotného souboru pravidel a jednotné příručky pro dohled na úrovni EU.

Bankovní sektor a činnosti dohledu v roce 2015

Výchozím bodem naší práce v oblasti dohledu v roce 2015 byly výsledky komplexního hodnocení za rok 2014. Ty dále podpořila analýza makroekonomického prostředí a rozsáhlá analýza klíčových rizik ohrožujících bankovní sektor. Na tomto základě definovala Rada dohledu pět priorit, podle nichž se řídily naše činnosti dohledu v roce 2015. Těmito prioritami byly:

- obchodní modely a faktory ziskovosti,
- správa a řízení institucí a ochota riskovat,

- kapitálová přiměřenost,
- úvěrové riziko,
- kybernetické riziko a integrita dat.

Po celý rok 2015 se společné týmy dohledu účastnily diskusí s vrcholovým vedením bank, během nichž jasně formulovaly očekávání jednotného mechanismu dohledu týkající se dohledu a vznášely připomínky k životaschopnosti **obchodních modelů a faktorů ziskovosti**. Horizontální analýzy rovnocenných skupin, které braly v úvahu specifika různých obchodních modelů, byly prováděny expertní skupinou s významnou účastí vnitrostátních příslušných orgánů.

Na téma **správy a řízení institucí a ochoty riskovat** byl v březnu 2015 zahájen rozsáhlý tematický přezkum, který byl začleněn do procesu SREP. Tento přezkum byl dokončen v lednu 2016 sepsáním navazujících dopisů pro instituce. Provedení tematického přezkumu coby součásti dohledového cyklu společným týmům dohledu rovněž umožnilo identifikovat návazné akce dohledu pro rok 2016 a také oblasti, kde budou provedeny kontroly na místě. Později v tomto roce bude zveřejněna zpráva o osvědčených postupech zjištěných během tematického přezkumu.

Kapitálová přiměřenost představovala prioritu, kterou jsme se v roce 2015 zabývali kontinuálně. Výsledky komplexního hodnocení poskytly společným týmům dohledu dobrý výchozí bod pro jejich návaznou kontrolu. Práce na možnostech a případech vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni znamenala krok vpřed k harmonizovanější definici regulatorního kapitálu bank napříč jednotným mechanismem dohledu. Další oblastí zájmu byla příprava cíleného přezkumu interních modelů bank, který měl ověřit, že banky dodávají rizikově vážená aktiva v dostatečné míře. Cílem je zajistit jejich soulad s regulatorními standardy a podpořit jejich konzistentnost napříč institucemi. V průběhu roku 2015 bylo provedeno první hodnocení a navržen cílený přezkum interních modelů na příští roky.

Co se týče **úvěrového rizika**, byl v roce 2015 zahájen tematický přezkum pákového financování. Cíle přezkumu spočívaly v lepším porozumění finančním aktivitám v dohlížených institucích využívajícím pákový efekt, hodnocení klíčových hybných sil a dynamiky tohoto trhu a identifikaci osvědčených postupů. Přezkum se rovněž zaměřil na umožnění srovnávání institucí s ohledem na pákové financování. Rada dohledu dále zřídila pracovní skupinu pro vývoj a uplatňování konzistentního přístupu k dohledu ve vztahu k dohlíženým institucím s vysokým počtem špatných úvěrů.

Pokud jde o **kybernetické riziko a integritu dat**, tematický přezkum kybernetické bezpečnosti v oblasti IT započal začátkem roku 2015 s cílem vytipovat kybernetické rizikové profily významných institucí a provést srovnání údajů získaných z bank. Počáteční výsledky byly využity k identifikaci bank, v nichž byly na roky 2015 a 2016 naplánovány kontroly na místě. Rada dohledu rovněž schválila provozní a komunikační model pro případy kybernetické kriminality a zřízení databáze těchto případů. V zájmu podpory práce v těchto oblastech byla sestavena expertní skupina se zapojením vnitrostátních příslušných orgánů.

Evropský bankovní sektor na začátku roku 2016

V prvním čtvrtletí roku 2016 zaznamenal evropský bankovní sektor zhoršení globálního finančního prostředí. Evropský bankovní sektor je dnes nicméně v mnoha ohledech jiný než dříve. V první řadě zlepšily banky **kvalitu a zvýšily kvantitu kapitálu** ve svém držení. Od roku 2012 se poměr CET1 u významných institucí zvedl průměrně z 9 % asi na 13 %. Tyto instituce jsou dobře připraveny na splnění postupně zaváděných regulačních kapitálových požadavků, které budou v účinnosti od roku 2019. Pokud jde o kapitálové požadavky dohledu, evropský bankovní dohled jasně stanovil očekávanou úroveň kapitálu v 2. pilíři, kterou si mají banky stále udržovat. Za daných okolností nebudou požadavky dohledu dále navyšovány.

Celkově vzato je evropský bankovní sektor na nečekané obtíže připraven mnohem lépe než před pouhými několika lety. Významné instituce navíc v roce 2015 dále zvyšovaly svůj zisk. V důsledku toho byly schopny uplatňovat vhodnou politiku distribuce dividend a stále přitom splňovat regulační a dohledové kapitálové požadavky. To platí i s ohledem na rozložení nástrojů vedlejšího kapitálu tier 1.

Stále však existuje část evropských bank, které vykazují zvýšené úrovně **špatných úvěrů**. Tyto úvěry byly identifikovány v rámci komplexního hodnocení v roce 2014 s vůbec prvním využitím harmonizované definice. Stejně důležitá je i skutečnost, že tyto špatné úvěry byly již přiměřeným způsobem pokryty. Nacházíme se tudíž v poměrně příznivé situaci, v níž můžeme v příštích několika letech systematicky podporovat další snižování úrovně špatných úvěrů.

V neposlední řadě došlo k průlomům ve struktuře bankovního systému. Díky směrnici o ozdravných postupech a řešení krize bank a Jednotnému výboru pro řešení krizí máme nyní k dispozici **režim řešení krizí**, který umožňuje řádný průběh selhání bank. Tento režim zaručuje, že náklady na řešení krizí už nenesou daňoví poplatníci, ale akcionáři a věřitelé bank. Zatímco však směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank náležitě zvyšuje tržní disciplínu, nárůst spreadů pozorovaný v prvním čtvrtletí roku 2016 se ve světle vyšších úrovní kapitálu, který banky drží, nezdá být odůvodněný.

Priority v oblasti dohledu na rok 2016

Obchodní modely a faktory ziskovosti zůstanou jedním z hlavních cílů činnosti evropského bankovního dohledu i v roce 2016. Před oběma těmito oblastmi stojí náročné úkoly v podobě prodloužených období nízkých úrokových sazeb a vysoké úrovně snížení hodnoty aktiv. Další důležité rizikové prvky, jejichž význam v jednotlivých zemích kolísá, zahrnují úvěrové riziko a zvýšené množství špatných úvěrů, uvedené výše, dále neúspěšné usilování o výnosy, riziko v oblasti správy a řízení institucí, riziko selhání země, geopolitické riziko, rostoucí počet zranitelných míst v rozvíjejících se ekonomikách a již zmiňované riziko v oblasti IT a kybernetické kriminality. Banky se zároveň musejí připravit na nové regulační kapitálové požadavky.

Tyto náročné úkoly a rizika posloužily jako výchozí bod definice našich priorit v oblasti dohledu na rok 2016. Vzhledem k tomu, že mnoho klíčových rizik a výzev se od roku 2015 výrazně nezměnilo, došlo mezi našimi prioritami v oblasti dohledu na tento a loňský rok k jistému přesahu. Některé z priorit na rok 2015 byly navíc od počátku koncipovány na horizont více než jednoho roku. Na základě těchto skutečností přijal jednotný mechanismus dohledu pět **priorit v oblasti dohledu** na rok 2016, které byly zveřejněny na počátku roku 2016:

- riziko obchodních modelů a ziskovosti,
- úvěrové riziko,
- kapitálová přiměřenost,
- správa rizik a kvalita údajů,
- likvidita.

Riziko obchodních modelů a ziskovosti zůstává v roce 2016 klíčovou prioritou. Na základě analýz provedených v roce 2015 byl zahájen tematický přezkum faktorů ziskovosti bank na úrovni podniku a napříč obchodními modely. V tomto kontextu bude jednou z oblastí, na niž se dohled zaměří, zjišťování, je-li ziskovosti dosahováno mimo jiné i oslabováním standardů pro upisování úvěrů, vyšší mírou závislosti na krátkodobém financování nebo zvyšováním expozice vůči riziku.

Úvěrové riziko rovněž zůstává jednou z klíčových priorit. Zhoršení kreditní kvality úvěrů poskytovaných podnikům a domácnostem a standardů pro upisování úvěrů je spolu se stále vysokým počtem špatných úvěrů zdrojem obav v řadě zemí eurozóny, zejména v těch, které tvrdě zasáhla krize. Kromě pokračování v práci započaté v roce 2015 se bankovní dohled ECB zaměří i na nadměrnou koncentraci rizik v některých oblastech, např. v oblasti nemovitostí. S tím úzce souvisí i provádění nového účetního standardu „IFRS 9 – finanční nástroje“, který má vliv na zjišťování snížení hodnoty úvěrů a na oceňování finančních nástrojů. Příslušný tematický přezkum bude zahájen v brzké době.

Další prioritou pro rok 2016 je **kapitálová přiměřenost**. Mimořádně důležitou roli hraje v tomto ohledu konzistentnost a kvalita interních bankovních postupů pro hodnocení kapitálové přiměřenosti (ICAAP) včetně schopností interního zátěžového testování a provedení zátěžových testů souvisejících s dohledem, jako je celounijní zátěžový test koordinovaný Evropským orgánem pro bankovníctví. Další klíčové prvky dohledu na rok 2016 představuje návazné sledování kvality a složení bankovního kapitálu (rovněž ve vztahu k možnostem a případům vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni) a zkoumání připravenosti bank na nové regulační standardy, jako jsou minimální požadavky na kapitál a způsobilé závazky a celková kapacita absorpce ztráty. Další důležitou prioritou bude v roce 2016 i v letech následujících cílený přezkum interních modelů bank a intenzity jejich rizikově vážených aktiv.

Správa rizik a kvalita údajů v bankách zůstává prioritou i v roce 2016, a to na pozadí nízké ziskovosti a potenciálního usilování o výnosy v kombinaci s levným a dostatečným financováním. Finanční krize navíc jasně ukázala, že řídicí orgány

bank často postrádají informace potřebné k tomu, aby mohly činit dobrá obchodní rozhodnutí. Prioritou jednotného mechanismu dohledu je nyní zřetelně informovat banky o očekáváních dohledu v této souvislosti. Další tematický přezkum navíc zhodnotí dodržování zásad Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS) pro účinné shromažďování údajů v oblasti rizik a podávání zpráv o rizicích. Tento přezkum rovněž podpoří kroky navazující na tematický přezkum jednotného mechanismu dohledu z roku 2015 v oblasti správy rizik a ochoty riskovat. Zajištění kvality a bezpečnosti údajů vyžaduje v neposlední řadě i nejmodernější informační infrastrukturu. Rizika spojená s IT proto budou součástí analýzy.

Posledním bodem je nově přidaná priorita v oblasti dohledu na rok 2016, kterou je **likvidita**. Zkušenost s procesem SREP z roku 2015 ukázala, že mnoho bank dosud zcela nesplňuje očekávání dohledu související s řádným řízením rizik likvidity. V důsledku toho prochází metodika procesu SREP týkající se rizika likvidity dalším vývojem. To zahrnuje rozložení robustnosti bankovního ukazatele krytí likvidity a pochopení spolehlivosti řízení rizika likvidity a ochoty riskovat ze strany bank, jak vyjadřují interní postupy pro hodnocení přiměřenosti likvidity (ILAAP) či srovnatelný rámec.

Tyto priority platí v mnoha ohledech pro významné banky pod přímým dohledem ECB i pro méně významné instituce pod přímým dohledem vnitrostátních příslušných orgánů a nepřímým dohledem ECB. Konzistentní přístup je zajištěn napříč jednotným mechanismem dohledu v úzké spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány a v souladu se zásadou proporcionality.

Konsolidace modelu dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu

Priority v oblasti dohledu na roky 2015 a 2016 zdůrazňují progresivní povahu přístupu jednotného mechanismu dohledu k bankovnímu dohledu. Naším hlavním cílem je řešit potenciální problémy včas. Na základě lepších možností benchmarkingu a srovnávání rovněž podporujeme **různá hlediska týkající se rizik**. Snažíme se dospět k detailnímu porozumění rizikovým faktorům, ochotě riskovat a obchodnímu modelu každé instituce s náležitým ohledem na různorodost obchodních modelů bank v Evropě. V tom spočívá zřejmě síla evropského orgánu bankovního dohledu.

Dosavadní úspěchy byly možné zejména díky oddanosti a píli našich týmů. V roce 2016 budeme pokračovat s rozvojem **týmového ducha SSM** v rámci ECB a vnitrostátních orgánů dohledu. Tento týmový duch je nezbytný, uvážíme-li, že vysoce kvalifikovaní lidé, kteří k fungování SSM přispívají, jsou zaměstnání různými orgány v různých zemích, a účastní se tak unikátní podoby integrované spolupráce. V souladu s obecným požadavkem zákonodárců EU budeme i nadále rozvíjet politiky v oblasti lidských zdrojů týkající se školení, zpětné vazby a mobility v rámci SSM tak, abychom podpořili sdílenou kulturu dohledu a skutečně integrovaný dohledový mechanismus.

Jednotný mechanismus dohledu ještě čeká mnoho práce, než bude moci provádět osvědčené postupy za účelem nezávislého, intruzivního a progresivního dohledu, který zajistí bankám v eurozóně rovné podmínky. Tím, jak postupně získáváme zkušenosti a sbližujeme se, se tomuto cíli přibližujeme čím dál rychleji.

1 Organizační uspořádání: Bankovní dohled ECB

Během prvního roku fungování se organizační uspořádání bankovního dohledu ECB² ukázalo jako optimální podpora práce jednotného mechanismu dohledu. Když však uvážíme, o jak rozsáhlý projekt se jedná a jak krátká byla přípravná fáze, bylo by překvapivé, pokud by nebylo co zlepšovat. Proto jsme podnikli kroky ke zlepšení organizačního rámce a ve vhodnou dobu budou následovat kroky další.

Vzhledem k velkému počtu rozhodnutí, která je třeba v rámci SSM činit, byla zavedena řada opatření pro zefektivnění rozhodovacího procesu. Během prvního roku provozu se rovněž ukázalo, že řada klíčových úkolů vyžaduje větší zdroje, než se předpokládalo. Proto v příštích dvou letech dojde k navyšování počtu zaměstnanců.

V zájmu zajištění řádné správy byl pro všechny zaměstnance ECB revidován etický rámec tak, aby odrážel nové úkoly v oblasti bankovního dohledu. V platnost vstoupil 1. ledna 2015. Zároveň byla zřízena kancelář pro compliance, správu a řízení, jejímž úkolem je radit zaměstnancům a podporovat provádění rámce. Po celý rok 2015 bylo zajištěno oddělení měnové politiky a úkolů v oblasti dohledu na rovině rozhodování a nebyla nutná intervence ze strany mediační komise. Mimo to byla dále vylepšována dostupnost kvalitních údajů pro účely dohledu spolu se systémy správy informací dohledu, které zahrnují celý jednotný mechanismus dohledu.

1.1 Plnění požadavků na odpovědnost

Tato výroční zpráva byla koncipována jako jeden z hlavních kanálů odpovědnosti bankovního dohledu ECB v souladu s nařízením o SSM. Toto nařízení stanoví, že svěřením úkolů týkajících se dohledu Evropské centrální bance by mělo být vyváжено náležitými požadavky na transparentnost a odpovědnost. Udržování a podpora [rámce odpovědnosti](#), který byl zřízen na základě interinstitucionální dohody mezi Evropským parlamentem a ECB a memoranda o porozumění mezi Radou EU a ECB, byly jednou z priorit ECB i v roce 2015.

Co se týče Evropského parlamentu, promluvila před jeho Výborem pro hospodářské a měnové záležitosti v roce 2015 předsedkyně Rady dohledu a prezentovala zde výroční zprávu ECB o činnosti dohledu za rok 2014 ([31. března](#)). Dále proběhla dvě běžná veřejná slyšení ([25. června](#) a [19. října](#)) a dvě *ad hoc* výměny názorů ([25. června](#) a [19. října](#)). Mezi stěžejní body diskuse patřily „možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni“ v rámci nařízení a směrnice o kapitálových požadavcích a proces dohledu a hodnocení orgány dohledu (SREP). V průběhu

² V souladu se stylistickými zvyklostmi anglojazyčných textů, které ECB vytváří, se termín „bankovní dohled ECB“ používá ve smyslu orgánu dohledu ECB.

roku 2015 zveřejnila ECB na svých [internetových stránkách](#) 26 odpovědí na otázky poslanců EP související se záležitostmi dohledu. Odpovědi vysvětlovaly právní rámec a politiky ECB v široké škále témat týkajících se dohledu, jako je komplexní hodnocení za rok 2014, kroky ECB v oblasti dohledu, proporcionalita rozhodnutí v oblasti dohledu a specifická rizika dohlížených bank.

ECB navíc v souladu s interinstitucionální dohodou předala Evropskému parlamentu záznamy jednání Rady dohledu.

Pokud jde o Radu EU, navštívila předsedkyně Rady dohledu v roce 2015 dvě zasedání Eurokupiny na úrovni bankovní unie: 24. dubna prezentovala předsedkyně výroční zprávu ECB o činnosti dohledu za rok 2014 a 7. prosince se Danièle Nouyová zúčastnila výměny názorů týkající se témat, mezi něž patřilo provádění rámce dohledu, harmonizace možností a případů uvážení na vnitrostátní úrovni v rámci nařízení/směrnice o kapitálových požadavcích a komplexní hodnocení za rok 2015.

Jako součást zpravodajské povinnosti určené nařízením o SSM se představitelé Evropské centrální banky zapojení do bankovního dohledu účastnili výměn názorů s jednotlivými národními parlamenty.

1.2 Rozhodování

1.2.1 Rada dohledu a řídicí výbor

Rok 2015 byl prvním celým rokem fungování jednotného mechanismu dohledu. Celkem se konalo 38 zasedání Rady dohledu, z nichž 22 proběhlo ve Frankfurtu nad Mohanem a 16 prostřednictvím telekonference. Na těchto zasedáních projednávala Rada dohledu širokou škálu témat týkajících se jak jednotlivých dohlížených bank, tak i obecných záležitostí, například rozvoje společných metodik a plánů týkajících se jednotlivých politik. Kromě zasedání a telekonferencí může Rada dohledu rozhodovat i písemným postupem³. V roce 2015 byla tímto způsobem učiněna většina rozhodnutí, zejména rozhodnutí o způsobilosti a bezúhonnosti.

³ Na základě článku 6.7 [jednacího řádu Rady dohledu](#) je možné činit rozhodnutí i v písemném řízení, nemají-li proti tomu námitky alespoň tři členové Rady dohledu s hlasovacím právem. V takovém případě bude tento bod zařazen na pořad jednání následujícího zasedání Rady dohledu. Při písemném řízení musí mít každý člen Rady dohledu obvykle alespoň pět pracovních dnů na posouzení.

Obrázek 1

Základní údaje o činnosti Rady dohledu

Poznámky: Čísla uvedená v tomto obrázku se vztahují k jednotlivým rozhodnutím v oblasti dohledu, která byla určena dohlíženým subjektům či jejich potenciálním nabyvatelům. Rada dohledu navíc rozhodla o řadě horizontálních (např. společné metodiky) a institucionálních otázek.

1) Celkem 921 rozhodnutí o povolenacích řízeních se týká více než 2 000 jednotlivých řízení (viz kapitola 3.1.2).

Evropská centrální banka učinila velké množství rozhodnutí ve vztahu k jednotlivým bankám (viz obrázek 1). To vyžaduje efektivní správu a řízení rozhodovacího procesu. Jednotlivé návrhy rozhodnutí musejí být předloženy Radě dohledu ke schválení a poté Radě guvernérů ke konečnému přijetí postupem neuplatnění námitek. Ne všechny dohlížené banky navíc souhlasily s tím, že jim budou formální rozhodnutí ECB dodávána v angličtině. 34 bank dostávalo rozhodnutí v jiném úředním jazyce Evropské unie.

Přestože je bankovní dohled ECB založen na právu EU, zejména na nařízení/směrnici o kapitálové přiměřenosti, provedly členské státy směrnici o kapitálové přiměřenosti do vnitrostátních právních předpisů různými způsoby. To představuje další náročný operativní úkol v oblasti rozhodování – je totiž nezbytné vypracovat na centrální úrovni expertízu na každý z 19 různých vnitrostátních legislativních rámců. Regulatorní rámec navíc dále tříští skutečnost, že některé země vytvářejí z nezávazných postupů dohledu závazné právní akty. Vnitrostátní provádění směrnice o kapitálových požadavcích a vnitrostátní regulatorní požadavky, které přesahují rámec evropských norem, vedly kromě toho ve zvláštních případech k debatě o přesných pravomocích ECB v oblasti dohledu. V řadě případů byla důsledkem situace, v níž Evropská centrální banka prováděla dohled prostřednictvím instrukcí předávaných vnitrostátním příslušným orgánům.

V roce 2015 byla učiněna řada kroků k zefektivnění rozhodovacího procesu. V zájmu zvládnutelnosti velkého objemu navrhovaných rozhodnutí budou dále zkoumány možnosti delegování činností.

Kromě rozhodnutí týkajících se jednotlivých bank rozhodla Rada dohledu i o několika horizontálních

otázkách, zejména o použití společných metodik a rámců ve specifických oblastech dohledu. Ve třech případech pověřila Rada dohledu dočasné struktury (dvě skupiny na vysoké úrovni a jednu pracovní skupinu) sestávající z členů vyššího vedení ECB a vnitrostátních příslušných orgánů, aby provedly přípravné práce týkající se i) výkonu možností a případů vlastního uvážení v právu EU, ii) metodiky SREP a iii) konzistentního přístupu k dohlíženým institucím s vysokým počtem špatných úvěrů.

Rada dohledu

První řada (vpředu, zleva)

Alexander Demarco, Jouni Timonen, Cyril Roux, António Varela

Druhá řada (zleva)

Andreas Dombret, Fabio Panetta, Julie Dicksonová, Luc Coene, Danièle Nouyová, Sabine Lautenschlägerová, Anneli Tuominenová, Stanislava Zadravecová Capriolová, Jan Sijbrand

Třetí řada (zleva)

Mathias Dewatripont, Vladimír Dvořáček, Robert Ophèle, Ignazio Angeloni, Karol Gabarretta, Yiannos Demetriou, Claude Simon, Fernando Restoy Lozano, Zoja Razmusová

Čtvrtá řada (zleva)

Raimund Röseler, Andreas Ittner, Andres Kurgpöld (náhradník za Kilvara Kesslera), Helmut Ettl, Ingrida Šimonytéová, Norbert Goffinet, Ilias Plaskovitis

Předsedkyně	Danièle Nouyová	Kypr	Yiannos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Mistopředsedkyně	Sabine Lautenschlägerová	Lotyšsko	Kristaps Zakulis (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) (do 28. ledna 2016) Pēteris Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) (od 15. února 2016) Zoja Razmusová (Latvijas Banka)
Zástupci ECB	Ignazio Angeloni Luc Coene (od 11. března 2015) Julie Dicksonová Sirrka Hämäläinenová	Litva	Ingrida Šimonytéová (Lietuvos bankas)
Belgie	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique)	Lucembursko	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Německo	Elke Königová (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) (do 28. února 2015) Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) (od 1. března 2015) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta)
Estonsko	Kilvar Kessler (Finantsinspeksioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Nizozemsko	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Irsko	Cyril Roux (Central Bank of Ireland / Banc Ceannais na hÉireann)	Rakousko	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Řecko	Vassiliki Zakková (Bank of Greece) (do 31. července 2015) Ilias Plaskovitis (Bank of Greece) (od 31. července 2015)	Portugalsko	António Varela (Banco de Portugal) (do 7. března 2016)
Španělsko	Fernando Restoy Lozano (Banco de España)	Slovinsko	Stanislava Zadravecová Capriolová (Banka Slovenije)
Francie	Robert Ophèle (Banque de France)	Slovensko	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Itálie	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Finsko	Anneli Tuominenová (Finanssivalvonta) Kimmo Virolainen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (do 1. ledna 2016) Jouni Timonen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (od 1. ledna 2016)

Řídicí výbor, který sestává z osmi členů Rady dohledu, podporuje činnost rady a připravuje její zasedání, se v roce 2015 sešel celkem 22krát: 19 zasedání se konalo ve Frankfurtu nad Mohanem, 3 prostřednictvím telekonference⁴. V dubnu proběhla první výměna pěti členů vnitrostátních příslušných orgánů, kteří jsou jmenováni na funkční období jednoho roku.

1.2.2 Činnost správní revizní komise

V roce 2015 bylo správní revizní komisi doručeno celkem **osm žádostí** o správní přezkum rozhodnutí ECB v oblasti dohledu⁵. Správní revizní komise přijala šest stanovisek: dvě z nich navrhovala ponechat rozhodnutí v původní podobě, čtyři doporučovala jeho změnu nebo lepší zdůvodnění. Zbýlé dvě žádosti vzali žadatelé zpět.

Postup a rozsah přezkumů správní revizní komise

Z procesního hlediska se jako důležitá součást procesu přezkumu osvědčila **ústní slyšení** žadatelů, která jsou uvedena jako možnost v pravidlech fungování správní revizní komise⁶. Tato možnost poskytuje žadatelům, které často zastupuje jejich vyšší vedení, příležitost promluvit před správní revizní komisí a ECB naopak příležitost prezentovat svůj pohled na věc.

Ve dvou zmíněných případech, kdy byla žádost o přezkum stažena dříve, než správní revizní komise vydala stanovisko, přispěla komise v součinnosti se svým sekretariátem k **vyřešení nesrovnalostí** mezi žadateli a ECB ke spokojenosti obou stran. Komise v tomto procesu sehrála zprostředkovatelskou úlohu.

Jak je uvedeno v čl. 24 odst. 1 a v 64. bodě odůvodnění nařízení o SSM, rozsah přezkumu správní revizní komise by měl zahrnovat procesní a věcný soulad rozhodnutí ECB s nařízením o SSM a zároveň respektovat **prostor pro uvážení, který je ponechán ECB**. V případě vlastního uvážení ECB byl přezkum komise v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie omezen na zjištění, nebylo-li napadené rozhodnutí učiněno na základě zjevného pochybení či zneužití pravomoci a nepřekračuje-li zřetelně hranice vlastního uvážení ECB. Komise rovněž ověřovala, zda byla dodržena relevantní procesní pravidla a zda byly skutečnosti, na nichž se sporná rozhodnutí zakládala, uvedeny přesně.

⁴ Viz čl. 26 odst. 10 nařízení o SSM.

⁵ Správní revizní komisi tvoří pět členů – Jean-Paul Redouin (předseda), Concetta Brescia Morrová (místopředsedkyně), F. Javier Arístegui Yáñez, André Camilleri a Edgar Meister – a dva náhradníci – René Smits a Kaarlo Jännäri (do 6. listopadu 2015) / Ivan Šramko (od 3. února 2016).

⁶ Rozhodnutí Evropské centrální banky ze dne 14. dubna 2014 o zřízení správní revizní komise a o pravidlech jejího fungování (ECB/2014/16).

Přezkoumávaná témata a související otázky

Správní revizní komise se během přezkumu revidovaných rozhodnutí zabývala následujícími hlavními tématy: rozsah konsolidovaného dohledu (např. pravomoci ECB vůči holdingové společnosti coby mateřskému podniku bankovní skupiny, status společných podniků v bankovních skupinách) a pravidla podnikové správy a řízení, zejména s ohledem na oddělení dohledových a řídicích funkcí v úvěrových institucích.

Při řešení těchto témat vyzorovala správní revizní komise **nedostatečnou harmonizaci v provádění evropského práva na vnitrostátní úrovni** v oblastech, jako je konsolidace bank či požadavky na způsobilost a bezúhonnost. Při zkoumání žádostí o přezkum komise zaznamenala, že široký prostor pro výklad ponechaný úvěrovým institucím je zdrojem rozdílů, jež ztěžují konzistentní přezkum rozhodnutí ECB.

Správní revizní komise měla rovněž možnost zdůraznit **důležitost dobré vnitřní správy a řízení** úvěrových institucí, zejména s ohledem na odpovědnost řídicího orgánu vytvořit první linii kontroly uvnitř úvěrové instituce.

1.3 Zaměstnanci bankovního dohledu ECB

1.3.1 Zaměstnanci v roce 2015

Přijímání zaměstnanců pro bankovní dohled ECB proběhlo úspěšně. Kritické množství nových zaměstnanců bylo přijato včas, a v listopadu 2014 tak mohl být zahájen ostrý provoz. Koncem roku 2014 bylo zaměstnáno přibližně 85 % z celkového ekvivalentního počtu 1 073,5 zaměstnance na plný úvazek (FTE)⁷ schválených na rok 2015, přičemž 769 pracovních míst bylo schváleno pro **pět organizačních složek ECB zabývajících se bankovním dohledem** a 304,5 FTE pro související sdílené služby⁸. V průběhu roku 2015 pokračovalo přijímání zbývajících zaměstnanců. Na jeho konci bylo obsazeno přibližně 96 % schválených pozic. Kromě výše uvedených FTE, které se týkají smluv na dobu neurčitou a určitou, se bankovní dohled ECB spoléhal i na 40,5 FTE s krátkodobou pracovní smlouvou.⁹

⁷ Z tohoto celkového počtu tvoří 984,5 FTE stálá pracovní místa a 89 FTE místa na dobu určitou.

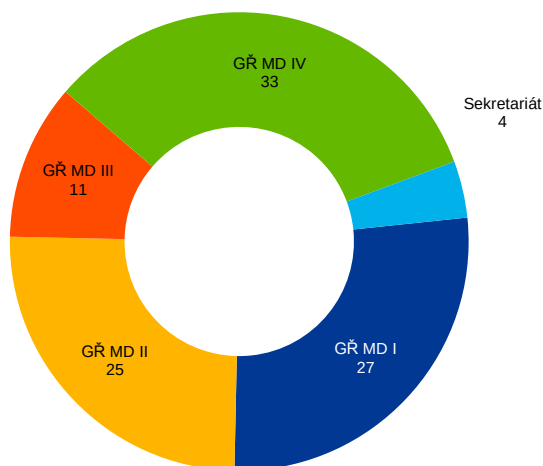
⁸ Organizační složky ECB, jako je IT, lidské zdroje, rozpočet, právní oddělení, statistika, komunikace a správa, poskytují bankovnímu dohledu ECB své služby stejným způsobem, jakým je poskytují při plnění jiných úkolů ECB.

⁹ Krátkodobé pracovní smlouvy mohou být uzavřeny až na 12 měsíců a nelze je prodloužit nad rámec trvání jednoho roku. Takové smlouvy mají obvykle za cíl poskytnout ECB flexibilitu, aby tak mohla reagovat na urgentní a krátkodobé potřeby.

Graf 1

Schválený počet zaměstnanců bankovního dohledu ECB k 31. prosinci 2015 – členění podle FTE

(v %)

Graf 1 ilustruje rozčlenění schváleného počtu zaměstnanců pro pět **organizačních složek ECB**, které se zabývají bankovním dohledem, ve stavu k 31. prosinci 2015.

Od zahájení náboru zaměstnanců pro bankovní dohled ECB v roce 2013 proběhlo celkem 113 náborových kampaní, z nichž vzešlo více než 25 000 přihlášek.

Nábor probíhal transparentním a konkurenčním způsobem a postupoval od vyšších pozic k nižším, aby si manažeři mohli sestavit své vlastní týmy. Výběr kandidátů byl uzpůsoben náboru zaměstnanců s nejvyšším stupněm způsobilosti, výkonnosti a bezúhonnosti. Během velice náročného náborového procesu museli všichni adepti prokázat nejen požadovanou vysokou odbornou způsobilost, ale také behaviorální způsobilost a případně manažerské dovednosti. K posuzování dovedností a kompetencí požadovaných na volných pracovních místech byly využity různé nástroje a techniky, včetně online testů,

písemných zkoušek, prezentací a strukturovaných pohovorů.

Nábor má za cíl zajistit přiměřenou kombinaci, pokud jde o národnost, věk, pohlaví a profesní zkušenosti. Úspěšné adepty tvoří ze 38 % ženy a z 62 % muži. Noví zaměstnanci si s sebou přinesli různé profesní zkušenosti, přičemž většina z nich přišla z prostředí centrálních bank nebo orgánů dohledu.

Pokud jde o zastoupení mužů a žen, má následující podobu, viz tabulka 1:

Tabulka 1

Zastoupení mužů a žen v bankovním dohledu ECB

% zaměstnankyň z celkového počtu zaměstnanců	38 %
% zaměstnankyň na nemanážerských pozicích z celkového počtu nemanážerských pozic	40 %
% zaměstnankyň na manažerských pozicích z celkového počtu manažerských pozic	31 %

1.3.2

Přezkum zdrojů pro bankovní dohled ECB

(rozhodnutí přijatá v roce 2015 s datem provedení v roce 2016)

Původní počet zaměstnanců pro bankovní dohled ECB byl odhadnut v roce 2013 na základě nejlepšího vědomí a svědomí. V té době však byla celá organizace teprve v počáteční fázi a měla k dispozici jen omezené množství přímých provozních zkušeností. Na základě téměř roční zkušenosti s dohledem, během níž ECB získala lepší vhled do dohlížených bank, se ukázalo, že na řadu klíčových úkolů bude zapotřebí více zdrojů, než se původně předpokládalo.

Například bylo nutné navýšit počet zaměstnanců zabývajících se přímým dohledem nad významnými bankami, především pak nad malými a středně velkými významnými bankami a bankovními skupinami, aby bylo možné zajistit adekvátní úroveň minimální angažovanosti v programu dohledových šetření (SEP) i ve světle rizikových profilů bank. Navíc jsou pro všechny přímo dohlížené banky, nehlédě na jejich velikost, ale s ohledem na kvalitativní kritéria, potřeba zdroje mimo jiné na i) aktualizace metodik, ii) kontroly na místě a iii) přezkum interních modelů.

V září 2015 rozhodla Rada guvernérů ECB o navýšení relevantního počtu zaměstnanců v průběhu příštích dvou let. V roce 2016 se počet pracovních míst v organizačních složkách souvisejících s dohledem zvýší o 160 FTE¹⁰ (na dobu určitou i neurčitou). K dalším reflexím a rozhodnutím s ohledem na (s největší pravděpodobností výrazně nižší) nárůst v roce 2017 dojde v průběhu tohoto roku.

Náborová fáze pro rok 2016 byla již zahájena. První oznámení o volných pracovních místech byla zveřejněna v říjnu 2015, tak aby se nově schválený počet zaměstnanců doplnil co nejrychleji. Nábor probíhá vždy transparentním a konkurenčním způsobem a postupuje od vyšších pozic k nižším, přičemž jako první jsou přijímáni manažeři a poradci. Výběr kandidátů má za cíl nábor zaměstnanců s nejvyšším stupněm způsobilosti, výkonnosti a bezúhonnosti. V souladu se standardním náborovým procesem ECB musejí všichni adepti prokázat nejen požadovanou vysokou odbornou způsobilost, ale také behaviorální způsobilost a případně manažerské dovednosti.

1.3.3 Další iniciativy týkající se zaměstnanců

Evropská centrální banka upravila svá pravidla pro stážisty tak, aby umožnila mladým absolventům vykonat část jejich stáže, nad rámec samotného pobytu v ECB, až ve dvou vnitrostátních příslušných orgánech. Mobilita stážistů napříč institucemi jednotného mechanismu dohledu nabízí mladým absolventům celoevropskou pracovní zkušenost, přispívá tak ke kultuře společného evropského bankovního dohledu a vytváří skupinu mladých talentů pro celý systém. První program pro stážisty byl spuštěn v roce 2015 s cílem podpořit spolupráci v rámci jednotného mechanismu dohledu. V dubnu 2016 začne plnit své úkoly 38 stážistů, kteří byli vybráni přibližně z 1 000 uchazečů.

1.4 Provádění kodexu chování

Podle čl. 19 odst. 3 nařízení o jednotném mechanismu dohledu měla ECB za úkol vypracovat a zveřejnit [kodex](#) chování pro zaměstnance a řídicí pracovníky ECB zapojené do bankovního dohledu. Dne 1. ledna 2015 vstoupil v platnost revidovaný

¹⁰ Tento počet sestává ze 125 stálých pracovních míst a 35 míst na dobu určitou. Poměr pracovních míst na dobu určitou vzhledem ke stálým pracovním místům tvoří u nových pracovních míst 24 %, mnohem více než 8% poměr u již schváleného počtu zaměstnanců. Další zdroje byly schváleny pro sdílené služby, konkrétně se jednalo o 43 pozic (29 stálých a 14 na dobu určitou).

etický rámec ECB. Zároveň byla zřízena kancelář pro compliance, správu a řízení, která dohlíží na jeho provádění a radí všem zaměstnancům ECB v otázkách etiky.

V průběhu roku 2015 obdržela kancelář pro compliance, správu a řízení od zaměstnanců ECB více než 1 300 žádostí týkajících se širokého okruhu témat (včetně soukromých finančních transakcí, darů a pohostinnosti a externích činností). Kancelář pro compliance, správu a řízení identifikovala omezený počet případů, v nichž došlo k nedodržení etického rámce, přičemž třetina z nich se vztahovala na zaměstnance a vedoucí pracovníky zapojené do činnosti bankovního dohledu. Žádný z těchto případů, které z větší části souvisely s (pociťovaným) střetem zájmů, se netýkal záměrného porušení povinností ze strany zaměstnanců bankovního dohledu ECB.

Mezi zaměstnanci a vedoucími pracovníky zapojenými do bankovního dohledu, kteří v průběhu roku 2015 rezignovali na svou funkci, bylo v jednom případě v souladu s revidovaným etickým rámcem zahájeno přechodné období.

S cílem zajistit vysoké etické standardy mezi základními složkami jednotného mechanismu dohledu přijala Rada guvernérů ECB v březnu 2015 [obecné zásady](#), které vytyčily společná pravidla etického rámce pro ECB i vnitrostátní příslušné orgány. Radu guvernérů při provádění těchto zásad adekvátní podnikové a etické kultury napříč jednotným mechanismem dohledu podporuje zvláštní pracovní skupina.

Etický výbor na vysoké úrovni, který byl také zřízen v roce 2015 s cílem radit členům orgánů zapojených do rozhodovacích procesů ECB, udělil dvakrát radu související s jednotným mechanismem dohledu. V obou případech se jednalo o soukromé činnosti.

1.5 Uplatňování zásady oddělení úkolů měnové politiky od úkolů dohledu

V průběhu roku 2015 souviselo uplatnění zásady oddělení úkolů měnové politiky od úkolů dohledu zejména s výměnou informací mezi různými oblastmi politiky¹¹.

V souladu s [rozhodnutím ECB/2014/39 o provedení zásady oddělení funkce měnové politiky od funkce dohledu Evropské centrální banky](#) byla výměna informací podmíněna potřebou přístupu k informacím, tzn. že každá oblast politiky musela prokázat, že požadované informace jsou nezbytné pro dosažení jejich cílů. Většina případů nesouvisela s údaji o jednotlivých bankách a přístup k důvěrným informacím byl udělen přímo tou funkční oblastí ECB, která dané informace vlastnila. Intervence Výkonné rady za účelem vyřešení případného střetu zájmů nebyla nutná.

Podle rozhodnutí ECB/2014/39 bylo zapojení Výkonné rady v několika případech přesto vyžadováno, aby bylo možné zpřístupnit neanonymizované údaje společného

¹¹ Rozhodnutí ECB/2014/39 rovněž obsahuje ustanovení týkající se organizačních aspektů.

výkaznictví (COREP) a finančního výkaznictví (FINREP)¹² a jiné nezpracované údaje. Takové výměny informací se týkaly zejména úvěrových institucí v zemích účastnících se ekonomického ozdravného programu EU a MMF. Přístup k údajům byl udělován dočasně, aby bylo zajištěno dodržování požadavku na potřebu přístupu k informacím v každém relevantním okamžiku.

Oddělení na rozhodovací úrovni nevzbuzovalo obavy a intervence mediační komise¹³ nebyla zapotřebí.

1.6 Rámec vykazování údajů a správy informací

1.6.1 Vývoj v rámci vykazování údajů

Kvalita údajů a schopnosti agregace údajů o rizicích a vykazování rizik na úrovni celého podniku jsou nezbytným předpokladem pro správné rozhodování bank vycházející z rizik. Společně určují kvalitu správy rizik. Na tomto základě a v souladu s prioritami jednotného mechanismu dohledu v oblasti dohledu na rok 2015 byly vytvořeny parametry hodnocení a měření kvality údajů. Pomáhají jednotnému mechanismu dohledu při provádění zásad efektivní agregace údajů o rizicích a vykazování rizik vytyčených Basilejským výborem pro bankovní dohled.

Při uspokojování potřeby včasných, kvalitních a podrobných údajů spoléhá jednotný mechanismus dohledu na „**postupný přístup**“, v němž jsou první instancí pro sběr údajů a kontrolu jejich kvality vnitrostátní příslušné orgány. Zkušenosti získané během roku 2015 ukázaly, že předpokladem pro kvalitní údaje a nezbytným prvním stupněm kontroly kvality jsou harmonizované postupy ve všech zemích jednotného mechanismu dohledu. V důsledku toho zahájily ECB a vnitrostátní příslušné orgány práci na zlepšení harmonizace v postupném přístupu.

V rámci ECB byl navíc zaveden druhý stupeň **kontroly kvality**. Tyto kontroly napomáhají uplatňování stejných standardů kvality údajů ve všech dohlížených institucích a poskytují orgánům dohledu jasné označení úrovně kontrol kvality a zpracování údajů, které provádějí samy vykazující instituce, jak vyžaduje směrnice o kapitálových požadavcích.

V tomto kontextu byla rozšířena konektivita **datového systému bankovního dohledu (SUBA)** pro zlepšení komunikace s vnitrostátními příslušnými orgány. Za účelem vyplnění mezer, které nepokrývá běžné vykazování, byly spuštěny projekty agilní prostředí pro shromažďování údajů (Agile Collection Environment)

¹² FINREP (FINancial REPorting – finanční výkaznictví) a COREP (COmmon REPorting – společné výkaznictví) tvoří součást prováděcích technických norem orgánu EBA. FINREP se zabývá shromažďováním finančních informací od bankovních institucí; jedná se o normalizovaný formát jejich roční účetní závěrky (rozhoda, výkaz zisku a ztráty a podrobné přílohy). COREP se také v normalizovaném formátu zabývá shromažďováním informací týkajících se výpočtu podle 1. pilíře, tj. údajů o kapitálu, odčitatelných položkách a kapitálových požadavcích (úvěrové, tržní a operační riziko) a velkých expozic.

¹³ Mediační komise byla zřízena na základě **nařízení ECB/2014/26**, aby bylo zajištěno oddělení úkolů týkajících se měnové politiky od úkolů v oblasti dohledu, jak vyžaduje čl. 25 odst. 5 nařízení o jednotném mechanismu dohledu.

a poskytování podkladů pro účely zátěžových testů (Stress Test Accounts Reporting – STAR). V budoucnu poslouží ke splnění požadavků na údaje, které určila ECB v souvislosti s plněním svých makrobezpečnostních a mikrobezpečnostních funkcí. V zájmu dalšího posilování rovnováhy mezi dostupností kompletního, konzistentního a pravidelného vykazování na jedné straně a zamezení přílišné vykazovací zátěže na straně druhé provádějí zásadu proporcionality efektivním způsobem další požadavky, které budou oznámeny s dostatečným předstihem.

Nařízení ECB o vykazování finančních informací v oblasti dohledu

Nařízení Evropské centrální banky o vykazování finančních informací v oblasti dohledu (ECB/2015/13) bylo přijato 17. března 2015. V souladu s nařízením o jednotném mechanismu dohledu byl návrh nařízení předložen v roce 2014 k veřejné konzultaci. Nařízení trvale a harmonizovaným způsobem zaplňuje některé mezery v údajích v rámci vykazování v oblasti dohledu. Konkrétně rozšiřuje harmonizované pravidelné vykazování finančních informací na konsolidované zprávy bank v národních účetních rámcích a na zprávy na individuálním základě, například pro dohlížené subjekty, které nejsou součástí skupin.

Nařízení respektuje zásadu **proporcionality** rozlišením mezi jednotlivými skupinami vykazujících subjektů v závislosti na tom, zda jsou významné, nebo méně významné, zda pro výkaznictví využívají konsolidovaný, nebo individuální základ a zda jejich celková aktiva převyšují hranici významnosti ve výši 3 mld. EUR.

Nařízení se netýká **účetních standardů** používaných dohlíženými skupinami a subjekty v jejich konsolidovaných účetních nebo ročních účetních závěrkách ani nemění účetní standardy používané při hlášení údajů dohledu.

Nařízení používá šablony navržené orgánem EBA, které jsou součástí prováděcího nařízení Komise (EU) č. 680/2014. Zejména jsou to specializované šablony výkaznictví podle národních obecně uznávaných účetních zásad (GAAP), které harmonizují vykazování subjektů, jež se řídí těmito účetními standardy, a zároveň respektují jejich odlišnosti ve vztahu k Mezinárodním standardům účetního výkaznictví (IFRS). ECB dále ve spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány poskytuje bankám vykazujícím podle národních zásad GAAP bližší pokyny s cílem usnadnit proces vykazování.

1.6.2 Vývoj správy informací

Činnosti jednotného mechanismu dohledu se opírají o dostupnost nástrojů IT, které pomáhají pracovníkům vykonávajícím dohled, ať už v ECB nebo ve vnitrostátních příslušných orgánech, při jejich každodenní práci. Systémy, které byly zavedeny ještě před oficiálním spuštěním jednotného mechanismu dohledu 4. listopadu 2014, sehrály klíčovou roli při podpoře prvního cyklu dohledu. Mimořádnou pozornost si v tomto ohledu zaslouží **systém správy informací pro jednotný mechanismus**

dohledu, který se stal nepostradatelnou součástí podpory centrálních procesů jednotného mechanismu dohledu a zajišťování harmonizovaného přístupu k dohledu napříč všemi zeměmi eurozóny.

Během roku 2015 byl tento systém výrazně vylepšen. Zejména se stal pevnou součástí portálu dohledu, v němž funguje jako jediné místo vstupu pro veškeré informační zdroje a nástroje IT používané v rámci jednotného mechanismu dohledu.

2 Přínos dohledu pro finanční stabilitu

V roce 2015 souvisela největší rizika pro banky napříč eurozónou s obchodními modely a faktory ziskovosti. Ziskovost bank v eurozóně dosáhla přitom zlepšení, jehož hlavním motorem byly stabilnější makroekonomické podmínky a nízké náklady na financování. Část zlepšení však byla způsobena jednorázovými zisky. Pro velké množství bank v eurozóně navíc ziskovost stále zůstávala pod hranicí odhadovaných nákladů na emise akcií.

Do středu pozornosti se opět dostalo Řecko, když politická nejistota v zemi zapříčinila v řeckých bankách omezení likvidity. Zatímco likvidní pozici bank zajišťovala nouzová pomoc v oblasti likvidity, došlo v průběhu roku 2015 i ke zhoršení jejich solventnosti. V zájmu omezení dopadu krize byla přijata řada opatření v oblasti dohledu, včetně provedení komplexního hodnocení čtyř významných institucí v Řecku. Nedostatek kapitálu způsobený přezkumem kvality aktiv a výchozím scénářem zátěžového testu pokryli soukromí investoři, přičemž v některých případech bylo zapotřebí dodatečné státní podpory, která pokryla kapitálové potřeby zjištěné na základě nepříznivého scénáře zátěžového testu.

V roce 2015 jsme ušli velký kus cesty k harmonizovanému bankovnímu dohledu v Evropě uplatňováním harmonizované metodiky v rámci procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu (SREP). Vůbec poprvé byly všechny významné instituce v eurozóně hodnoceny podle stejných měřítek. Harmonizovaný proces SREP bezesporu sehraje zásadní roli při zvyšování odolnosti bank. ECB rovněž přispěla ke zřízení rámce řízení krizí pro bankovní unii. Rámec je založen na směrnici o ozdravných postupech a řešení krize bank (angl. Bank Recovery and Resolution Directive – BRRD) a jednotném mechanismu pro řešení krizí (SRM). Jeho úkolem je zajistit hladký průběh případných selhání bank a maximální možné předcházení krizím.

Pokud jde o makrobezpečnostní politiku, byl rok 2015 rovněž prvním celým rokem, v němž ECB vykonávala své pravomoci v této oblasti. Vzhledem k aktuální fázi finančního cyklu však Rada guvernérů ECB neshledala potřebu přijímat v roce 2015 široce založená proticyklická makrobezpečnostní opatření.

2.1 Úvěrové instituce: hlavní rizika a celková výkonnost v roce 2015

2.1.1 Hlavní rizika v roce 2015

V roce 2015 byly mezi riziky, kterým čelil bankovní sektor v eurozóně, nejvýše¹⁴ hodnoceny **udržitelnost obchodního modelu a nízká ziskovost**. Význam dalších identifikovaných rizik se v jednotlivých zemích eurozóny lišil. Tato kapitola poskytuje přehled o některých základních rizicích v roce 2015, která zůstávají do značné míry relevantní i v roce 2016.

V roce 2015 čelily náročným úkolům jak obchodní modely bank, tak i jejich ziskovost, zejména v důsledku vysokého počtu aktiv se sníženou hodnotou a vleklého období nízkých úrokových sazeb. Zisky byly i nadále pod tlakem, přičemž průměrná rentabilita vlastního kapitálu zůstala pod úrovní kapitálových nákladů. Nízká ziskovost může mít vliv na střednědobou udržitelnost obchodních modelů některých bank, a bránit tak jejich schopnosti vytvářet kapitál a přístupu na finanční trhy. Ziskovost bankovního sektoru omezovala řada náročných úkolů. Nejvýznamnějším faktorem je prostředí s nízkým nominálním růstem a nízkou úrokovou sazbou, což ovlivňuje tradiční bankovní aktivity (např. retailové úvěry), které se spoléhají na transformaci splatnosti. Ziskovost navíc brzdí i množství problematických aktiv z dřívější doby.

Úvěrová rizika nebyla zdrojem obav ve všech zemích eurozóny, ale nadále představují problém pro většinu zemí tvrdě zasažených finanční krizí. Úvěrová rizika zahrnují zhoršení kreditní kvality úvěrů poskytovaných malým a středním podnikům, společnostem nebo domácnostem a rovněž zhoršení úvěrových standardů.

Aktuální prostředí historicky nízkých rizikových premií spolu s investory usilujícími o výnos v sobě skýtá potenciál razantního obratu globálních rizikových premií. To může banky ovlivnit několika způsoby. Zprvu tak může vzniknout potřeba přecenit cenné papíry v jejich držení, což může způsobit ztráty zejména u aktiv oceňovaných reálnou hodnotou. Zadruhé mohou nižší ceny aktiv vést k vyšším požadavkům na zajištění a postihnout tak banky s velkým podílem zajištěného financování. Zatřetí je pravděpodobné, že se u bank, které se spoléhají převážně na velkoobchodní financování, vysoké rizikové premie promítnou do vyšších nákladů na financování. A konečně může u bank významně činných na kapitálovém trhu vyšší volatilita bránit ziskovosti. Jedním z indikátorů snížené rizikové premie jsou rizikově vážené výnosy ze státních dluhopisů, které klesají od roku 2006. Jejich pokles naznačuje, že investoři přijímají nižší výnosy při stejné míře rizika. Mezi další známky toho, že investoři přijímají nižší výnosy, patřilo pozorované zploštění výnosové křivky a zúžení spreadů swapů úvěrového selhání (CDS) mezi dluhopisy s vysokým výnosem a s investičním stupněm.

¹⁴ Bankovní dohled ECB posuzuje klíčová rizika, kterým jsou úvěrové instituce vystaveny, v úzké spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány a s využitím podnětů od společných týmů dohledu, dalších oblastí ECB a Evropské rady pro systémová rizika (ESRB).

Na seznamu nejvýznamnějších rizik se rovněž ocitla **rizika v oblasti správy a řízení**, a to i s ohledem na morální a etické standardy. Několik bank v eurozóně bylo v uplynulých letech stíháno a pokutováno za porušení pravidel, zákonů a standardů, což mělo následky pro jejich zisky a reputaci. Další soudní spory dosud probíhají a mohou být zdrojem nejistoty ve vztahu k budoucím nákladům dotčených bank. Prominentní případy pochybení souvisejí mimo jiné s nesprávným prodejem, manipulací s trhem, praním špinavých peněz, daňovými podvody a porušováním sankcí Spojených států.

Geopolitické napětí v Rusku a na Ukrajině a rostoucí zranitelná místa v Číně a rozvíjejících se tržních ekonomikách představovala rizika nejen skrze přímou expozici bank, ale i kvůli efektům nákazy. Přímé expozice se týkají pouze omezeného počtu významných institucí, zatímco sekundární efekty plynoucí z finančních či makroekonomických vazeb mohou poškodit bankovní systém eurozóny jako celek.

Programy snižování nákladů spolu s větší odkázaností na IT řešení a jejich zvýšenou složitostí mají vliv na dobrý stav bankovních systémů IT a vystavují je **kybernetické kriminalitě**. Související rizika mohou vést k provozním ztrátám, poškození reputace i přerušení obchodní činnosti. Nepřímo mohou chabé IT systémy negativně ovlivnit kvalitu zpráv o činnosti a omezit flexibilitu adaptace na nové požadavky. Další problém představuje skutečnost, že **kvalita údajů** pro interní a externí vykazování může být nedostatečná, což může mít za následek nesprávné odhadnutí rizik souvisejících s provozem instituce.

2.1.2 Obecná výkonnost významných bank v roce 2015

Tabulka 2
Významné banky v eurozóně

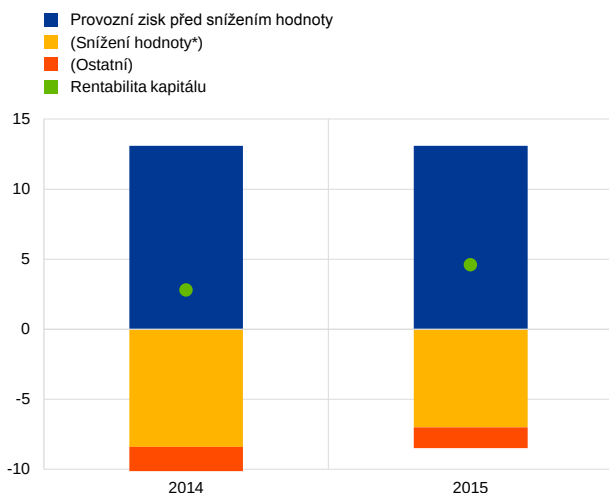
	Aktiva celkem (v mld. EUR)	Rizikově vážená aktiva (v mld. EUR)	Kapitál CET1 (v mld. EUR)	Poměr CET1 (v %)	Poměr nákladů a příjmů (v %)
Významné instituce jednotného mechanismu dohledu	21 573	8 046	1 027	12,77	61,50
<i>Globálně systémově významné banky v SSM</i>	11 247	3 980	474	11,92	63,88
<i>Všechny globálně systémově významné banky v EU</i>	17 669				
<i>Globálně systémově významné banky ve světě</i>	41 929				

Poznámky: Všechny hodnoty ve stavu na konci září 2015; globálně systémově významné banky pro jednotný mechanismus dohledu: BNP Paribas, Deutsche Bank, BBVA, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, ING Bank, Santander, Société Générale a Unicredit Group.

Graf 2

Rostoucí snížení hodnoty je stále jednou z hlavních hybných sil zlepšení ziskovosti významných bank v roce 2015

(Všechny položky představují vážený průměr a jsou vyjádřeny procentem vlastního kapitálu)

* Anualizované údaje za 3. čtvrtletí roku 2015
Zdroj: Rámec FINREP (101 významných institucí vykazujících údaje IFRS na nejvyšší úrovni konsolidace).

V průběhu roku 2015 se ziskovost významných bank zlepšila, třebaže vycházela z velmi nízkých počátečních hodnot: podle předběžných údajů činila návratnost kapitálu reprezentativního vzorku 101 institucí na konci roku 2015 celkem 4,6 %, což ve srovnání s 2,8 % za předchozí rok představuje nárůst (viz graf 2), ale stále je hluboko pod srovnávacím standardem nákladů na emise akcií (ten činí podle nejnovějších odhadů 8 %, viz [Financial Stability Review ECB](#) z listopadu 2015).

Zlepšení bylo především výsledkem stabilizace makroekonomických podmínek, což snížilo úvěrové ztráty: snížení hodnoty úvěrů a jiných finančních aktiv pokleslo ze 7,7 % celkové hodnoty kapitálu v roce 2014 na 5,9 % v roce 2015. Zatímco zlepšení pocítila celá eurozóna, úroveň úvěrových ztrát zůstala v jednotlivých zemích velmi různorodá. Zároveň se zvýšilo snížení hodnoty nefinančních aktiv, jako je goodwill, z 0,7 % celkové hodnoty kapitálu v roce 2014 na 1,0 % v roce 2015, jelikož banky dále vyvíjely úsilí o sladění předkrizových ocenění se současnými podmínkami na trhu.

Čistý úrokový výnos, hlavní zdroj příjmů významných bank, se v roce 2015 ukázal být velmi odolný navzdory panujícímu prostředí nízkých úrokových sazeb: v celkovém součtu pak nižší náklady na financování plně vykompenzovaly negativní dopad nízkých sazeb na úrokové výnosy. Úrokové výnosy byly částečně podpořeny mírným růstem objemu úvěrů poskytovaných domácnostem a podnikům (+2,6 %), které se soustředily v největších institucích. Stejně tak v důsledku činností v oblasti správy aktiv a soukromého bankovníctví vzrostly v absolutních hodnotách příjmy z poplatků.

Náklady se zvyšovaly v souladu s příjmy: průměrný poměr mezi náklady a výnosy zůstal stabilní na hodnotě 63,3 %.

Část zlepšení ziskovosti bank souvisí se zisky z tržního ocenění a kapitálovými příjmy z vyřazení dluhopisových portfolií; jedná se o jednorázové příjmy, které se v dalších čtvrtletích nemusejí opakovat.

2.2 Účast na krizovém řízení

2.2.1 Účast na řecké krizi, včetně komplexního hodnocení tamních významných institucí

Od počátku prosince 2014 vedla politická nejistota v Řecku k závažným omezením likvidity v tamních bankách, vyplývajícím z: i) výrazného odlivu vkladů, ii) neprodloužení krátkodobého velkoobchodního financování (zajištěného

i nezajištěného), iii) rostoucích potřeb likvidity zahraničních dceřiných společností a poboček a iv) vysokých expozic vůči dlužníkům z veřejného sektoru, které byly vzhledem k okolnostem považovány za méně udržitelné. Výsledkem byla situace, v níž se řecké banky během první poloviny roku 2015 daleko častěji obracely na nouzovou pomoc v oblasti likvidity a která se stabilizovala až koncem června 2015 v návaznosti na bankovní prázdniny a provádění kontrol pohybu kapitálu.

Solventnost čtyř řeckých významných institucí se v průběhu roku 2015 rovněž zhoršila, zejména pak během druhého čtvrtletí, kdy bylo v očekávání výsledků komplexního hodnocení alokováno velké množství rezerv.

Komplexní hodnocení čtyř řeckých významných institucí

Na tomto pozadí provedla ECB komplexní hodnocení čtyř řeckých významných institucí s cílem získat výhledové posouzení jejich kapitálových potřeb. Toto komplexní hodnocení si vyžádala ECB ve funkci orgánu dohledu poté, co bylo 19. srpna 2015 Evropským mechanismem stability, Řeckou republikou a Bank of Greece podepsáno memorandum o porozumění. Sestávalo z přezkumu kvality aktiv a zátěžového testu a bylo provedeno mezi začátkem července a koncem října 2015.

Přezkum kvality aktiv byl hodnocením provedeným v určitý časový okamžik, které se zabývalo správností účetní hodnoty bankovních aktiv k 30. červnu 2015, a představoval výchozí bod pro zátěžový test. Řecké banky měly v rámci přezkumu kvality aktiv povinnost dosahovat ukazatele kmenového kapitálu tier 1 (CET1) v minimální výši 9,5 %. **Zátěžový test** poskytl výhledovou kontrolu odolnosti solventnosti bank vůči dvěma hypotetickým scénářům: v rámci základního scénáře měly banky povinnost dosahovat ukazatele CET1 v minimální výši 9,5 %, v rámci nepříznivého scénáře pak minimální požadovaná výše ukazatele CET1 představovala 8 %.

S ohledem na použitou metodiku byl přezkum kvality aktiv založen na jednotných a harmonizovaných definicích, jež respektovaly platná účetní a obezřetnostní nařízení. Zároveň proběhl v souladu s metodikou přezkumu kvality aktiv použitou při komplexním hodnocení v celé eurozóně v roce 2014. V některých oblastech zahrnovala metodika ECB další předpoklady, aby tak lépe reflektovala podmínky na trhu, například ve vztahu k aktivačním mechanismům snížení hodnoty, výpočtu jednotlivých specifických rezerv a ocenění zajištění. Zátěžový test proběhl centrálně a vycházel z výkazů a úvěrové dokumentace poskytnutých bankou. Projekce vytvořila ECB. S každou ze čtyř bank postupně proběhla setkání ve formě dialogu v oblasti dohledu. Během těchto setkání byly předloženy a projednány předběžné výsledky komplexního hodnocení.

Konečné výsledky byly použity jako základ pro **proces rekapitalizace** na konci roku 2015. Tento proces zahrnoval kompletní pokrytí nedostatku kapitálu zjištěného během komplexního hodnocení. Výsledky komplexního hodnocení za rok 2015 byly zveřejněny na konci října a u čtyř řeckých významných institucí vykázaly celkový nedostatek kapitálu ve výši 4,4 mld. EUR v základním scénáři zátěžového testu (hranice 9,5 % CET1) a 14,4 mld. EUR v nepříznivém scénáři (hranice 8,0 % CET1).

Tabulka 3

Výsledky komplexního hodnocení čtyř řeckých významných institucí

	Poměr CET1 – výchozí bod před přezkumem kvality aktiv	Poměr CET1 – výchozí bod po přezkumu kvality aktiv	Poměr CET1 – základní scénář ¹	Poměr CET1 – nepříznivý scénář	Max. nedostatek kapitálu (nepříznivý scénář)	
					(v bazických bodech)	(v mld. EUR)
Alpha Bank	12,7 %	9,6 %	9,6 %	2,1 %	590	2,74
Eurobank	13,7 %	8,6 %	8,7 %	1,3 %	670	2,12
National Bank of Greece	11,6 %	8,1 %	7,3 %	-0,2 %	822	4,60
Piraeus Bank	10,8 %	5,5 %	5,2 %	-2,3 %	1 035	4,93
<i>Úhrn</i>	<i>12,1 %</i>	<i>7,9 %</i>	<i>7,6 %</i>	<i>0,1 %</i>		<i>14,40</i>

1) Poměry CET pro základní a nepříznivý scénář představují poměry platné k prosinci 2017 a v případě základního scénáře nemusí nutně odrážet nejnižší poměry za dvouapůlleté trvání zátěžového testu.

V zájmu uspokojení kapitálových potřeb identifikovaných během komplexního hodnocení byly banky vyzvány, aby ECB předložily kapitálový plán, který by vysvětloval, jakým způsobem plánují pokrýt zjištěné nedostatky kapitálu. Navržená opatření bylo třeba zavést do 11. prosince 2015. Dvěma institucím se podařilo získat dostatek kapitálu na pokrytí celého nedostatku od soukromých investorů, zatímco zbylé dvě instituce obdržely dodatečnou státní podporu v rámci preventivní rekapitalizace popsané ve směrnici 2014/59/EU, která stanovuje rámec pro ozdravné postupy a řešení krizí úvěrových institucí a investičních podniků. Tato veřejná podpora měla za cíl pokrýt kapitálové potřeby vyplývající z nepříznivého scénáře zátěžového testu. Potřeby plynoucí z přezkumu kvality aktiv nebo základního scénáře zátěžového testu již pokryl soukromý sektor.

Pečlivé sledování řeckého bankovního systému a opatření dohledu směřující k omezení dopadů krize

Kromě komplexního hodnocení se činnost dohledu v roce 2015 nadále soustředila na tři další aktivity:

1. pečlivé sledování hlavních rizik v rámci řeckého bankovního systému;
2. pokračující výměna informací a vykazování ve vztahu k osobám zapojeným do dění kolem řeckých bank;
3. opatření směřující k omezení dopadů krize.

Činnost dohledu byla i v roce 2015 velmi intenzivní a vyžadovala pečlivé sledování ze strany společných týmů dohledu (složených ze zaměstnanců ECB a Bank of Greece) ve spolupráci s odborem ECB pro krizové řízení. Při sledování méně významných institucí generální ředitelství ECB pro mikrobezpečnostní dohled III rovněž těsně spolupracovalo s Bank of Greece, která provedla komplexní hodnocení těchto bank.

V zájmu zjednodušení výměny informací a hladké spolupráce udržoval bankovní dohled ECB těsný kontakt se všemi relevantními zainteresovanými subjekty, mezi něž patřily řecké orgány včetně Bank of Greece a Řeckého fondu finanční

stabilizace, Evropský orgán pro bankovnínictví a hostitelské orgány dohledu (z Velké Británie, Bulharska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, Rumunska, Srbska a Turecka).

V průběhu roku 2015 bylo v oblasti dohledu přijato několik opatření týkajících se složité situace, v níž se nacházel řecký bankovní sektor, a omezení dopadů krize. Tato opatření zahrnovala rozhodnutí zabezpečit likvidní pozici čtyř významných institucí, například omezením některých investic a obchodů, a snahu zajistit, že se nákaza nerozšíří na zahraniční dceřiné společnosti a pobočky řeckých bank, přičemž zvláštní pozornost byla věnována jejich likviditě.

2.2.2 Přispívání k novému rámci EU pro řešení krizí

V roce 2015 přispěl bankovní dohled ECB ke vzniku nových pravidel EU pro řešení krizí, která jsou založena na směrnici o ozdravných postupech a řešení krize bank a nařízení o jednotném mechanismu pro řešení krizí.

Rámec EU pro řešení krizí ukládá orgánům dohledu a orgánům příslušnými k řešení krizí povinnost spolupracovat. ECB má jakožto příslušný orgán na jedné straně za úkol těsně spolupracovat s **Jednotným výborem pro řešení krizí (SRB)** na plánování ozdravných postupů, provádění včasných intervenčních opatření a hodnocení bank, které jsou v selhání nebo jejichž selhání je pravděpodobné. Po výboru SRB se na druhé straně vyžaduje spolupráce s ECB na plánování řešení krizí, hodnocení, jsou-li banky způsobilé krize řešit, a provádění souvisejících opatření.

Byla iniciována úzká spolupráce s výborem SRB, který vznikl v lednu 2015 a k 1. lednu 2016 již vykonával úkoly spojené s řešením krizí pro subjekty a skupiny pod přímým dohledem ECB a jiné přeshraniční skupiny v bankovní unii. V této souvislosti má ECB status stálého pozorovatele na výkonných i plenárních zasedáních výboru SRB. Obdobně začala ECB zvat předsedkyni výboru SRB, Elke Königovou, aby se coby pozorovatelka účastnila zasedání Rady dohledu ECB, na nichž se diskutuje o tématech relevantních pro výbor SRB. Dále bylo na konci roku 2015 podepsáno [memorandum o porozumění mezi ECB a výborem SRB](#) (viz také kapitola 4.1.1).

Jako součást rámce EU pro předcházení krizím musí každá instituce sestavit a udržovat ozdravný plán s návrhy opatření, která by byla institucí přijata v případě výrazného zhoršení její finanční pozice za účelem jejího obnovení. V průběhu roku 2015 začaly významné instituce předkládat své **ozdravné plány** bankovnímu dohledu ECB k celkovému posouzení. ECB posuzuje, zda jsou tyto plány dostatečně komplexní a v obdobích zvýšené zátěže schopné důvěryhodně a včas obnovit životaschopnost dané instituce.

Pokud se finanční situace některé z institucí zhoršuje a jsou zvažována opatření včasného zásahu, dojde ke zintenzivnění výměny informací mezi relevantním společným týmem dohledu, odborem ECB pro krizové řízení a výborem SRB. Nemohou-li dobrý stav banky obnovit dohledová ani soukromá opatření, může být

rozhodnuto o prohlášení dané instituce za instituci, jež je „v selhání nebo jejíž selhání je pravděpodobné“. V případě významných institucí přísluší toto rozhodnutí ECB po poradě s výborem SRB. Informaci přitom obdrží Evropská komise a další externí zainteresované subjekty, mezi něž patří hostitelské orgány dohledu a orgány příslušné k řešení krizí, relevantní systém(y) pojištění vkladů či příslušná ministerstva. Jakmile je instituce označena jako instituce, jež je „v selhání nebo jejíž selhání je pravděpodobné“, začne ECB v úzké spolupráci s výborem SRB koordinovat následná opatření, jako je pověření překlenovací banky a odnětí licence „staré“ instituce.

V kontextu krizového řízení se zástupci jednotného mechanismu dohledu v roce 2015 zúčastnili přeshraničních fór zaměřených na konkrétní instituce, např. odborů pro krizové řízení, a zároveň přispívali k práci v oblasti politik, kterou vykonávala mezinárodní fóra, jako je Rada pro finanční stabilitu (FSB), s cílem mírnit problémy institucí, které jsou „příliš velké na to, aby selhaly“, a posilovat dobrý stav a finanční stabilitu bank.

2.3 „Běžná“ komplexní hodnocení

2.3.1 Opatření vycházející z hodnocení za rok 2014, včetně provádění kapitálových plánů

Než se ECB ujme svých povinností v oblasti dohledu, je povinna provést komplexní hodnocení relevantní banky, které sestává z přezkumu kvality aktiv a zátěžového testu. Zátěžový test zkoumá odolnost solventnosti banky vůči dvěma hypotetickým scénářům: základnímu a nepříznivému.

V rámci přípravy na převzetí úkolů v oblasti dohledu v listopadu 2014 provedla ECB v roce 2014 komplexní hodnocení 130 bank. [Výsledky](#) tohoto rozsáhlého hodnocení byly zveřejněny v říjnu 2014 (pro návazná opatření viz [výroční zpráva o činnosti dohledu](#) za rok 2014). Podle odhadu ECB z dubna 2015 byly asi dvě třetiny [úhrnných úprav](#) účetních hodnot zjištěných při přezkumu kvality aktiv významných institucí (42 mld. EUR) zaznamenány v účetních výkazech bank za rok 2014. Zbývající třetina byla považována za obezřetnostní požadavky. V prvních devíti měsících roku 2015 navíc banky pod přímým dohledem ECB provedly více než 75 % opatření nutných k nápravě kvalitativních zjištění. V některých případech bylo nutné zahájit střednědobé a dlouhodobé projekty. Postup těchto projektů je pečlivě sledován v rámci jednotného mechanismu dohledu.

Kombinací přezkumu kvality aktiv a zátěžového testu bylo identifikováno 25 bank s [celkovým nedostatkem kapitálu](#) ve výši 24,6 mld. EUR. Z toho 12 bank přijalo kapitálová opatření ještě předtím, než byly zveřejněny výsledky komplexního hodnocení. Zbývalo tudíž pouze 13 bank, které musely přijmout další kapitálová opatření, aby tak vyrovnaly schodek ve výši 9,5 mld. EUR. Všechny banky s nedostatkem kapitálu měly povinnost předložit ECB [kapitálový plán](#) vysvětlující způsob, jakým hodlají tento nedostatek pokrýt. Všechny nedostatky vyplývající z přezkumu kvality aktiv, případně ze základního scénáře zátěžového testu bylo

třeba pokrýt v horizontu šesti měsíců. Nedostatky vyplývající z nepříznivého scénáře zátěžového testu pak v horizontu devíti měsíců.

U zbývajících 13 bank obsahovaly některé kapitálové plány opatření, která byla zavedena neprodleně z jednoho z následujících důvodů:

1. nebyl zjištěn žádný nebo prakticky žádný nedostatek kapitálu v rámci dynamického předpokladu rozvahy¹⁵;
2. banka byla v procesu řešení krize¹⁶;
3. banka již přijala opatření k dostatečnému zlepšení strukturální ziskovosti s cílem pokrýt nedostatek kapitálu¹⁷.

Zbývajícím kapitálové plány posoudila Rada dohledu a následně byly provedeny bankami. Opatření, která banky přijaly, zahrnovala odprodeje, navyšování nového kapitálu, restrukturalizace a zlepšování řízení rizik.

Celkem vzato splnila opatření vyplývající z komplexního hodnocení v roce 2014 svůj cíl posílit rozvahu bank, zlepšit jejich transparentnost a budovat důvěru.

Tyto výsledky byly podpořeny výrazným snížením CDS spreadů v období od října 2014 do července 2015. Snížení se týkalo uvedených 25 bank, které neprošly komplexním hodnocením v roce 2014.¹⁸

2.3.2 Komplexní hodnocení nových významných institucí provedené v roce 2015

Jelikož ECB požaduje komplexní hodnocení všech bank, na které se vztahuje nebo se pravděpodobně bude vztahovat přímý dohled ECB, podstoupilo toto hodnocení v roce 2015 devět bank, jež se jej nezúčastnily v roce 2014. Nad pěti z těchto bank zahájila ECB přímý dohled již v listopadu 2014 zároveň se spuštěním jednotného mechanismu dohledu¹⁹, u zbývajících čtyř jej zahájila v lednu 2016.

¹⁵ To byl případ Eurobank a National Bank of Greece, rovněž uvedený v [Aggregate Report on the Comprehensive Assessment](#), s. 10.

¹⁶ To byl případ banky Dexia, rovněž uvedený v [Aggregate Report on the Comprehensive Assessment](#), s. 10.

¹⁷ To byl případ bank Nova Ljubljanska Banka a Nova Kreditna Banka Maribor. Zisk před tvorbou opravných položek v případě obou bank naznačoval, že jsou schopny svou nákladovou základnu restrukturalizovat.

¹⁸ Viz příspěvek S. Steffena „Capital shortfalls in SSM banks: How much progress has been made?“, vypracovaný na žádost Hospodářského a měnového výboru Evropského parlamentu v říjnu 2015.

¹⁹ Banky Sberbank Europe AG, VTB Bank (Austria) AG a Banque Degroof S.A. nebyly do hodnocení v roce 2014 zařazeny proto, že v době, kdy se rozhodovalo o seznamu příslušných bank, nebylo v právním rámci ještě v plném rozsahu vymezeno kritérium, na jehož základě se nakonec staly významnými (význam přeshraničních aktiv a pasiv). Banka Unicredit Slovenia nebyla zařazena proto, že v té době ještě nebyla klasifikována jako třetí největší úvěrová instituce ve Slovinsku. Banka Novo Banco SA na začátku komplexního hodnocení v roce 2014 jako subjekt ještě neexistovala, neboť vznikla teprve v roce 2014 v důsledku opatření k řešení krize přijatých v souvislosti s Banco Espírito Santo.

Tabulka 4

Banky, které se zúčastnily komplexního hodnocení v roce 2015

Název banky	Stát	Zahájení přímého dohledu
Sberbank Europe AG	Rakousko	4. listopadu 2014
VTB Bank (Austria) AG	Rakousko	4. listopadu 2014
Banque Degroof S.A.	Belgie	4. listopadu 2014
Kuntarahoitus Oyj (Municipality Finance plc)	Finsko	1. ledna 2016
Agence Française de Développement	Francie	1. ledna 2016
J.P. Morgan Bank Luxembourg S.A.	Lucembursko	1. ledna 2016
Medifin Holding Limited	Malta	1. ledna 2016
Novo Banco SA	Portugalsko	4. listopadu 2014
Unicredit Slovenia	Slovinsko	4. listopadu 2014

Hodnocení prováděné v roce 2015 vycházelo z metodik uplatňovaných v roce 2014 a také spočívalo v přezkumu kvality aktiv a zátěžovém testu. Prahové ukazatele pro určení nedostatku kapitálu byly stejné jako v roce 2014: pro přezkum kvality aktiv a základní scénář zátěžového testu poměr CET1 ve výši 8 % a pro nepříznivý scénář zátěžového testu poměr CET1 ve výši 5,5 %.

Přezkum kvality aktiv vedl k úpravám účetních hodnot aktiv zúčastněných bank v souhrnné výši 453 mil. EUR. Důvodem těchto úprav bylo většinou zjištění dalších nevýkonných expozic a výsledné navýšení rezerv. Výsledky přezkumu kvality aktiv sloužily jako výchozí bod pro **zátěžový test**, v jehož rámci byla provedena projekce vývoje kapitálových pozic bank v průběhu tří let (2015–2017). V rámci nepříznivého scénáře zátěžového testu²⁰ čelily zúčastněné banky váženému průměrnému poklesu poměru CET1 o 6,1 procentního bodu.

Po přezkumu kvality aktiv žádná banka neklesla pod prahový ukazatel ve výši 8 % kmenového kapitálu tier 1. Souhrnně však přezkum kvality aktiv a zátěžový test vedly při nepříznivém scénáři u pěti bank k poklesu prahového ukazatele pod 5,5 % kmenového kapitálu tier 1. **Nedostatek kapitálu** činil celkově 1,74 mld. EUR. Částečně jej již pokrylo navýšení kapitálu a další způsobilá opatření, která banky přijaly od ledna 2015.

Stejně jako při komplexním hodnocení v roce 2014 musejí banky pokrýt zbývající nedostatky do devíti měsíců od zveřejnění výsledků komplexního hodnocení dne 14. listopadu 2015. Za tímto účelem musí do dvou týdnů od zveřejnění předložit **kapitálové plány**, v nichž podrobně rozepíší opatření, která plánují provést nebo která již provedly. Provádění a sledování těchto opatření probíhá v souladu s ročním procesem dohledu a hodnocení prováděným společnými týmy dohledu pověřenými dohledem nad dotčenými bankami. Požadovaná nápravná opatření se neomezují na odstranění nedostatku kapitálu, ale týkají se také kvalitativních zjištění přezkumu kvality aktiv, jako jsou slabé stránky systémů a procesů bank.

²⁰ Nepříznivý scénář zátěžového testu bral v úvahu soubor makrofinančních rizik včetně celosvětového zvýšení výnosů dluhopisů, dalšího zhoršování kreditní kvality ve zranitelných zemích, stagnujících měnověpolitických reforem a nedostatečné korekce rozvah bank potřebné k udržení dostupného tržního financování.

2.4 Provádění modelu dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu

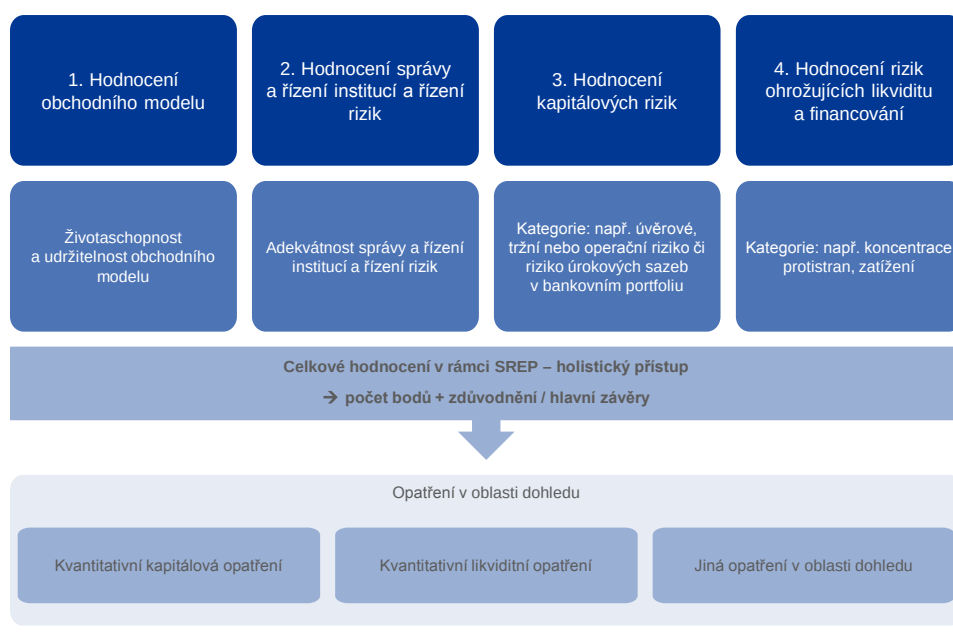
2.4.1 Provádění metodiky SREP v rámci jednotného mechanismu dohledu

Základním kamenem provádění modelu dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu jsou společné týmy dohledu složené ze zaměstnanců ECB a vnitrostátních příslušných orgánů. Jako operativní jednotky zodpovědné za přímý dohled nad významnými institucemi provádějí každodenní průběžný dohled. Tato činnost společně s výsledkem tematických přezkumů, kontrolami na místě a prací na interních modelech představuje klíčové vstupní údaje pro proces dohledu a hodnocení orgány dohledu (SREP).

V roce 2015 jednotný mechanismus dohledu poprvé v historii provedl SREP na základě společné metodiky pro tehdy 123 největších bankovních skupin v eurozóně. Cílem procesu SREP je podporovat odolný bankovní systém, který dokáže zdravě a udržitelně financovat reálnou ekonomiku v eurozóně. Předchozí finanční krize částečně spustily nadměrně neukázněné podkapitalizované bankovní systémy, které na počátku krize přestaly poskytovat úvěry, aby snížily zadluženost, čímž zbrzdily udržitelný hospodářský růst. Dlouhodobé výhody řádně kapitalizovaného bankovního systému celkově dalece převažují nad veškerými krátkodobými náklady zúčastněných bank.

Obrázek 2

Metodika SREP v rámci jednotného mechanismu dohledu

Metodiku jednotného mechanismu dohledu zobrazenou na obrázku 2 zpracovala ECB v úzké spolupráci s 19 vnitrostátními orgány dohledu. Je v souladu s právními

předpisy EU a obecnými zásadami orgánu EBA²¹ a čerpá z osvědčených postupů v rámci jednotného mechanismu dohledu doporučených mezinárodními orgány. Dne 19. února 2016 byla zveřejněna [příručka o metodice SREP](#) (SSM SREP Methodology Booklet).

Zpracování a zavedení nové jednotné metodiky v tak krátkém čase vyžadovalo v rámci jednotného mechanismu dohledu obrovské úsilí z hlediska koordinace, analýzy, nastavení, vyzkoušení v terénu a odborné přípravy.

Většinou na základě klíčových vstupních údajů od společných týmů dohledu byly v rámci procesu SREP v roce 2015 posuzovány tyto čtyři hlavní prvky:

- **obchodní modely** – přezkum životaschopnosti a udržitelnosti zisků obchodních modelů institucí,
- **správa a řízení rizik** – přezkum provozní a organizační struktury institucí a jejich celkového systému řízení rizika,
- **rizika ohrožující kapitál** – posouzení rizik týkajících se kapitálu, kontrol rizika, nutnosti stanovit další kapitálové požadavky a kapitálové přiměřenosti,
- **rizika ohrožující likviditu a financování** – analýza likvidní a finanční pozice institucí, příslušných kontrol rizika a nutnosti dalších rezerv v oblasti likvidity.

Každý prvek byl posouzen technikou „stavebních kamenů“, podle níž se rizika rozčlenila do kategorií a podkategorií a vyhodnotila zdola nahoru. K hodnocení se přistupovalo z různých hledisek, například se hodnotitelé zaměřili na současnou situaci a zaujali progresivnější přístup.

Kvantitativní a kvalitativní prvky v sobě spojilo odborné posouzení vycházející z jasně definovaných principů. Tento přístup zajišťuje celkovou konzistentnost a zároveň bere ohled na specifičnosti jednotlivých institucí. Poprvé bylo také možné provádět v širokém měřítku vzájemná porovnávání a průřezové analýzy.

Harmonizovaný proces SREP celkově umožnil holistické posouzení stavu a životaschopnosti jednotlivých institucí, neboť zaujal progresivní hledisko a přiměřený přístup. Konzistentní posouzení všech institucí přispělo k další integraci jednotného bankovního trhu. Na základě procesu SREP uskutečněného v roce 2015 byla bankám pod přímým dohledem ECB stanovena podle jejich rizikových profilů výše kapitálu a požadavky na likviditu. Bylo-li to považováno za nutné, byla uplatněna další opatření v oblasti dohledu.

Průměrné kapitálové požadavky pro banky podle 2. pilíře²² se na rok 2016 oproti roku 2015 zvýšily o 30 bazických bodů. Důvodem části těchto 30 bazických bodů je pozice eurozóny v rámci hospodářského cyklu, která vyžaduje zachování

²¹ Obecné pokyny ke společným postupům a metodikám procesu přezkumu a vyhodnocení (EBA/GL/2014/13), EBA, 19.12.2014.

²² Kapitálové požadavky podle 2. pilíře jsou požadavky ukládané vedle minimálních kapitálových požadavků příslušným orgánem dohledu na základě výsledků procesu SREP.

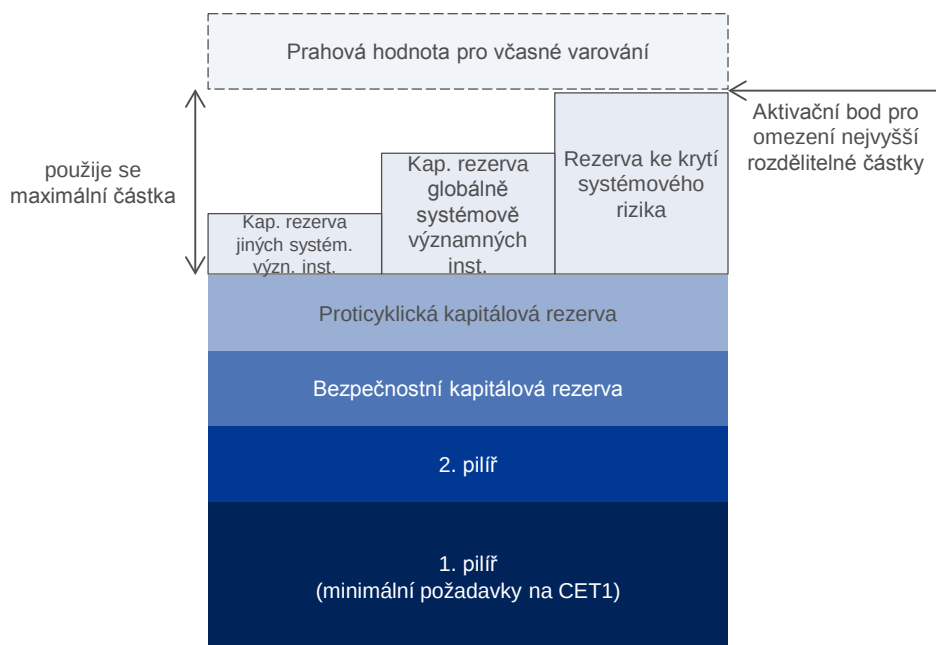
a v některých případech posílení kapitálu v bankovním systému. Mnoho bank se stále zotavuje z finanční krize a nadále se potýká s riziky a nepříznivými faktory.

Dalších 20 bazických bodů v rámci kapitálových požadavků je důsledkem postupného zavádění systémových kapitálových rezerv. Motivací těchto kapitálových rezerv je klíčové poučení z krize, které se odráží v právních předpisech EU, a to nutnost omezit celosystémové efekty přelévání zejména z globálně systémově významných bank a domácích systémově významných bank, jež ovlivňují celý finanční systém a v konečném důsledku reálnou ekonomiku eurozóny. Za účelem omezení těchto efektů a v souladu s příslušnými obecnými zásadami orgánu EBA byly k požadavkům v rámci 2. pilíře přidány systémové kapitálové rezervy (ať již pro globálně systémově významné banky nebo domácí systémově významné banky či rezerva ke krytí systémového rizika). Tyto systémové kapitálové rezervy budou nadále postupně zaváděny dle předpokladů až do roku 2019.

Pokud jde o uplatňování rámce pro nejvyšší rozdělitelnou částku, odkazuje přístup v rámci jednotného mechanismu dohledu na stanovisko zveřejněné orgánem EBA dne 18. prosince 2015. Tento přístup může být nicméně v reakci na budoucí vývoj regulace na evropské a mezinárodní úrovni nebo na uplatňování obecných zásad orgánu EBA přepracován, aby byla na jednotném trhu zajištěna konzistentnost a harmonizace.

Obrázek 3

Rozčlenění kapitálových požadavků

Výše kapitálových požadavků pro významné banky byla pečlivě zkontrolována, přičemž se zvlášť přihlíželo k plně funkčním požadavkům na kmenový kapitál tier 1. V případě globálně systémově významných bank se do nastavování postupného zavádění plně funkčních kapitálových požadavků promítá řada faktorů, včetně

nutnosti podporovat v institucích, na které dohlíží ECB, konzistentní rámec, systémového dopadu globálně systémově významných bank a domácích systémově významných bank a všeobecného srovnání s globálně systémově významnými bankami jiných zemí.

Cílem jednotného mechanismu dohledu je vybudovat soudržný rámec nejvhodnější pro toto zvláštní prostředí. Stav bankovníctví v rámci jednotného mechanismu dohledu se mění; v porovnání s jednotlivými státy se jednotný mechanismus dohledu týká mnohem většího souboru rozmanitých institucí v různých zemích se stále částečně nesourodými právními systémy. Proto se metodika jednotného mechanismu dohledu bude muset stále vyvíjet, kdykoli bude nutné:

- zohlednit vývoj platného regulačního rámce, například obezřetnostní regulace, doporučení nebo obecných zásad orgánu EBA a základních principů Basilejského výboru,
- začlenit osvědčené postupy, zlepšení a další zpřesnění.

Bankovní dohled ECB bankám přímo poskytuje vysvětlení a jistotu v oblasti dohledu, kterou banky potřebují ke kapitálovému plánování.

V roce 2015 přijala ECB zejména dvě doporučení o zásadách pro [vyplácení dividend](#) v souvislosti s účetními obdobími 2014 a 2015 ([ECB/2015/2](#) a [ECB/2015/49](#)) a zaslala [výkonným ředitelům bank dopis o zásadách týkajících se pohyblivé složky odměny](#). Podle těchto dokumentů se v rámci jednotného mechanismu dohledu očekává, že instituce budou vyplácet dividendy a odměny způsobem, jenž přímo povede k požadovaným plně funkčním ukazatelům.

Jelikož se jedná o rovnocenné záležitosti, představují požadavky podle 2. pilíře stanovené v rozhodnutích vyplývajících z procesu SREP z roku 2015 také náznak budoucího vývoje; zejména bude do roku 2019 postupně zavedena bezpečnostní kapitálová rezerva a rovnocenným tempem se budou snižovat požadavky podle 2. pilíře²³. Banky mohou také plánovat postupné zavádění nařízení/směrnice o kapitálových požadavcích, tj. odpočty z kmenového kapitálu tier 1 a postupné zavádění rezerv ke krytí systémového rizika. I když ještě není zcela znám konečný vývoj koncepce Basel III, bylo již potvrzeno, že jejím cílem není výrazně navýšit kapitál v systému, ale zlepšit jednoduchost, srovnatelnost a transparentnost kapitálu v bankách.

²³ S cílem podporovat rovné zacházení se všemi bankami v rámci jednotného mechanismu dohledu berou rozhodnutí vyplývající z procesu SREP v úvahu rozdíly mezi jednotlivými zeměmi v rámci jednotného mechanismu dohledu, pokud jde o postupné zavádění bezpečnostní kapitálové rezervy.

2.4.2 Práce na dalších metodikách

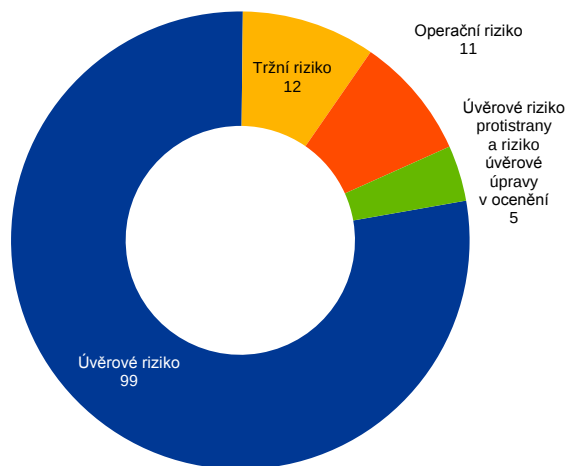
Práce na interních modelech

Na konci roku 2015 používalo alespoň jeden interní model k výpočtu kapitálových požadavků podle 1. pilíře 73 významných institucí.

Po vytvoření schvalovacího procesu pro jednotný mechanismus dohledu a rámce pro posuzování interních modelů schválila Rada guvernérů podle tohoto nového režimu na rok 2015 137 interních modelů.

Graf 3

Posouzení interních modelů v roce 2015 podle typu rizika

Byl vytvořen **jednotný rámec** pro průběžné sledování modelů. Tento rámec byl v plném rozsahu začleněn do úrovně minimální angažovanosti dohledu a uplatněn v programu dohledových šetření na rok 2016. Usnadnil zapojení významných institucí do srovnávání prováděných orgánem EBA a BCBS. Byla vytvořena síť k vymezení procesu harmonizovaného shromažďování údajů o zpětném testování významných institucí s modely tržního rizika. Na základě toho se v rámci průběžného sledování modelů provádí a využívá analýza horizontálních údajů a údajů o jednotlivých bankách.

S cílem podpořit jednotné provádění modelů podle 1. pilíře i harmonizaci postupů dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu byla iniciována práce na návrhu **cíleného přezkumu interních modelů**. Za tímto účelem byla zřízena síť předních odborníků na modely z vnitrostátních příslušných orgánů a ECB,

kteří uvedený proces řídí. Cílený přezkum interních modelů předpokládá posuzování vybraných modelů úvěrového a tržního rizika a úvěrového rizika protistrany na místě od roku 2017 do roku 2018 (nebo do roku 2019, bude-li projekt rozšířen o úvěrové riziko), zatímco rok 2016 bude věnován požadovaným horizontálním analýzám, které vymezí harmonizační cíl projektu.

Další důležité činnosti prováděné v roce 2015 v oblasti **metodik dohledu nad interními modely** zahrnovaly stále probíhající zpracovávání pokynů k potvrzování platnosti interních modelů a pokynů k posuzování významnosti rozšiřování a změn modelů úvěrového rizika protistrany.

Práce na metodikách kontrol na místě

Bylo zřízeno několik koncepčních týmů složených z odborníků ECB a vnitrostátních příslušných orgánů, které pracovaly na řadě typů rizik a dále vyvíjely metodiky kontrol na místě. V průběhu roku 2015 byly dokončeny metodické dokumenty věnované obchodnímu modelu, ziskovosti a postupům ILAAP. Další specializované týmy v současnosti pracují na tématech, jako je úvěrové riziko, úvěrové riziko

protistrany, úschova, účetnictví, tržní riziko a riziko v oblasti IT. Také se připravuje veřejný statut, který stanoví podmínky a způsoby kontrol na místě.

2.4.3 Dohled na místě

První cyklus kontrol na místě

První cyklus kontrol na místě byl součástí celkového plánu programu dohledových šetření na rok 2015, který byl schválen v prosinci 2014. V červenci 2015 byla schválena pololetní aktualizace plánu, která zahrnovala další kontroly na místě, jež měly být provedeny v druhé polovině roku. Celkově bylo na rok 2015 schváleno 250 kontrol na místě.

Tabulka 5

Kontroly na místě: rozčlenění podle rizik

Hlavní kategorie kontrolovaných rizik	Celkem	Ziskovost	Kapitálové	Úvěrové	Správa a řízení	Riziko úrokových sazeb v bankovním portfoliu	Likviditní	Tržní riziko	Operační riziko
Celkový počet kontrol	250	6	20	62	55	9	29	13	56

Tabulka 6

Kontroly na místě: rozčlenění podle uskupení bank²⁴

Uskupení	Celkem	1	2	3	4	5
Počet významných institucí	118	7	7	28	27	49
Celkový počet kontrol	250	42	35	69	54	50

Kontroly na místě se plánují a personálně zajišťují v úzké spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány, které poskytují většinu vedoucích a členů týmů. K říjnu 2015 poskytly vnitrostátní příslušné orgány 906 kontrolorů, což představovalo 95 % lidských zdrojů na místě. Zbývajících 5 % poskytl speciální odbor ECB pro centralizované kontroly na místě; tito kontroloři také řídili 26 úloh naplánovaných na rok 2015.

S cílem podpořit kontroly na místě prováděné smíšenými týmy schválila Rada dohledu v květnu 2015 režim modelu vysílání kontrolorů vnitrostátních příslušných orgánů.

Za účelem zajištění úzké spolupráce s vnitrostátními příslušnými orgány na všech tématech spojených s kontrolami na místě bylo v roce 2015 kromě 21 vyhrazených dvoustranných schůzek, které se konaly s 16 vnitrostátními příslušnými orgány,

²⁴ Bankovní skupiny pod přímým dohledem ECB jsou rozčleněny do pěti uskupení, přičemž v 1. uskupení jsou ty největší a v 5. ty nejmenší. Počet uvedených významných institucí (118) nezahrnuje významné instituce, které jsou dceřinými společnostmi větší instituce v rámci jednotného mechanismu dohledu (např. Deutsche Bank AG a Deutsche Bank Malta Ltd se v tabulce počítají jako jedna).

uspořádáno celkem 8 porad celé sítě. Dále se konala řada seminářů a workshopů pro vedoucí úloh s cílem usnadnit vytváření sítí v komunitě jednotného mechanismu dohledu.

Průběžné sledování

S cílem zajistit jednotné uplatňování metodiky kontrol na místě provádí odbor ECB pro centralizované kontroly na místě v průběhu celého životního cyklu kontrol řadu činností v oblasti sledování:

- kontroluje oznámení o chystané kontrole během přípravné fáze úloh,
- podporuje tým na místě během fáze posuzování,
- provádí zajištění kvality všech protokolů o kontrole předložených vedoucími úloh.

Všechny činnosti se provádějí na základě dialogu s cílem podpořit rozvoj vzájemného porozumění s vnitrostátními příslušnými orgány a společný přístup.

Za účelem harmonizace práce týmů pro provádění kontrol na místě navrhla ECB v roce 2015 řadu obecných zásad a šablon pro protokoly o kontrole.

2.4.4 Tematické přezkumy správy rizik, ochoty riskovat, rizik v oblasti IT a kybernetické bezpečnosti a pákového financování

2.4.4.1 Správa rizik a ochota riskovat

Rozsah, metodika a cíle

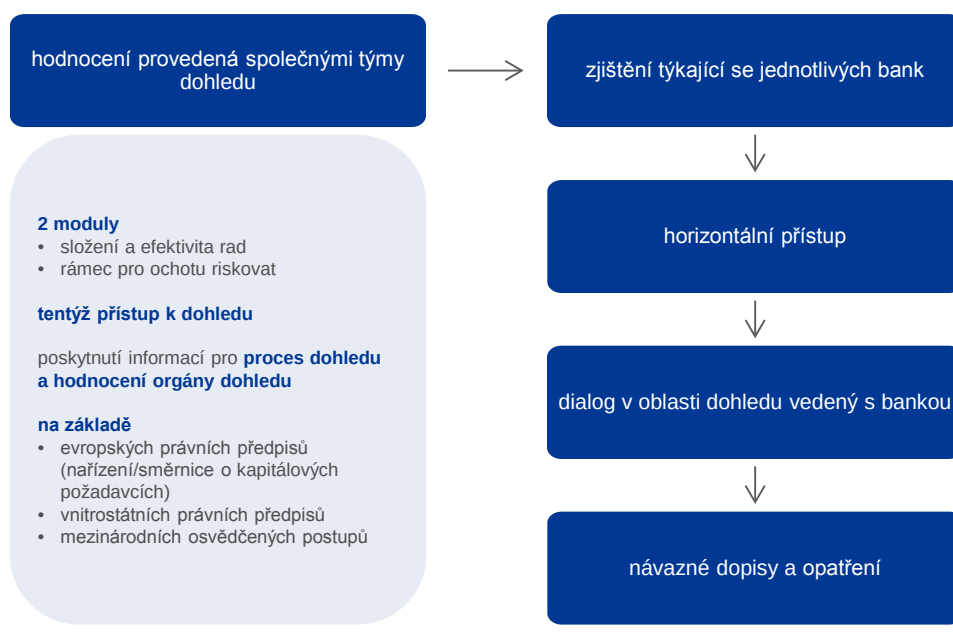
Vzhledem k celkovému dopadu správy a řízení na rizikový profil a obchodní udržitelnost institucí schválila Rada dohledu zahájení tematického přezkumu správy rizik a ochoty riskovat na úrovni jednotného mechanismu dohledu v roce 2015.

113 společných týmů dohledu²⁵ provedlo hloubkovou a podrobnou posouzení i) řídicích orgánů bank pověřených funkcemi dohledu a řízení a ii) rámců bank pro ochotu riskovat; k uvedeným posouzením bylo přihlédnuto v rámci procesu SREP. Byl uplatněn poměrný přístup, který zohledňoval velikost a složitost jednotlivých institucí. Příslušné nástroje dohledu zahrnovaly schůzky s vykonavateli klíčových funkcí, posouzení dokumentace a zápisů ze zasedání bankovních rad a účast na zasedáních bankovních rad v pozici pozorovatelů. V úvahu byly vzaty také závěry kontrol na místě, které se týkaly těchto otázek.

²⁵ Z celkového počtu významných institucí byly vyňaty instituce v likvidaci nebo instituce s velmi specifickými obchodními modely.

Obrázek 4

HLoubkové posouzení 113 významných institucí s uplatněním stejného přístupu

S cílem podpořit maximální konzistentnost se k posuzování přistupovalo ve dvou rovinách:

1. posouzení souladu s vnitrostátními a evropskými právními předpisy;
2. posouzení shodnosti s osvědčenými mezinárodními postupy.

Přezkum potvrdil rozdíly ve vnitrostátních právních rámcích a skutečnost, že účinné správní a řídicí struktury jsou možné v jakémkoli podnikovém modelu. S cílem zvýšit zapojení bankovních rad společné týmy dohledu nakonec projednaly svá zjištění s institucemi na setkáních ve formě dialogu v oblasti dohledu, která se konala v říjnu a listopadu 2015.

Výsledek

Tematický přezkum umožnil společným týmům dohledu prohloubit své znalosti a zpřesnit posuzování správní a řídicí struktury institucí, na které dohlíží. Kromě toho horizontální přístup podpořil diskusi mezi odborníky z ECB a vnitrostátních příslušných orgánů na úrovni společných týmů dohledu i horizontálních funkčních složek.

Horizontální přístup umožnil určit:

1. **souhrnné závěry:** tematický přezkum odhalil, že i když významné instituce dodržují vnitrostátní právo, mají do souladu s mezinárodními osvědčenými postupy stále daleko. Hlavními oblastmi, které vyžadují pozornost, jsou

vyrovnávací funkce bankovních rad, zohlednění rizik v diskusích bankovních rad a souhra rámce pro ochotu riskovat a strategie;

2. **pozorovanou správnou praxi:** tematický přezkum umožnil určit osvědčené postupy operativního provádění mezinárodních standardů. Tato zjištění se stanou podkladem zprávy o osvědčených postupech v rámci jednotného mechanismu dohledu, která bude zveřejněna později v tomto roce;
3. **konzistentní doporučení:** tematický přezkum byl zaměřen na přijetí opatření a vedl ke konkrétním doporučením pro instituce, která mají zlepšit jejich správu, řízení a rámce pro ochotu riskovat. Horizontální přístup zajistil konzistentnost doporučení, aby podobná zjištění vedla k podobným doporučením.

V rámci svých činností dohledu v roce 2016 budou společné týmy dohledu sledovat provádění opatření uvedených v jednotlivých návazných dopisech zaslaných bankám. Řada společných týmů dohledu zavede do praxe lepší sledování aspektů označených jako hlavní oblasti, které vyžadují pozornost.

2.4.4.2 Tematický přezkum rizik v oblasti IT a kybernetické bezpečnosti

Rozsah, metodika a cíle

Riziko v oblasti IT a kybernetické bezpečnosti bylo označeno za jedno z klíčových rizik ohrožujících bankovní systém eurozóny (viz kapitola 2.1.1). Za účelem lepšího porozumění těmto rizikům byla zřízena expertní skupina pro riziko v oblasti IT v rámci jednotného mechanismu dohledu, složená z odborníků z vnitrostátních příslušných orgánů a ECB, a byl zahájen tematický přezkum rizika v oblasti kybernetické bezpečnosti s těmito cíli:

1. vymezit zvláštní společný rámec jednotného mechanismu dohledu pro analýzu rizik v oblasti kybernetické bezpečnosti;
2. provést jednotlivá posouzení rizikových profilů v oblasti kybernetické bezpečnosti a kontroly vybraného vzorku 12 významných institucí (přezkum na místě);
3. vyvinout horizontální přístup s cílem získat prvotní náhled na vystavení riziku v oblasti kybernetické bezpečnosti, provádět kontroly významných institucí a vypracovat postupy vzájemného srovnávání tam, kde to bude možné (přezkum na dálku).

K přezkumu na dálku využila ECB jako podklad rámec Národního ústavu pro normalizaci a technologie (National Institute of Standards and Technology, dále jen „NIST“)²⁶ pro zlepšení kybernetické bezpečnosti kritické infrastruktury. ECB rámec ústavu NIST upravila a integrovala, aby vytvořila analytický nástroj na míru nazvaný

²⁶ Rámec Národního ústavu pro normalizaci a technologie ze dne 12. února 2014 je dostupný na adrese: <http://www.nist.gov/cyberframework/upload/cybersecurity-framework-021214-final.pdf>

„dotazník k rizikům kybernetické kriminality“, který byl rozeslán 110 významným institucím. Shromážděné informace pak byly zanalyzovány pro každou banku zvlášť a horizontálně pro všechny banky.

Výsledek

Tematický přezkum vedl k řadě závěrů v různých oblastech:

1. **průběžný dohled a analýza rizik:** poprvé byly na úrovni eurozóny konzistentně shromážděny strukturované informace o rizikových profilech významných institucí v oblasti kybernetické bezpečnosti, které společným týmům dohledu umožní sledovat jednotlivé banky. Tato vyšší rizika by měly zmírnit nadprůměrné kontroly;
2. **dohled na místě:** tematický přezkum dal podnět k 12 kontrolám na místě, které vedly ke konkrétním doporučením na firemní úrovni;
3. **metodika:** shromážděné informace poskytly vstupní údaje pro další vývoj metodiky jednotného mechanismu dohledu na místě v souvislosti s riziky v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Kromě výše uvedených závěrů byly zahájeny paralelní činnosti za účelem nastavení zvláštního provozního a komunikačního postupu, který by měly významné instituce dodržovat v případě kybernetických útoků. Tento postup v roce 2016 pilotně zavede omezený počet institucí.

2.4.4.3 Tematický přezkum pákového financování

Rozsah, metodika a cíle

Delší období velmi nízkých úrokových sazeb a vyplývající strategie usilující o výnosy si vyžádaly zvláštní sledování kreditní kvality. Proto se Rada dohledu v roce 2015 rozhodla provést tematický přezkum pákového financování. Přezkum zahrnoval úvěry využívající pákový efekt, dluhopisy s vysokými výnosy a dluhopisy zajištěné úvěry, neboť všechny tyto nástroje výrazně využívají podmínky financování.

Byly vymezeny tři klíčové cíle:

1. informovat společné týmy dohledu o současném vývoji na úrovni jednotného mechanismu dohledu a na úrovni jednotlivých institucí;
2. označit mimořádné hodnoty z hlediska ochoty riskovat a řízení i zranitelná místa celého systému;
3. doporučit pro vybraný vzorek vhodný soubor nápravných opatření.

S cílem zajistit konzistentní analýzu byl zpracován komplexní průzkum, který byl rozeslán 37 bankám, jež se podílely na pákovém financování. Cílem průzkumu bylo

postihnout vývoj expozice pákovému financování, rozsah upisování, potenciální koncentrace expozic a celkovou kreditní kvalitu.

Výsledek

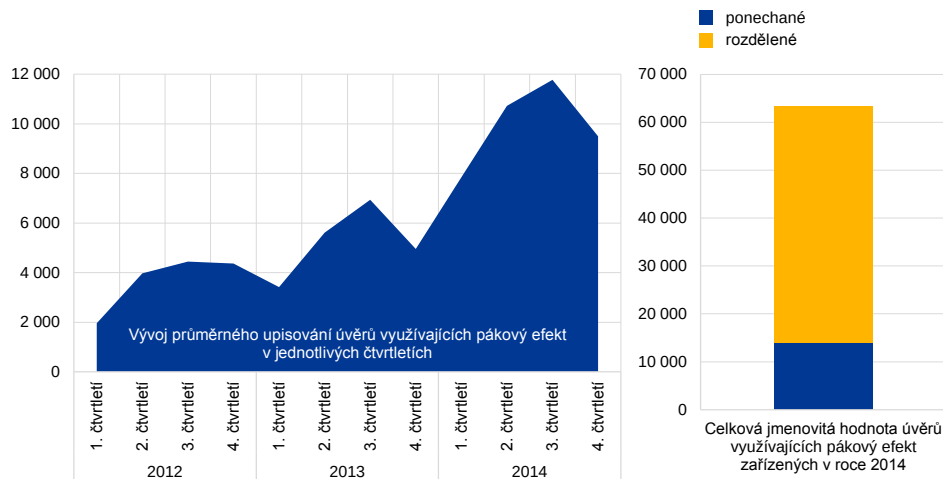
Trh pákového financování zažívá od krize celosvětově značné oživení a charakterizuje jej tvrdá konkurence. Vstřícné podmínky pro dlužníky vedly k oslabení struktur obchodů (větší finanční páky, pronikání struktur s mírnějšími smluvními podmínkami na evropské trhy) a v mnoha případech ke shovívavosti úvěrových politik bank.

V hlavních bankách dohlížených v rámci jednotného mechanismu dohledu vzrostla ochota upisovat transakce i sklon zachovávat části expozic. Tento vývoj ospravedlňuje přísnější dohled při sledování rizika syndikace a základní kreditní kvality expozic. Závěrem byly označeny určité oblasti v postupech bank týkajících se sledování, které vyžadují zlepšení.

Graf 4

13 nejdůležitějších bank v rámci jednotného mechanismu dohledu, které se zabývají pákovým poskytováním úvěrů – upisování a podíl dohodnutých obchodů určených k rozdělení, nebo ponechání

(v mil. EUR)

Za účelem vyřešení těchto problémů shrnutých ve zprávách o jednotlivých bankách a v souhrnné zprávě byla přijata tato opatření:

- vybranému počtu bank byly zaslány **dopisy týkající se dohledu**, které je vyzvaly k nápravě zjištěných nedostatků,
- zpracovává se specializovaný **přehled ukazatelů** pro pravidelné sledování expozic bank,

- v současnosti se zpracovávají **pokyny**, jak zřetelně sdělovat očekávání jednotného mechanismu dohledu, pokud jde o pákové financování.

2.4.5 Nepřímý dohled nad méně významnými institucemi a dozor nad činností dohledu

Rámec pro nepřímý dohled nad méně významnými institucemi zahrnuje řadu průběžných procesů pro každodenní spolupráci mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány i projektové iniciativy, které se většinou týkají vypracování společných standardů a metodik dohledu.

Průběžné procesy v rámci nepřímého dohledu a dozoru nad činností dohledu

Každodenní spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány na dohledu nad méně významnými institucemi se uskutečňuje prostřednictvím specializovaných průběžných procesů. Tyto procesy umožňují účinnou výměnu informací, díky níž může generální ředitelství pro mikroobezřetnostní dohled III (dále jen „GŘ MD III“) plnit svou dohledovou úlohu a poskytovat podporu a vstupní údaje vnitrostátním příslušným orgánům, které vykonávají přímý dohled nad méně významnými institucemi.

Prostřednictvím specializovaného **oznamovacího rámce** ECB v roce 2015 obdržela a posoudila 54 oznámení ex ante od vnitrostátních příslušných orgánů, která se týkala podstatných řízení v oblasti dohledu a návrhů rozhodnutí v souvislosti s vysoce prioritními méně významnými institucemi²⁷, jež se zabývaly celou řadou otázek v oblasti dohledu (např. kapitálem, likviditou, správou a řízením). Na základě oznámení byly často zahájeny návazné činnosti, v jejichž průběhu ECB a relevantní vnitrostátní příslušné orgány společně projednávaly a posuzovaly nejvhodnější postup. Obdobně se ECB v souvislosti s méně významnými institucemi podílela na posuzování společných postupů (udělování/odnímání povolení k činnosti a řízení týkající se kvalifikovaných účastí).

Specializované **kontaktní skupiny podle zemí** v rámci GŘ MD III vedly s vnitrostátními příslušnými orgány průběžný dialog o vývoji na úrovni odvětví a jednotlivých institucí, zejména těch, které byly zařazeny mezi vysoce prioritní. Zvláštní pozornost byla věnována sledování opatření souvisejících s krizí, která se týkala řady institucí, jež se potýkají s významným zhoršením své finanční situace.

Výše uvedené funkce podporovalo úsilí o další harmonizaci **metodik dohledového hodnocení** zpracovaných vnitrostátními příslušnými orgány. Dále byla za účelem označení rizik a zranitelných míst provedena řada analýz bank a odvětví. Výsledky

²⁷ Rámec pro seřazení méně významných institucí podle důležitosti je popsán níže v této kapitole.

těchto analýz pravidelně shrnovaly specializované zprávy o rizicích, které pak sdílely orgány dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu.

Vypracovávání společných standardů dohledu, analýz a společných metodik v souvislosti s méně významnými institucemi a další projektové iniciativy

Prvořadým cílem nepřímého dohledu a dozoru nad činností dohledu je zajistit konzistentní uplatňování vysokých standardů dohledu napříč jednotným mechanismem dohledu. Klíčovými nástroji pro dohled nad méně významnými institucemi jsou společné standardy dohledu a společné metodiky vypracované s vnitrostátními příslušnými orgány. Společné standardy mají být plně v souladu se stávajícími požadavky orgánu EBA.

Společné standardy dohledu zpracované v roce 2015

Jeden ze společných standardů zpracovaný v roce 2015 se týká procesu **plánování dohledu**, jehož prostřednictvím vnitrostátní příslušné orgány určují pořadí klíčových činností dohledu nad méně významnými institucemi na místě i na dálku, plánují je a sledují jejich provádění. Cílem uvedeného společného standardu je zajistit konzistentní provádění tohoto procesu v rámci jednotného mechanismu dohledu.

Zajištění konzistentnosti je také zvláště významné v souvislosti s **plánováním ozdravných postupů** s ohledem na ustanovení směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank, která příslušným orgánům umožňuje ukládat na základě vlastního uvážení nesystémovým institucím za určitých podmínek zjednodušené povinnosti týkající se plánování ozdravných postupů. Podle očekávání se zjednodušené povinnosti budou vztahovat na výrazný počet méně významných institucí. Proto byla zahájena práce, která se zaměřuje na tři klíčové oblasti:

1. posouzení způsobilosti institucí ke zjednodušeným povinnostem a ke vzdání se práva;
2. minimální společný obsah ozdravných plánů v rámci zjednodušených povinností;
3. posouzení ozdravných plánů.

Významnou část bankovního systému v rámci jednotného mechanismu dohledu představují spořitelny a družstevní záložny. V některých členských státech zřídily instituce z těchto odvětví **institucionální systémy ochrany**, které představují opatření vzájemné podpory s cílem zajistit jejich likviditu a platební schopnost. Nařízení o kapitálových požadavcích umožňuje příslušným orgánům poskytovat institucím, které jsou členy institucionálního systému ochrany, preferenční zacházení v souvislosti s určitými aspekty, jako je riziková váha ve výši 0 % u expozic vůči jiným členům institucionálního systému ochrany. V několika případech se k jednomu institucionálnímu systému ochrany připojily významné i méně významné instituce.

S cílem zajistit v roce 2015 konzistentní zacházení s členy institucionálních systémů ochrany napříč jednotným mechanismem dohledu se ECB ve spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány zabývala vypracováním společného přístupu k dohledovému hodnocení institucionálních systémů ochrany. Tato činnost zahrnovala definici společných kritérií posuzování, pokud jde o dodržování podmínek nařízení o kapitálových požadavcích, i proces zajištění koordinace ECB a vnitrostátních příslušných orgánů, jsou-li členy jednoho a téhož institucionálního systému ochrany významné i méně významné instituce.

Analýza a metodiky

Vzhledem k velmi vysokému počtu méně významných institucí (k 30. prosinci 2015 více než 3 100²⁸) a jejich rozmanitosti z hlediska velikosti a obchodních modelů má pro nepřímý dohled nad méně významnými institucemi značný význam zásada proporcionality. Proto průběžné procesy (např. oznamovací rámec a interakce kontaktních skupin podle zemí popsané výše) a vypracovávání společných standardů a metodik čerpají z **rámce pro řazení podle důležitosti**. Uvedený rámec přiřazuje méně významným institucím nízkou, střední a vysokou prioritu na základě jejich vnitřní rizikovosti a potenciálního dopadu na domácí finanční systém. Třídění umožňuje příslušným způsobem sladit míru dozoru nad činností dohledu a intenzitu činností dohledu. Metodika, ze které rámec vychází, byla v roce 2015 dále upravena a používá se na cyklus dohledu v roce 2016.

Další důležitá průběžná činnost se týká zpracování metodiky pro **systémy posuzování rizik (dále jen „RAS“)** méně významných institucí.

RAS představuje klíčový prvek procesu SREP prováděného vnitrostátními příslušnými orgány. Spojujícím cílem projektu je podpořit konvergenci při provádění procesu SREP u méně významných institucí poskytnutím společného rámce vnitrostátním příslušným orgánům pro přizpůsobení a vyladění jejich metodiky a v neposlední řadě provádět SREP tam, kde lze v celé eurozóně konzistentně posoudit rizika, aniž by se ztratilo ze zřetele zvláštní prostředí, ve kterém jednotlivé instituce působí. Vzhledem k obecnému cíli zajistit fungování jednotného mechanismu dohledu jakožto jednotného integrovaného systému bude metodika systému RAS pro méně významné instituce vycházet z metodiky používané pro významné instituce. Bude však upravena, aby byla zajištěna proporcionalita a zohledněny rozdíly mezi významnými a méně významnými institucemi, pokud jde o dostupnost údajů dohledu, i zvláštní rysy vnitrostátních účetních rámců (vnitrostátní obecně uznávané účetní zásady) v některých členských státech.

Projekt metodiky systému RAS byl zahájen v roce 2015 se zvláštním zaměřením na analýzu obchodních modelů a posouzení způsobu vnitřního řízení a rizik ohrožujících kapitál, likviditu a financování. Tato práce bude pokračovat v roce 2016 se zaměřením na kvantifikaci kapitálu a likvidity a zkoušení nové navržené metodiky.

²⁸ Počítáno na konsolidované úrovni.

Podpora dohledu

Projekty na podporu dohledu jsou přechodné iniciativy zaměřené na pokrytí zvláštních potřeb v oblasti zdrojů nebo odborných znalostí, které mohou při průběžném přímém dohledu nad méně významnými institucemi vykonávaném vnitrostátními příslušnými orgány vyvstat. Odborníci z ECB a potenciálně z jiných vnitrostátních příslušných orgánů přechodně pracují na daném projektu spolu se zaměstnanci určitého vnitrostátního příslušného orgánu. Například v roce 2015 pracovali odborníci z GR MD III ECB společně se zaměstnanci vnitrostátních příslušných orgánů na úloze na místě v jedné méně významné instituci. Program podpory dohledu byl v roce 2015 úspěšně vyzkoušen a v roce 2016 bude rozšířen.

Box

Nepřímý dohled – nutnost sjednotit vysoké standardy dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu

ECB je pověřena hlavním dohledem, aby zajistila konzistentní uplatňování vysokých standardů dohledu v souladu s požadavky EU a zároveň zohlednila zásadu proporcionality.

V rámci svých úkolů v oblasti dohledu spojených s dohledem nad méně významnými institucemi a s cílem prozkoumat stávající situaci v době spuštění jednotného mechanismu dohledu ECB zhodnotila klíčová témata spojená s dohledem nad méně významnými institucemi vykonávaným v roce 2014 vnitrostátními příslušnými orgány. Patřily sem povinnosti a organizace vnitrostátních příslušných orgánů, jejich personální zdroje pro dohled nad méně významnými institucemi, provádění činností na dálku a na místě (včetně přijatých rozhodnutí v oblasti dohledu a opatření), metodiky posuzování rizik a další postupy dohledu.

I když byl rok 2014 pro bankovní dohled v eurozóně jedinečný (vzhledem ke zřízení jednotného mechanismu dohledu a provedení komplexního hodnocení), a nelze jej tedy považovat za plně konzistentní východisko, toto prvotní posouzení postupů dohledu před spuštěním jednotného mechanismu dohledu potvrzuje význam dosažení společné terminologie a hlubšího porozumění postupům dohledu a vypracování konzistentních přístupů. Byly zaznamenány výrazné odchylky v oblastech jako:

- personální zdroje vyčleněné na dohled nad méně významnými institucemi,
- počet rozhodnutí v oblasti dohledu nad méně významnými institucemi přijatých vnitrostátními příslušnými orgány (který naznačuje rozdíly mezi přístupy vnitrostátních příslušných orgánů k přijímání rozhodnutí),
- průměrná délka kontrol na místě v méně významných institucích,
- četnost a typ pravidelných interakcí s méně významnými institucemi,
- různé metodiky posuzování rizik (např. pokud jde o četnost, bodovou stupnici nebo metodiku agregace).

Některé z těchto odchylek se týkají přechodných faktorů, rozdílů v terminologii nebo rozdílného charakteru odvětví méně významných institucí v rámci jednotného mechanismu dohledu, zatímco

jiné odhalují zásadnější rozdíly ve výkonu bankovního dohledu v době spuštění jednotného mechanismu dohledu.

Zjištění tohoto hodnocení podporují úsilí ECB vyvíjené již v roce 2015 o splnění celkového cíle jednotného mechanismu dohledu uplatňovat konzistentní a vysoké standardy dohledu. V roce 2016 bude pokračovat spolupráce s vnitrostátními příslušnými orgány v oblastech, ve kterých bylo upozorněno na nutnost konvergence, například vypracování společného systému posuzování rizik pro méně významné instituce, zkoumání širších aspektů procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu a příprava společných standardů dohledu například v souvislosti s kontrolami na místě. V obecnějším smyslu pokračuje práce na přehledu společných standardů dohledu a právních nástrojů s cílem zajistit konzistentnost v hlavních oblastech dohledu nad méně významnými institucemi vykonávaného vnitrostátními příslušnými orgány.

2.4.6 Makrobezpečnostní úkoly

Rok 2015 byl také první úplný rok, ve kterém ECB vykonávala své pravomoci v oblasti makrobezpečnostní politiky stanovené v článku 5 nařízení o jednotném mechanismu dohledu. V tomto vymezeném rámci makrobezpečnostní politiky má ECB dva mandáty:

1. Může uplatňovat vyšší požadavky na kapitálové polštáře než vnitrostátní orgány. V závislosti na postupech stanovených v příslušných právních předpisech EU může také uplatňovat přísnější opatření zaměřená na řešení makrobezpečnostních rizik. ECB může například ukládat bankám vyšší požadavky v souvislosti s proticyklickými kapitálovými polštáři, rezervami ke krytí systémového rizika, kapitálovými přírůžkami pro systémově důležité instituce, rizikovými váhami pro nemovitosti a expozice uvnitř finančního sektoru, limity velkých expozic a dodatečnými požadavky na zveřejňování informací.
2. Vnitrostátní orgány musí ECB informovat, pokud hodlají zavést nebo změnit makrobezpečnostní opatření uvedené v nařízení či směrnici o kapitálových požadavcích. ECB pak plánovaná opatření posoudí a může k nim vznést výhrady. Vnitrostátní orgány před přijetím konečného rozhodnutí připomínky ECB zváží. Podobná oznamovací povinnost vůči vnitrostátním příslušným orgánům platí, rozhodne-li se ECB uplatnit vyšší požadavky.

Za přijímání makrobezpečnostních rozhodnutí je v konečném důsledku zodpovědná Rada guvernérů ECB, která schvaluje návrhy rozhodnutí předložené Radou dohledu, vznáší proti nim námitky nebo je pozměňuje. Rada guvernérů může také z vlastního podnětu požádat Radu dohledu o předložení návrhu na uplatnění vyšších požadavků na makrobezpečnostní nástroje.

V roce 2015 Rada guvernérů usoudila, že vzhledem k současné fázi finančního cyklu není zapotřebí přijímat široce založená proticyklická makrobezpečnostní opatření. Toto posouzení vzalo také v úvahu skutečnost, že v zemích eurozóny již

bylo v makrobezpečnostní oblasti přijato více než 80 opatření na zvýšení odolnosti bankovního systému a zabránění vzniku možné nerovnováhy, zejména v odvětví nemovitostí.

V roce 2015 oznámily vnitrostátní orgány v 19 zemích v rámci jednotného mechanismu dohledu ECB 48 makrobezpečnostních opatření: jednalo se o 28 oznámení o proticyklických kapitálových polštářích, 18 oznámení o „jiných systémově důležitých institucích“ a 2 oznámení o zavedení rezerv ke krytí systémového rizika (viz přehled vnitrostátních opatření v oblasti makrobezpečnostní politiky poskytnutý [Evropskou radou pro systémová rizika](#)). Ve všech zemích byly formálně zavedeny proticyklické kapitálové polštáře, ale jejich koeficient byl ponechán na nule, z čehož vyplývá, že zde nemáme cyklický dopad na tvorbu kapitálu. Téměř ve všech případech v duchu spolupráce mezi ECB a vnitrostátními orgány předcházelo formálnímu oznámení oznámení neformální. Po obdržení oznámení o makrobezpečnostních rozhodnutích přijatých vnitrostátními příslušnými a pověřenými orgány provedla Rada guvernérů své posouzení opatření v souladu s čl. 5 odst. 1 nařízení o jednotném mechanismu dohledu a rozhodla se proti rozhodnutím těchto orgánů nevznášet námitky.

S cílem zajistit účinnou kombinaci mikrobezpečnostních a makrobezpečnostních hledisek a vhodné analýzy se makrobezpečnostní otázky projednávají na společných zasedáních Rady guvernérů a Rady dohledu (makrobezpečnostní fórum). Makrobezpečnostní fórum v roce 2015 zasedalo čtvrtletně a projednávalo rizika, se kterými se potýká oblast jednotného mechanismu dohledu i jednotlivé země v rámci jednotného mechanismu dohledu, ale i jiná témata významná z makrobezpečnostního hlediska.

3 Povolení k činnosti, oznamování porušení pravidel, vynucování a sankční řízení

Ačkoli ECB vykonává přímý dohled pouze nad významnými úvěrovými institucemi, je pro všechny úvěrové instituce v eurozóně orgánem příslušným k udělování nebo odnímání bankovních licencí a posuzování nabytí kvalifikovaných účastí (souhrnně známé jako „společné postupy“). ECB je také povinna posuzovat způsobilost a bezúhonnost členů řídicích orgánů významných úvěrových institucí a pasportizaci. Celkově se podstatná část rozhodnutí v oblasti evropského bankovního dohledu týká procesů povolování činnosti.

V roce 2015 bylo ECB oznámeno více než 3 000 povolovacích řízení, která se většinou týkala hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti, a pouze zlomek z nich se týkal žádostí o bankovní licenci. Bylo vynaloženo velké úsilí na zlepšení jednoduchosti a proporcionality a na vypracování pokynů k řadě otázek.

ECB také splnila svou povinnost zajistit účinné mechanismy, aby kdokoli mohl oznámit porušení příslušných právních předpisů EU. V roce 2015 bylo obdrženo 79 oznámení o porušení pravidel, z nichž 51 bylo v působnosti úkolů ECB týkajících se dohledu. Tato oznámení se týkala hlavně otázek správy a řízení a výpočtu vlastních zdrojů a kapitálových požadavků.

3.1 Povolení k činnosti

3.1.1 Změny počtu institucí pod přímým dohledem ECB

Dne 4. listopadu 2014 začala ECB přímo dohlížet na 120 subjektů označených na základě kritérií uvedených v čl. 6 odst. 4 nařízení o jednotném mechanismu dohledu jako významné instituce (tj. instituce, které dosahují určitých prahových hodnot, pokud jde o velikost, důležitost pro hospodářství a význam přeshraniční činnosti, instituce, jež požádaly o finanční pomoc z veřejných prostředků nebo tuto pomoc obdržely, či tři nejvýznamnější instituce v každém zúčastněném členském státě). Všechny ostatní instituce jsou definovány jako méně významné. První seznam významných a méně významných institucí byl zveřejněn dne 4. září 2014.

Podle nařízení o rámci jednotného mechanismu dohledu se musí zařazení dohlížených subjektů a dohlížených skupin mezi významné nebo méně významné instituce přezkoumat alespoň jednou ročně. Za účelem ročního posouzení významnosti přezkoumává ECB všechny dohlížené skupiny, které od předchozího obecného posouzení nebyly předmětem ad hoc rozhodnutí o významu, s cílem zjistit: i) zda subjekty zařazené v současnosti mezi významné stále splňují příslušná kritéria a ii) zda subjekty zařazené v současnosti mezi méně významné nyní

nesplňují kritéria. Posouzení se také zabývá tím, zda je zapotřebí vzít v úvahu výjimečné okolnosti.

Na základě ročního posouzení významu provedeného v roce 2015 činil počet bank a bankovních skupin pod přímým dohledem ECB 129. [Aktualizovaný seznam dohlížených subjektů](#) byl na internetových stránkách ECB o bankovním dohledu zveřejněn dne 30. prosince 2015.

K rozhodnému dni 31. prosince 2014 bylo za významné nově označeno osm subjektů, sestávajících ze sedmi úvěrových institucí / bankovních skupin a jedné pobočky:

- Prahovou hodnotu pro aktiva v celkové výši 30 mld. EUR překročily instituce RCI Banque SA, francouzská pobočka Barclays Bank plc, Credito Emiliano S.p.A., Kuntarahoitus Oyj (Municipality Finance Plc) a Agence Française de Développement.
- Celková aktiva J.P. Morgan Bank Luxembourg S.A. překročila 20 % HDP Lucemburska.
- Medifin Holding Limited a Abanka d.d. patří ke třem největším úvěrovým institucím na Maltě, respektive ve Slovinsku.

Navíc si ECB všimla, že instituce Deutsche Bank (Malta) Ltd a Unicredit Banka Slovenija d.d. změnily ve své domovské zemi pořadí z hlediska velikosti. V důsledku toho oba subjekty již nepatří ke třem největším úvěrovým institucím v zúčastněném členském státě, a nesplňují tedy kritéria významu na subkonsolidované úrovni. Vzhledem k tomu, že oba subjekty náleží do dohlížených skupin zařazených v jiném zúčastněném členském státě mezi významné, ECB nad nimi nadále vykonává přímý dohled.

Přímý dohled na výše uvedenými institucemi, které byly nově označeny za významné, byl zahájen mezi 1. lednem a 1. únorem 2016 na základě data v jednotlivých rozhodnutích o významu oznámených příslušným institucím.

Kromě ročního posouzení vedly ke změnám původního počtu významných institucí (120) v průběhu roku 2015 tyto události:

- Po přistoupení Litvy k eurozóně dne 1. ledna 2015 byly na seznam významných institucí pod přímým dohledem ECB doplněny tři největší instituce v zemi (SEB bankas, Swedbank a DNB bankas).
- Instituci Catalunya Banc, S.A. nabyla instituce Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, S.A., a proto Catalunya Banc, S.A. již na nejvyšší úrovni konsolidace ani na individuální úrovni nebyla označována za významnou.
- Restrukturalizace ve skupině State Street Group vedla k vytvoření nového významného dohlíženého subjektu vedle stávající instituce State Street Bank Luxembourg S.A., a to State Street Europe Holdings S.a.r.l. & Co. KG.

Nutno poznamenat, že v některých případech vedl proces restrukturalizace v bankovní skupině k označení nové instituce na nejvyšší úrovni ve skupině za významnou, aniž by došlo k celkovému zvýšení počtu významných institucí.

S výše uvedenými změnami v počtu významných institucí celková aktiva pod přímým dohledem nadále představují přibližně 82 % celkových bankovních aktiv v eurozóně.

Tabulka 7

Významné a méně významné instituce v rámci jednotného mechanismu dohledu

	Aktiva celkem (v mld. EUR)	Počet subjektů	
		na konsolidované úrovni	na individuální úrovni
Významné instituce	21 818,10	129	1 117
Méně významné instituce	4 689,10	3 167	3 443
Instituce v rámci jednotného mechanismu dohledu	26 507,20	3 296	4 560

Poznámky: Aktiva celkem k 30. prosinci 2015 s rozhodným dnem 31. prosince 2014 (nebo 30. června 2015, byly-li údaje k dispozici), u řady méně významných institucí s rozhodným dnem pro strukturu skupiny ke konci září 2015.

3.1.2 Společné postupy (licence a kvalifikované účasti), hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti a pasportizace

Vysoký počet řízení

V roce 2015 oznámily zúčastněné vnitrostátní příslušné orgány bankovnímu dohledu ECB asi 3 400 povolovacích řízení, která zahrnovala 37 žádostí o licenci, 61 odnětí licence (včetně zániků), 137 nabytí kvalifikovaných účastí, 435 pasportizací a 2 730 jmenování členů řídicích orgánů a dozorčích rad (tj. hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti, jež požadují, aby řídicí pracovníci měli dobrou pověst, znalosti, dovednosti a zkušenosti).²⁹ Celkově se podstatná část rozhodnutí v oblasti evropského bankovního dohledu týká procesů povolování činnosti.

V roce 2015 schválila Rada dohledu a Rada guvernérů celkem přibližně 2 000 povolovacích řízení.³⁰ Kromě toho proběhlo přibližně 650 povolovacích řízení, která nevyžadují formální rozhodnutí ECB, včetně pasportizací, řízení o zániku a chybných a odvolaných řízení.³¹

²⁹ Včetně omezeného počtu žádostí o jmenování dalších členů řídicích orgánů (18).

³⁰ Těchto 2 000 povolovacích řízení bylo vtěleno do 921 právních aktů ECB (viz obrázek 1 v kapitole 1.2). Některé právní akty se týkají více než jednoho povolovacího řízení (např. hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti několika členů řídicích orgánů jedné a téže významné instituce nebo nabytí kvalifikovaných účastí v různých dceřiných společnostech v důsledku jediné transakce).

³¹ Chybná a odvolaná řízení zahrnují všechna řízení formálně předložená vnitrostátními příslušnými orgány, která však byla z různých důvodů na žádost vnitrostátního příslušného orgánu uzavřena před ukončením. K důvodům odvolání patří: i) nesprávná volba postupu, ii) stažení žádosti žadatelem, iii) dokončení je v kompetenci vnitrostátních příslušných orgánů (tj. záporné rozhodnutí o udělení povolení k činnosti) a iv) volba jiného řešení (zejména týká-li se postup zamýšleného řešení krize) atd.

Tabulka 8Povolovací řízení oznámená Evropské centrální bance³²

Udělení licencí		Odnětí a zániky		Kvalifikované účasti		Způsobilost a bezúhonnost		Pasportizace	
2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
7	37	5	61	9	137	115	2 730	34	435

Zhruba polovina společných postupů (tj. udělování/odnímání povolení k činnosti a řízení týkající se kvalifikovaných účastí) oznámených Evropské centrální bance se týká významných institucí, ve většině případů dceřiných společností významných institucí, což potvrzuje trend zjednodušování některých bankovních skupin prostřednictvím vnitřní reorganizace.

Rozložení povolovacích řízení do jednotlivých zúčastněných členských států bylo dost nesourodé, což zčásti zjevně odráží rozdíly ve struktuře vnitrostátních bankovních trhů.

Dohromady byl obdržen dost nízký počet žádostí o bankovní licence, ačkoli nejsou dostupné srovnatelné údaje za předchozí roky. Většina oznámených žádostí o licenci se týkala prodloužení stávajících licencí nebo restrukturalizace stávajících bank. Založení zcela nové instituce se jich týkalo pouze několik. Žádosti o nová povolení k činnosti bank v souvislosti s tradičním bankovníctvím jsou omezené, neboť se čím dál tím častěji týkají činností pro vlastní potřebu (odvětví automobilového průmyslu nebo technologií). Dále byly v roce 2015 uděleny čtyři licence překlennovacím bankám. Mnoho oznámených řízení o odnětí a zániku bylo důsledkem fúze dvou úvěrových institucí v rámci jedné a téže skupiny, kdy absorbovaný subjekt přestal existovat. V těchto případech žádá většina členských států o zánik povolení k činnosti absorbované instituce, o výslovné rozhodnutí ECB o odnětí jich žádá pouze několik.

Povolovací řízení se zlepšila...

Vyřizování povolovacích řízení vyžaduje dohled, ale především hloubkovou spolupráci mezi odborem ECB pro povolení k činnosti a vnitrostátními příslušnými orgány, společnými týmy dohledu a sekretariátem Rady dohledu. Na základě zkušeností získaných v průběhu roku 2015 byly procesy a šablony používané k oznamování postupů Evropské centrální bance s ohledem na změny zavedené již v roce 2014 dále zlepšeny.

Se záměrem zvýšit účinnost a zlepšit včasnost byl zjednodušen **proces týkající se způsobilosti a bezúhonnosti**. S ohledem na proporionalitu byly zavedeny nové šablony, které rozlišují mezi významnými a nevýznamnými dceřinými společnostmi významných institucí. Vnitrostátní příslušné orgány nyní nesou větší zodpovědnost za nevýznamné dceřiné společnosti. Převezmou také větší zodpovědnost za

³² Připomenutí: Rok 2014 zahrnuje pouze listopad a prosinec. Uzávěrka údajů za rok 2014 byla navíc 15. ledna 2015. V důsledku toho došlo k omezenému překryvu čísel za roky 2014 a 2015.

postupy opětovného jmenování ve všech dceřiných společnostech. Pokud jde o **kvalifikované účasti**, byl dohodnut zjednodušený přístup pro vnitřní reorganizace a zároveň byla zavedena zrevidovaná metodika pro nabývání kvalifikovaných účastí zvláštními nabyvateli, jako jsou fondy soukromého kapitálu, hedgové fondy a státní fondy. Dále byly koordinovány souběžné postupy, které se týkají dceřiných společností jedné skupiny v několika členských státech, což ECB umožňuje dospět ke konzistentním rozhodnutím.

...ale problémy přetrvaly

Navzdory tomuto úsilí představovalo včasné vyřizování povolovacích řízení problém. **Velký počet hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti** bylo zvlášť obtížné zvládnout na jedné straně proto, že předmětem procesu týkajícího se způsobilosti a bezúhonnosti jsou všechny dceřiné společnosti významných institucí, a na druhé straně kvůli rozmanitosti platných právních režimů. To v kombinaci s kapacitními omezeními vedlo k postupnému hromadění prověrek způsobilosti a bezúhonnosti. V tomto kontextu byla v průběhu roku 2015 provedena určitá opatření, například zvýšení počtu zaměstnanců. Tato opatření spolu s poklesem počtu oznámených postupů ke konci roku 2015 pomohla objem nahromaděné práce snížit. Má-li však klesnout na přijatelnou úroveň, je zapotřebí trvalé úsilí.

Zejména u posouzení kvalifikovaných účastí a v menší míře také u licenčních řízení bylo obtížné dodržet **krátké lhůty** pro přijetí rozhodnutí na základě nařízení o rámci jednotného mechanismu dohledu – 15 dní pro kvalifikované účasti a 10 dní pro udělování licencí. Období mezi předložením návrhu vnitrostátního příslušného orgánu v konečném znění a lhůtou pro rozhodnutí bylo často velmi krátké, a ECB se tak při posuzování návrhů v konečném znění dostávala pod tlak (také vzhledem k řádnému rozhodovacímu procesu). Podobné tlaky nastaly u postupů týkajících se způsobilosti a bezúhonnosti v případech, kdy krátké lhůty stanoví vnitrostátní právo.³³ To příliš často vedlo ke zkráceným lhůtám na schválení na úrovni Rady dohledu. Hlavním faktorem při zvládnutí časových tlaků a dodržování zákonných lhůt se ukázala být podpora spolupráce a komunikace se všemi zúčastněnými subjekty po celou dobu od prvotního oznámení postupu vnitrostátnímu příslušnému orgánu po předložení návrhu Evropské centrální bance.

Vývoj nastavení politiky

V roce 2015 bylo také věnováno velké úsilí vypracování pokynů k řadě otázek. Ačkoli se požadavky, které pramení ze směrnice o kapitálových požadavcích, provádějí do vnitrostátních právních předpisů, vykládají zúčastněné členské státy a subjekty tato ustanovení rozdílně, což potenciálně povede k rozdílným výsledkům. S cílem zajistit harmonizované uplatňování těchto požadavků bylo vymezeno nastavení politiky eurozóny a postupy dohledu. Prostřednictvím specializované sítě

³³ Ve lhůtě určené na základě vnitrostátního práva nebylo přijato asi 10 % rozhodnutí o způsobilosti a bezúhonnosti (u členských států, které takovou lhůtu stanoví).

odborníků se ECB spolu s vnitrostátními příslušnými orgány podařilo vyvinout společné nastavení politiky v rámci jednotného mechanismu dohledu v souvislosti s několika otázkami, které se týkají zejména hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti a posuzování nabytí kvalifikovaných účastí.

Pokud jde o postupy týkající se způsobilosti a bezúhonnosti, byla nastavena politika mimo jiné v souvislosti s:

- posuzováním neuzavřených trestních a správních řízení,
- vyčleněním dostatečného času na výkon řídicí funkce,
- způsobem počítání funkcí ve vedoucím orgánu, které smí člen vedoucího orgánu kombinovat,
- zveřejňování a zvažování možných střetů zájmů,
- posuzování kolektivní vhodnosti řídicího orgánu.

Počátkem roku 2016 byly nastaveny další politiky, zejména pokud jde o pohovory s uchazeči, hodnocení relevantních zkušeností a kritéria podmíněných schválení.

Pokud jde o posuzování kvalifikovaných účastí, byly zpracovány harmonizované pokyny k posuzování navržených nabytí kvalifikovaných účastí v úvěrových institucích nabyvateli, pro které je charakteristická vysoká složitost nebo netransparentnost (**zvláštní nabyvatelé**), jako jsou fondy soukromého kapitálu, hedgeové fondy a státní majetkové fondy. U těchto typů nabyvatelů může být náročné určit konečné skutečné majitele za účelem posouzení jejich pověsti. Tito nabyvatelé navíc nabytí pravidelně financují určitou formou finanční páky, což může mít dopad na jejich finanční zdraví a stabilitu i na jejich dlouhodobé závazky. V rámci nastavení politiky byly stanoveny pokyny k těmto aspektům.

3.2 Oznamování porušení pravidel, vynucování a sankční řízení

3.2.1 Zkušenosti s oznamováním porušení pravidel na základě článku 23 nařízení o jednotném mechanismu dohledu

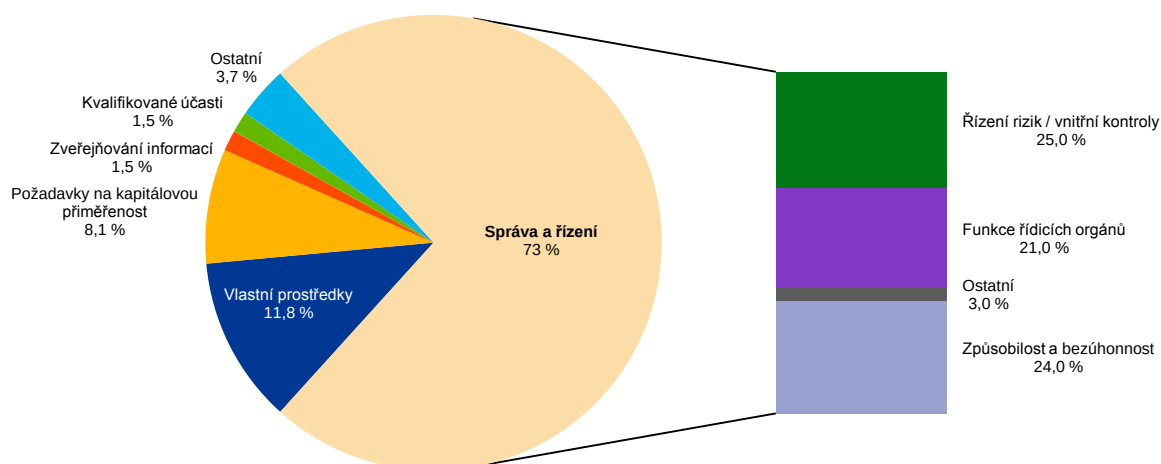
ECB je povinna zajistit zavedení účinných mechanismů, aby kdokoli mohl oznámit porušení příslušných právních předpisů EU. S cílem splnit uvedenou povinnost vytvořila ECB mechanismus oznamování porušení pravidel, který zahrnuje **předem strukturovanou internetovou platformu** přístupnou prostřednictvím internetových stránek o bankovním dohledu ECB.

V roce 2015 obdržela ECB 79 oznámení o porušení pravidel. 60 z nich se týkalo údajného porušení příslušných právních předpisů EU a u 51 z nich se mělo za to, že jsou v působnosti úkolů ECB týkajících se dohledu. Dalšíh devět oznámení o porušení pravidel spadalo do působnosti úkolů týkajících se dohledu vykonávaných vnitrostátními příslušnými orgány. Zbytek se týkal hlavně

vnitrostátních otázek, které nesouvisí s obezřetnostními požadavky, a proto nespadal do působnosti mechanismu oznamování porušení pravidel (např. ochrana spotřebitele). Oznámení, která spadala do působnosti úkolů týkajících se dohledu vykonávaných ECB nebo vnitrostátními příslušnými orgány, byla předána k přijetí dalších vhodných opatření relevantním společným týmům dohledu či vnitrostátním příslušným orgánům. Nejběžnějšími údajnými porušeními pravidel byly problémy se správou a řízením (73 %) a neadekvátní výpočet vlastních zdrojů a kapitálových požadavků (20 %). Úplné rozčlenění je uvedeno v grafu 5. Problémy v oblasti správy a řízení se týkaly hlavně řízení rizik, vnitřních kontrol, funkcí řídicích orgánů a požadavků na způsobilost a bezúhonnost. „Řízení rizik a vnitřní kontroly“ zahrnují mechanismy nebo procesy, které musí mít subjekt zavedeny, aby mohl adekvátně určovat, řídit a oznamovat rizika, jimž je či by mohl být vystaven. Výraz „funkce řídicích orgánů“ označuje, v jakém rozsahu osoby, které účinně řídí podnikatelskou činnost instituce, nebo osoby zmocněné stanovovat strategii, cíle a celkové směřování instituce a dohlížet na a sledovat rozhodování vedení, plní své povinnosti.

Graf 5

Oznámená údajná porušení pravidel rozčleněná podle oblasti porušení

Z návazné zpětné vazby obdržené od společných týmů dohledu nebo vnitrostátních příslušných orgánů od listopadu 2014 vyplývá, že hlavními opatřeními přijatými v oblasti dohledu byly:

- kontroly na místě (32 % případů, které se týkají šesti dohlížených subjektů),
- žádosti o vnitřní audit nebo vnitřní vyšetřování (17 % případů, které se týkají osmi dohlížených subjektů),
- žádosti o poskytnutí dokumentů nebo vysvětlení subjektu či obviněné osobě (17 % případů, které se týkají devíti dohlížených subjektů).

3.2.2 Vynucování a sankce

Podle nařízení o SSM a nařízení o rámci SSM závisí rozdělení pravomocí v oblasti vynucování a sankcí vůči úvěrovým institucím mezi ECB a vnitrostátní příslušné orgány na charakteru údajného porušení pravidel, na odpovědné osobě a na opatření, které má být přijato (viz [výroční zpráva za rok 2014](#)).

ECB zahájila v roce 2015 jedno sankční řízení v souvislosti s podezřením z porušení přímo použitelných právních předpisů EU významným dohlíženým subjektem. Dále ECB zaslala dvě žádosti vnitrostátním příslušným orgánům o zahájení sankčního řízení v rámci jejich vnitrostátní působnosti.

ECB rovněž zahájila vynucovací řízení ohledně podezření z porušení rozhodnutí ECB v oblasti dohledu významným dohlíženým subjektem.

Tato podezření z porušení, která jsou předmětem šetření, se týkají správy a řízení, velkých expozic, kapitálových požadavků, zveřejňování informací a zpravodajských povinností.

Po počáteční etapě SSM, v níž se pozornost zaměřovala na získávání informací o obezřetnostní situaci dohlížených subjektů, lze očekávat, že nastavení politiky ECB na další cyklus povede k rostoucímu využívání jejích pravomocí v oblasti vynucování a sankcí.

4 Jednotný mechanismus dohledu jako součást evropské a celosvětové architektury dohledu

Jednou z klíčových priorit bankovního dohledu ECB je evropská a mezinárodní spolupráce. Z tohoto důvodu ECB uzavřela několik memorand o porozumění s dalšími evropskými orgány, jako jsou Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) a Jednotný výbor pro řešení krizí (SRB). Přistoupila také ke stávajícím memorandům o porozumění mezi vnitrostátními příslušnými orgány v rámci SSM a vnitrostátními příslušnými orgány mimo eurozónu. Pro příslušná kolegia orgánů dohledu vypracovala ECB také dohody o koordinaci a spolupráci a podílela se na programu MMF pro hodnocení finančního systému (FSAP – Financial Sector Assessment Programme) a na přezkumech prováděných orgánem EBA.

ECB rovněž přispěla k dalšímu rozvoji evropského a mezinárodního regulatorního rámce. Jako nový člen Basilejského výboru pro bankovní dohled přispívala k řadě regulatorních činností. Na evropské úrovni podporovala ECB práci orgánu EBA na jednotném evropském souboru pravidel. V roce 2015 se uskutečnil další významný krok k regulatorní harmonizaci, a to v podobě řešení problematiky možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni ve směrnici o kapitálových požadavcích, které byly zdrojem roztržité regulace.

4.1 Evropská a mezinárodní spolupráce

4.1.1 Spolupráce s dalšími příslušnými vnitrostátními orgány / orgány EU a pokrok v oblasti úzké spolupráce

Zřízení SSM v žádném případě nesnížilo důležitost spolupráce uvnitř EU, tj. zajištění řádného sdílení informací a spolupráce s dalšími orgány dohledu v EU.

ECB pracovala a během roku 2016 bude nadále pracovat na uzavření vlastních memorand o porozumění s vnitrostátními příslušnými orgány zemí EU mimo eurozónu, orgány trhu a orgány EU.

Orgány v Evropském systému finančního dohledu

Spolupráce s **vnitrostátními příslušnými orgány zemí mimo eurozónu** plynule probíhá v souladu s evropskými právními předpisy a zejména s podmínkami stanovenými ve směrnici o kapitálových požadavcích.

ECB také přistoupila k již existujícím memorandům o porozumění mezi vnitrostátními příslušnými orgány zemí mimo eurozónu a zemí eurozóny. V důsledku toho se určitá

ustanovení v těchto memorandech o porozumění vztahují na dohled nad významnými institucemi.

V souladu s nařízením o SSM pracuje ECB také na vzorovém memorandu o porozumění, které bude předloženo k jednání vnitrostátním příslušným orgánům zemí mimo eurozónu. Jeho cílem je zvláště zdůraznit dohled nad globálními systémově důležitými institucemi.

Dne 13. března 2015 uzavřela ECB s orgánem EBA a dalšími orgány bankovního dohledu EU memorandum o porozumění, kterým se zřizuje rámec výměny údajů o klíčových rizikových ukazatelích jednotlivých bank v celé EU. Údaje shromažďuje EBA od příslušných orgánů z celé EU. ECB tak rozšířila srovnávací analýzu a referenční porovnávání bank i za hranice eurozóny. To celkově zvýší účinnost a účelnost dohledu v celé EU.

ECB pracovala na memorandu o porozumění s **Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy (ESMA)** ohledně jeho činnosti jak v oblasti dohledu, tak centrálního bankovníctví. Memorandum bylo podepsáno 27. ledna 2016. Pokud jde o úkoly v oblasti bankovního dohledu, zabývá se memorandum mimo jiné tím, jak budou orgány spolupracovat při plnění svých příslušných úkolů vyplývajících z právních předpisů EU, včetně úkolů souvisejících s finančními institucemi a trhy. Dále se oba orgány shodly na významu vazeb mezi bezpečností a dobrým stavem úvěrových institucí a stabilitou a efektivností finančního systému.

ECB dále v roce 2015 pracovala – společně s orgánem ESMA – na dokončení vzorového memoranda o porozumění, které ECB a **vnitrostátní orgány trhu** mohou dobrovolně uzavírat s cílem zajistit řádný dohled nad finančními institucemi, na něž se odkazuje v nařízeních o SSM a v právních předpisech upravujících finanční trhy. Vzorové memorandum o porozumění upravuje mimo jiné výměnu informací a spolupráci při kontrolách na místě.

Kolegia orgánů dohledu

Kolegia orgánů dohledu jsou stálé, a přesto pružné koordinační struktury, které sdružují příslušné orgány zabývající se dohledem nad přeshraničními bankovními skupinami. Tato kolegia nadále hrají významnou úlohu pro banky spadající pod SSM zastoupené v zemích mimo eurozónu.

Podle článku 115 směrnice o kapitálových požadavcích, **prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2016/99** a **nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/98** o fungování kolegií orgánů dohledu uzavřou orgán vykonávající dohled na konsolidovaném základě a ostatní příslušné orgány písemnou dohodu o koordinaci a spolupráci, podle níž se bude řídit fungování kolegií orgánů dohledu v běžných i naléhavých situacích.

Na základě jednotného vzoru sestaveného orgánem EBA vypracovaly společné týmy dohledu písemné dohody o koordinaci a spolupráci pro každou významnou instituci spadající pod kolegium orgánů dohledu.

Dohody zajišťují mimo jiné:

- informace o celkové struktuře skupiny i o členech a pozorovateli kolegia,
- popis dohod o výměně informací včetně nakládání s důvěrnými informacemi a ukazateli pro určení indikátorů včasného varování, potenciálních rizik a zranitelných míst bank,
- popis rámce plánování a koordinace činnosti dohledu v běžných i naléhavých situacích.

Jednotný výbor pro řešení krizí

Bankovní dohled ECB zahájil v roce 2015 spolupráci s Jednotným výborem pro řešení krizí (SRB) (viz kapitola 2.2.2) a s vnitrostátními orgány příslušnými k řešení krizí. Příslušné právní předpisy EU a jednotlivých zemí stanovují, že ECB a orgány příslušné k řešení krizí si vyměňují veškeré informace nezbytné pro plnění svých úkolů. Z tohoto důvodu zavedl mechanismus SSM postupy pro výměnu informací s výborem SRB a vnitrostátními orgány příslušnými k řešení krizí.

Představitelé bankovního dohledu ECB ze účastnili zasedání výboru SRB a odborných seminářů na vysoké úrovni. Zaměstnanci ECB podporovali fázi budování výboru SRB na základě odbornosti získané při vzniku SSM. Odborníci ECB se například účastnili činnosti výborů SRB a podíleli se na diskusích o opatřeních, podkladech, příručkách a rámcích výboru SRB.

Dne 22. prosince 2015 uzavřely ECB a SRB dvoustranné [memorandum o porozumění](#) a stanovily obecná pravidla spolupráce a výměny informací. Tím se zabránilo duplicitě při shromažďování údajů a nepotřebnému nárůstu zpravodajské zátěže bank. Memorandum o porozumění pomůže překlenout příslušné pilíře bankovní unie.

Úzká spolupráce

Členské státy EU, jejichž měnou není euro, se mohou účastnit SSM v režimu úzké spolupráce. Hlavní podmínky jsou stanoveny v článku 7 nařízení o SSM a procesní aspekty jsou upraveny v [rozhodnutí ECB/2014/5](#).³⁴

V roce 2015 nebyly přijaty žádné formální žádosti o úzkou spolupráci, i když proběhly některé neformální výměny informací na technické úrovni s cílem vyjasnit aspekty týkající se postupu při navázání úzké spolupráce.

³⁴ Rozhodnutí ECB ze dne 31. ledna 2014 o úzké spolupráci s vnitrostátními příslušnými orgány zúčastněných členských států, jejichž měnou není euro (ECB/2014/5).

4.1.2 Programy MMF pro hodnocení finančního systému

Programy MMF pro hodnocení finančního systému (FSAP) jsou na období 2015–2018 naplánovány pro deset zemí eurozóny: Belgie, Německo, Španělsko, Irsko, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko a Finsko.³⁵ V roce 2015 byly zahájeny práce na hodnocení v rámci FSAP pro Německo, Irsko a Finsko.

Programy MMF pro hodnocení finančního systému jsou komplexní a hloubková hodnocení finančního sektoru dané země a zahrnují tři hlavní složky:

1. identifikaci klíčových zranitelných míst a hodnocení odolnosti finančního sektoru vůči vážným, ale možným šokům; provádí se zpravidla prostřednictvím zátěžových testů;
2. hodnocení rámce politiky finanční stability země, zahrnující především mikrobezpečnostní i makrobezpečnostní regulační rámec, a jejího rámce dohledu a postupy dohledu, se zaměřením na hodnocení plnění basilejských základních zásad pro účinný bankovní dohled;
3. hodnocení finančních záchranných sítí a schopnosti finančního systému zvládat a řešit finanční krizi, se zaměřením na hodnocení dodržování klíčových atributů Rady pro finanční stabilitu (FSB) v oblasti účinných režimů řešení krizí, pokud jde o bankovní sektor.

Programy FSAP probíhají na úrovni jednotlivých zemí, a jejich vedení se proto ujímají vnitrostátní orgány. Společně s odpovědnými vnitrostátními orgány se na těchto aktivitách dohledu v zemích eurozóny významnou měrou podílí také ECB, a to z důvodu své odpovědnosti v oblasti mikrobezpečnostního a makrobezpečnostního bankovního dohledu.

Hlavní cíle účasti ECB jsou:

1. zajistit přeshraniční srovnatelnost a konzistentnost složky bankovního sektoru v rámci FSAP pro země eurozóny;
2. využívat v možném rozsahu synergie se zátěžovými testy bankovního sektoru EU/eurozóny;
3. zajistit, aby klíčové rysy rámce mikrobezpečnostního a makrobezpečnostního bankovního dohledu vyplývajícího ze vzniku SSM byly přesně zohledněny na vnitrostátní úrovni a aby oblasti vyžadující další vývoj byly identifikovány v doporučeních MMF.

Vzhledem k tomu, že programy FSAP primárně spadají pod dohled nad jednotlivými zeměmi prováděný MMF, většina výsledků a doporučení bude nadále určena jednotlivým vnitrostátním orgánům. Vzhledem k nové architektuře bankovního dohledu zavedené v eurozóně však budou tato doporučení týkající se řádného

³⁵ Tyto země jsou součástí 29 jurisdikcí s finančními sektory, které MMF považuje za systémově důležité a pro které je hodnocení stability finančního systému v rámci FSAP povinnou součástí dohledu MMF podle článku IV.

fungování SSM určena dle příslušných právních předpisů ECB. K tomu, aby dohled a doporučení MMF zůstaly účinné a relevantní, bude třeba, aby odrážely nový rámec tvorby politiky a příslušné kompetence na úrovni členských států, eurozóny a EU.

4.1.3 Revizní komise orgánu EBA

Bankovní dohled ECB se v roce 2015 účastnil vzájemných hodnocení prováděných na úrovni EU. ECB je členem revizní komise orgánu EBA, jejíž úlohou je pomáhat orgánu EBA při plnění jeho mandátu. Revizní komise provádí hodnocení činnosti dohledu vykonávaného příslušnými orgány s cílem zlepšit konzistentnost.

Revizní komise orgánu EBA posoudila v roce 2015 „Hodnocení vhodnosti členů řídicího orgánu a držitelů klíčových funkcí“. Výsledky zveřejnil orgán EBA 16. června 2015. Revizní komise identifikovala osvědčené postupy a oblasti ke zlepšení v dohledové praxi příslušných orgánů, pokud jde o hodnocení vhodnosti manažerů a držitelů klíčových funkcí v úvěrových institucích.

ECB rovněž přispěla k přezkumu provádění [prováděcího nařízení Komise \(EU\) č. 680/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 575/2013](#). Přezkum, který stále probíhá, si klade za cíl posoudit, jak příslušné orgány provádějí a plní zajištění kvality údajů předkládaných jednotlivými institucemi, a zavedený proces provádění změn v prováděcích technických normách.

4.1.4 Memoranda o porozumění se zeměmi mimo EU

K zajištění hladké spolupráce se třetími zeměmi (mimo EU) navrhla ECB v roce 2015 „přistoupit“ k memorandům o porozumění, která vnitrostátní příslušné orgány již uzavřely s orgány třetích zemí. Článek 152 nařízení o rámci SSM tento postup umožňuje a zajišťuje tak kontinuitu dohledové praxe.

Se souhlasem příslušných protistran, který byl dosažen během roku 2015, přistoupila nyní ECB k dohodám o spolupráci, které všechny vnitrostátní příslušné orgány uzavřely s 38 orgány třetích zemí.

ECB pracovala v roce 2015 také na návrhu memoranda o porozumění, které by bylo během roku 2016 předloženo k jednání s prioritními třetími zeměmi.

4.2 Příspěvek k vývoji evropského a mezinárodního regulatorního rámce

4.2.1 Příspěvek k basilejskému procesu a práci orgánu EBA na jednotném souboru pravidel

Basilejský výbor pro bankovní dohled a Rada pro finanční stabilitu

Koncem roku 2014 se bankovní dohled ECB stal členem **Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS)**. Díky tomu se v průběhu roku 2015 aktivně podílel na činnosti výboru BCBS a jeho dohledového orgánu, skupiny guvernérů centrálních bank a šéfů dohledu.

Jak již bylo oznámeno v listopadu 2015, summit vedoucích představitelů skupiny zemí G20 v Antalyi³⁶ během uplynulého roku pokročil k dokončení svých pokrizových regulatorních reforem a vyvážení jejich pojetí s cíli na vysoké úrovni v oblasti citlivosti na riziko, jednoduchosti a srovnatelnosti.

Bankovní dohled ECB poskytoval odborné zázemí a podněty zhruba 30 pracovním skupinám v rámci BCBS. Koordinaci zajišťoval odbor ECB pro politiku dohledu v součinnosti s kolegy z GR ECB pro makrobezpečnostní politiku a finanční stabilitu společně s několika dalšími příslušnými orgány a národními centrálními bankami zemí eurozóny, Evropskou komisí a orgánem EBA, které jsou rovněž zastoupeny v BCBS.

Nedokončené **reformy regulatorního rámce Basel III** byly nadále jednou z priorit bankovního dohledu ECB, který přispíval k jednáním vedoucím k:

- konzultacím na tato témata: i) navrhované změny standardizovaných přístupů k úvěrovému riziku a operačnímu riziku, ii) návrh související minimální výše kapitálu a iii) soubor reforem k posílení srovnatelnosti rizikově vážených aktiv vypočtených za použití interních přístupů k úvěrovému riziku založených na ratingu,
- dokončení základního hodnocení obchodního portfolia (revidovaný rámec minimálních kapitálových požadavků pro tržní riziko),
- konzultaci o navrhované úpravě odečtu v případě investičních účastí bank na celkové kapacitě absorpce ztráty (TLAC),
- nadcházejícímu hodnocení včetně konečného nastavení pákového poměru (s přihlédnutím k jeho přechodu do 1. pilíře 1. ledna 2018),
- konzultaci k úpravě kapitálu v kapitálovém rámci v případě „jednoduchých, transparentních a srovnatelných“ sekuritizací,

³⁶ *Finalising post-crisis reforms: an update, A report to G20 Leaders*, BCBS, listopad 2015, k dispozici na adrese: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d344.pdf>.

- poradnímu dokumentu k řízení rizik, úpravě kapitálu a dohledu nad úrokovým rizikem v bankovním portfoliu.

Bankovní dohled ECB rovněž přispěl k nadcházejícímu hodnocení rozsahu regulatorní konsolidace i k probíhající debatě o potenciální změně obezřetnostní úpravy expozic vůči vládám – část aktivit, kterou BCBS pojímá pečlivě, uceleně a postupně.

Očekává se, že BCBS uzavře svou reformní agendu do konce roku 2016. Pozornost BCBS na bude nadále postupně přesouvat na tyto oblasti: i) sledování včasnosti a konzistentnosti domácího provádění reforem – především prostřednictvím programů hodnocení regulatorní konzistence (Regulatory Consistency Assessment Programmes) a – co je důležitější – jejich výsledků a ii) provozní otázky dohledu včetně sledování efektivnosti kolegií, úlohy 2. pilíře v kapitálovém rámci, postupů zátěžového testování a správy a řízení. Jedná se o oblasti, které bankovní dohled ECB rovněž pečlivě sledoval a v nichž je připraven posílit své zapojení.

Jedna z důležitých změn pro bankovní dohled ECB v roce 2015 se týkala jeho institucionálního zastoupení v **Radě pro finanční stabilitu (FSB)**. Na svém zasedání 26. března ve Frankfurtu rozhodlo plénum FSB udělit bankovnímu dohledu ECB místo ve Stálém výboru pro spolupráci v oblasti dohledu a regulace (SRC). Bankovní dohled ECB začal přispívat k činnosti výboru SRC, který má na starost klíčové otázky finanční stability související s vývojem dohledových a regulatorních politik (témata jako status zaručené záchrany – „too big to fail“ – a rizika vyplývající z tržního financování) a koordinaci témat s meziodvětvovým dopadem, jež vyvstávají u finančních orgánů.

Příspěvek k činnosti orgánu EBA

Na úrovni EU pokračoval bankovní dohled ECB ve spolupráci s orgánem EBA na společném cíli podporovat účinný a konzistentní obezřetnostní dohled a regulaci v celém evropském bankovním sektoru.

Hlavním úkolem orgánu EBA je vypracovat **jednotný evropský soubor pravidel** v bankovníctví s cílem vytvořit soubor harmonizovaných obezřetnostních pravidel pro úvěrové instituce v EU. EBA hraje rovněž významnou úlohu v podpoře sbližování dohledové praxe s cílem zajistit harmonizované uplatňování obezřetnostních pravidel. Za tímto účelem se představitelé bankovního dohledu ECB zúčastnili činnosti přibližně v 50 pracovních skupinách orgánu EBA a v hlavním výboru – Radě dohledu orgánu EBA, v níž je ECB zastoupena jako nehlasující člen.

Obecně lze konstatovat, že SSM usnadňuje harmonizaci dohledové praxe mezi vnitrostátními příslušnými orgány s cílem zajistit konzistentní provádění jednotného evropského souboru pravidel. Toho je dosahováno prostřednictvím společných týmů dohledu, kterým je svěřen provozní dohled nad významnými institucemi, a odbornými činnostmi, jimiž se horizontální funkční složky ECB podílejí na všech etapách dohledového cyklu.

V regulační oblasti se hlavní pozornost orgánu EBA v roce 2015 týkala nařízení/směrnice o kapitálových požadavcích, směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank (BRRD) a revize směrnice o systémech pojištění vkladů.

Podle **rámcové nařízení/směrnice o kapitálových požadavcích**, který nabyl účinku 1. ledna 2014 a navazuje na obezřetnostní pravidla Basel III, má EBA vypracovat zhruba 250 podkladů. V roce 2015 se jich většina týkala úvěrového rizika, tržního rizika, likvidity a stupně zadlužení.

Podle BRRD má EBA mandát vydávat obecné zásady a návrhy regulačních a prováděcích technických norem v oblasti **řešení krizí** včetně fungování kolegií k řešení krizí. ECB se účastní výboru orgánu EBA pro řešení krizí, který byl ustaven 1. ledna 2015 a má za úkol v této oblasti připravovat rozhodnutí orgánu EBA.

Pokud jde o dohled, rozšířil orgán EBA svou činnost v oblasti politik a sledování **sblížování dohledu v 2. pilíři** a vydal podrobné zásady řízení rizik podle 2. pilíře, které slouží jako základ pro metodiku SREP používanou v celém SSM.

V oblasti **zátěžového testování** je orgán EBA povinen, ve spolupráci s ESRB, iniciovat a koordinovat zátěžové testy v celé EU s cílem posoudit odolnost finančních institucí vůči nepříznivému vývoji na trhu. Bankovní dohled ECB odpovídá za: i) předání pokynů příslušným bankám, jak zátěžový test provést, ii) proces zajištění kvality a iii) reakci dohledu.

V tomto kontextu bankovní dohled ECB úzce spolupracoval s orgánem EBA na přípravě dalšího celounijního zátěžového testu v roce 2016. Výsledky, včetně výsledků jednotlivých bank, by měly být zveřejněny počátkem třetího čtvrtletí roku 2016, a budou tak sladěny s ročním cyklem SREP.

4.2.2 Uplatňování možností a případů vlastního uvážení v nařízení/směrnici o kapitálových požadavcích

Možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni v jednotném evropském souboru pravidel: zbývající překážka dokončení bankovní unie

Cílem nařízení/směrnice o kapitálových požadavcích (a jednotného evropského souboru pravidel obecně) je nastavení rovných podmínek v evropském bankovním omezením regulačních rozdílů a nekonzistentností mezi zeměmi. Vybudování uceleného regulačního rámce je zásadní pro zavedení jednotného integrovaného bankovního trhu, ale je to také náročný úkol z technického a politického hlediska. Z tohoto důvodu ponechal zákonodárce členským státům určitou flexibilitu, zpravidla prostřednictvím jejich orgánů dohledu, zda a jak určitá pravidla uplatňovat. Cílem této flexibility bylo zohlednit specifickou jednatlivých zemí a rozdílné dohledové přístupy, a to v době, kdy se se zavedením jednotného orgánu dohledu ještě nepočítalo (nařízení/směrnice o kapitálových požadavcích byly dokončeny v roce 2013).

Tato flexibilní ustanovení, která se často označují jako „**možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni (OND)**“³⁷, a také nekonzistentní provádění ustanovení směrnice o kapitálových požadavcích deformují rovné podmínky a narušují tak fungování jednotného trhu a bankovní unie samotné. Pokud jde o OND, jejich předchozí využívání na vnitrostátní úrovni vedlo k nesourodému a v řadě případů tolerantnějšímu uplatňování ustanovení nařízení/směrnice o kapitálových požadavcích v mnoha zemích eurozóny.

To má negativní dopady nejen na úvěrové instituce a příslušné orgány, ale také na důležité zainteresované osoby, jako jsou analytici a investoři. Například rozdílnost ovlivňuje srovnatelnost vykazovaných poměrů a zvyšuje nejistotu, pokud jde o skutečné kapitálové a likvidní pozice bank. Dále ovlivňuje konzistentnost rozhodnutí v oblasti dohledu v rámci 2. pilíře, a to zejména proto, že ve vnitrostátním provádění přechodných ustanovení týkajících se kapitálu je značný nesoulad.

Díky zřízení jednotného evropského orgánu dohledu vznikla možnost podpořit integraci opatření přijatými v oblasti dohledu, a to harmonizovaným uplatňováním OND prostřednictvím zúčastněných členských států. Nařízení o SSM stanovuje jako prvořadý cíl „přispět k bezpečnosti a odolnosti úvěrových institucí a stabilitě finančního systému [...] s plným ohledem na jednotu a integritu vnitřního trhu a řádnou péči o tuto jednotu a integritu, a to na základě rovného zacházení s úvěrovými institucemi s cílem předcházet regulatorní arbitráži“. Plnění tohoto mandátu předpokládá vytvoření rovných podmínek pro všechny banky účastnící se SSM.

Možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni určené v nařízení/směrnici o kapitálových požadavcích se dotýkají všech oblastí obezpečnostního rámce a pokrývají široké spektrum způsobů zacházení: mnoho z nich se týká definice vlastních zdrojů a kapitálových požadavků na úvěrové riziko, riziko protistran a tržní riziko, ale součástí jsou také důležitá ustanovení týkající se velkých expozic, likvidity a systémů správy a řízení institucí.

Spuštěním projektu OND se ECB snaží přesně řešit výše uvedené dopady a podpořit harmonizaci a integraci bankovního systému, což je plně v souladu s jejím mandátem.

Projekt v oblasti možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni

Mimořádná naléhavost spuštění tohoto projektu byla zdůrazněna v **komplexním hodnocení provedeném v roce 2014**, v němž byla harmonizace OND určena jako téma vyžadující v SSM prioritní řešení. Na základě prověření dopadu vnitrostátního

³⁷ Možnosti a případy vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni nejsou nikde závazně definovány. Podle souhrnu orgánu EBA, se „možnost“ vztahuje na situaci, v níž si příslušné orgány nebo členské státy mohou vybrat, jak určité ustanovení splnit, přičemž v legislativě EU je stanovena řada variant; „případ vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni“ se týká situace, v níž si příslušné orgány nebo členské státy mohou vybrat, zda dané ustanovení uplatnit, či nikoli.

uplatňování přechodných úprav, z nichž je většina klasifikována jako OND a týká se definice vlastních zdrojů podle nařízení o kapitálových požadavcích, odhadlo komplexní hodnocení, že k 1. lednu 2014 dosáhl dopad CET1 na všechny banky v eurozóně 126,2 mld. EUR;³⁸ přechodné úpravy zlepšily průměrný³⁹ poměr CET1 významných institucí o 1,5% rizikově vážených aktiv. Vliv úprav byl však nesourodý, v jednotlivých zemích se lišil⁴⁰ a deformoval tak rovné podmínky. Projekt podporovala také Euroskupina, která 24. dubna 2015 vyzvala ke společnému úsilí na práci prováděné ECB v oblasti OND s cílem co možná nejrychleji pokročit k rovnějším podmínkám v rámci bankovní unie.

Vnitrostátní příslušné orgány přispívaly k činnosti ECB, která sestávala z těchto tří stupňů: i) mapování rozsahu OND, ii) návrh doporučení k opatřením a specifikace jednotlivých OND a iii) provádění dohodnutých opatření.

Rozsah projektu OND

Na základě opakujících se rysů zjištěných zatím ve 167 identifikovaných OND byla ustanovení klasifikována podle souboru kritérií. Nejdůležitější kritéria jsou:

- právní text, v němž jsou začleněny,
- subjekt, kterému je možnost nebo prostor pro případ vlastního uvážení udělen (např. členský stát, příslušný orgán či oba),
- podmínky uplatnění, jmenovitě zda lze OND uplatňovat ex ante obecně a zda se vztahují na všechny instituce, nebo zda je třeba individuální posouzení založené na prvcích specifických pro danou instituci.

ECB se nakonec zabývala **122 OND udělenými příslušným orgánům**, které spadají do přímé působnosti ECB (s výhradním zaměřením na významné instituce), uplatňovanými jak obecně, tak individuálně. Mezi těmito OND je 12 OND z aktu v přenesené pravomoci o požadavku týkajícím se krytí likvidity⁴¹, které byly zahrnuty nejen proto, že se týkají ustanovení o likviditě v nařízení o kapitálových požadavcích, ale také proto, že mají pokrýt provozní potřeby ECB podle aktu v přenesené pravomoci uplatňovaného od 1. října 2015.

³⁸ Tento objem se týká jako přechodných OND, tak dalších přechodných ustanovení.

³⁹ Pro výpočet se používá vážený průměr.

⁴⁰ Vnitrostátní pravidla je třeba pojímat jako minimální tempo, které banky potřebují k postupnému zrušení přechodných pravidel. Proto i v rámci jedné země mohou banky uplatňovat určité vlastní uvážení ohledně způsobu, jakým přechodná pravidla uplatňují.

⁴¹ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2015/61 ze dne 10. října 2014 o požadavku týkajícím se krytí likvidity.

Obrázek 5

Rozsah projektu OND

Působnost	Rozsah	Příklady	
Příslušný orgán [119 OND]	Všechny banky (všeobecné rozhodnutí) [44 OND]	Přechodné OND týkající se kapitálu; definice úvěrového selhání; přístup k expozicím vůči subjektům veřejného sektoru	Zaměření projektu: 110 mikroobezřetnostních OND příslušných orgánů v CRR / CRD IV + 12 OND v aktu v přenesené pravomoci o krytí likvidity
	Individuální (individuální rozhodnutí) [66 OND]	Výjimky týkající se požadavků na likviditu a kapitálových požadavků na samostatné úrovni a vypracování společných specifikací; preferenční zacházení u požadavků na likviditu	
	Makroobezřetnostní [9 OND]		
Členské státy [36 OND]	Všechny banky (všeobecné rozhodnutí) [36 OND]	[nikoli v rozsahu projektu OND]	Celkem: 122 (+ 45 mimo rozsah → 167)
Celkem: 155 (+ 12 OND v aktu v přenesené pravomoci o krytí likvidity → 167)			

Návrh politiky a analýza dopadu

Druhý krok při navrhování obezřetnostní politiky – svěřený skupině na vysoké úrovni v sestavě náhradníků Rady dohledu, a tudíž těžící z výhody intenzivní spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány – byl založena na vůdčích zásadách na vysoké úrovni. Hlavní zásadou při určování politiky ECB byla **obezřetnost**, neboť směřování k nejmírnějšímu měřítku by z důvodů finanční stability nebylo přijatelné. V souladu s cíli bankovní unie a zásadou obezřetnosti byl prosazován otevřený a integrovaný bankovní trh.

Dalším prvkem bylo dodržování **mezinárodních standardů dohledu**, zejména celosvětových standardů vycházejících z Basilejského výboru pro bankovní dohled a evropských standardů navržených orgánem EBA. I když standardy Basilejského výboru a orgánu EBA, které se této činnosti týkaly, byly dodržovány, určité odchýlení se připouštělo, především v zájmu zajištění hladšího přechodu na nový režim. V případech, v nichž standardy Basel buď neposkytovaly konkrétní vodítko, nebo nabízely alternativní způsoby provádění, byl upřednostňován konzervativní přístup splňující zásadu obezřetnosti.

Příprava politiky se také řídila zásadou **rovného zacházení**, podle níž by se na stejný podnik a stejná rizika měla uplatňovat stejná pravidla, s odpovídající tolerancí v některých případech, které mohou vyžadovat odlišné zacházení. Dodržování této zásady hraje významnou úlohu při posilování finanční integrace. Především byla pečlivá pozornost věnována také legitimním očekáváním účastníků trhu, tj. očekáváním vyvolaným předchozími rozhodnutími vnitrostátních orgánů.

Pro všechny OND provedla ECB důkladnou analýzu předchozích vnitrostátních opatření a postupů, včetně kvantitativní dopadové studie pro vybraná ustanovení. Na této činnosti se ve značném rozsahu podílely vnitrostátní příslušné orgány a ohledně 122 OND bylo dosaženo dohody.

V některých případech bude třeba provést další analýzu s cílem zohlednit budoucí vývoj v Evropě a ve světě – na úrovni orgánu EBA, Evropské komise a Basilejského výboru.

Provádění politiky v oblasti možností a případů vlastního uvážení

V návaznosti na schválení podstaty této politiky ECB Radou dohledu byly zahájeny práce na třetím kroku, tj. provádění dohodnuté politiky. Možnosti a případy vlastního uvážení byly rozděleny mezi návrh **nařízení** a **příručku** podle podmínek jejich použití (tj. všeobecné, nebo individuální). 35 obecných možností a případů vlastního uvážení obsažených ve směrnici o kapitálových požadavcích a aktu v přenesené pravomoci o požadavku týkajícím se krytí likvidity bude přímo uplatňováno nařízením ECB, které je právně závazné a přímo použitelné. ECB rovněž zaujala specifický přístup v příručce, pokud jde o dalších 82 možností a případů vlastního uvážení včetně těch, které se uplatňují individuálně.⁴² Návrh nařízení a příručka byly v listopadu a prosinci 2015 předmětem veřejné konzultace. Po dokončení – při zohlednění výsledku konzultace – byly v březnu 2016 přijaty ECB. Nařízení se stane použitelným v říjnu 2016.

Další práce na možnostech a případech vlastního uvážení

Po dokončení první etapy byla v roce 2016 zahájena **druhá etapa** zaměřená na dokončení mapování a opatření politiky. Ta zahrnuje menší soubor opatření s nižší prioritou než první etapa nebo opatření, která bylo třeba dopracovat.⁴³ Dále bankovní dohled ECB hodnotí, do jaké míry lze politiku v oblasti možností a případů vlastního uvážení na vnitrostátní úrovni uplatňovat na **méně významné instituce** – po potřebných úpravách podle jejich specifických podmínek – s cílem dále podpořit rovné podmínky v celém SSM. V neposlední řadě pak budoucí činnost, která bude vykonávána ve spolupráci s Evropskou komisí a odpovědnými vnitrostátními orgány, se týká OND uplatňovaných na základě **vnitrostátních právních předpisů**, což zůstává ve výkonu dohledu v eurozóně relevantním zdrojem asymetrie.

4.2.3 Otevřené otázky v regulatorní harmonizaci

Práce na možnostech a případech vlastního uvážení představuje výrazný krok směrem k harmonizovanému regulatornímu rámci v eurozóně. Regulatorní podmínky v Evropě však nejsou tak rovné, jak by měly být.

Jsou zde patrné dva zdroje fragmentace. Prvním je **provedení směrnice o kapitálových požadavcích na vnitrostátní úrovni**. Vzhledem k tomu, že se

⁴² Pět zbývajících možností a případů vlastního uvážení bylo z návrhu právních nástrojů vynecháno, protože ECB od jejich výkonu upouští.

⁴³ Opatření vyžadující dopracování jsou součástí kapitoly III Příručky ECB o možnostech a případech vlastního uvážení.

jedná o směrnici, členské státy si mohou vybrat, jak budou evropská pravidla do vnitrostátních právních předpisů provádět. V důsledku toho bylo několik ustanovení směrnice o kapitálových požadavcích provedeno v eurozóně rozdílně. To samo o sobě určitě není problém, pokud tyto rozdíly vycházejí z rizik specifických pro danou zemi. Je zde však řada neodůvodněných rozdílů.

Druhým zdrojem regulatorní fragmentace jsou **pravomoci dohledu podle vnitrostátních právních předpisů**, pokud tyto pravomoci nejsou výslovně uvedeny ve směrnici o kapitálových požadavcích. Vystává pak otázka, zda ECB jakožto evropský orgán může tyto pravomoci přímo vykonávat. Dosud byla tato otázka zodpovězena pouze v individuálních případech. Nyní se zavedením evropského bankovního dohledu je třeba konzistentnějšího přístupu.

Řadu odchylek ve vnitrostátních právních předpisech nelze dále ospravedlnit. Článek 1 nařízení o SSM ukládá ECB povinnost vykonávat obezřetnostní dohled „s plným ohledem na jednotu a integritu vnitřního trhu“. Článek rovněž odkazuje na „rovné zacházení s úvěrovými institucemi s cílem předcházet regulatorní arbitráži“. Roztříštěný regulatorní rámec plnění těchto požadavků ECB ztěžuje.

A nové rozdíly dále vznikají. Zákonodárci v některých zemích převádějí nezávazné postupy dohledu do závazných právních předpisů a tím harmonizaci těchto postupů ECB ztěžují. Nedávným příkladem je německý zákon o řešení krizí bank. Tento zákon přenáší na ministerstvo financí pravomoc vydávat předpisy v oblastech, jako jsou vnitřní správa a řízení a řízení rizik (ministerstvo financí zatím tuto pravomoc nevyužilo).

Vnitrostátní právní předpisy pro oblast bankovníctví přijímané po vzniku SSM by měly dostatečně zohledňovat nové pravomoci ECB s cílem usnadnit harmonizaci postupů dohledu v bankovní unii.

5 Podávání zpráv o rozpočtovém čerpání

Nařízení o SSM stanoví, že ECB musí mít k dispozici přiměřené zdroje, aby plnila své úkoly v oblasti dohledu efektivně. Dále vyžaduje, aby byly tyto zdroje financovány prostřednictvím poplatku za dohled, který ponese subjekty podléhající úkolům ECB týkajícím se dohledu.

Výdaje vynaložené na úkoly týkající se dohledu jsou v rámci rozpočtu ECB samostatně identifikovatelné, jak předepisuje nařízení o SSM. Rozpočtová působnost ECB je svěřena Radě guvernérů. Tento orgán přijímá roční rozpočet ECB na základě návrhu Výkonné rady po konzultaci záležitostí souvisejících s bankovním dohledem s předsedou a místopředsedou Rady dohledu. Radě guvernérů pomáhá v rozpočtových záležitostech rozpočtový výbor (BUCOM) složený z členů ze všech národních centrálních bank Eurosystemu a z ECB. BUCOM vyhodnocuje zprávy ECB o plánování a monitorování rozpočtu a podává o nich hlášení přímo Radě guvernérů.

5.1 Výdaje za rok 2015

Výdaje vzniklé ECB za plnění úkolů týkajících se dohledu sestávají především z přímých výdajů [generálních ředitelství bankovního dohledu ECB a sekretariátu Rady dohledu](#). Funkce dohledu se také opírá o sdílené služby poskytované stávajícími funkčními složkami ECB, včetně odborů pro správu majetku, řízení lidských zdrojů, administrativní služby, rozpočet a kontrolu, komunikaci, účetnictví, právní služby, interní audit, statistické služby a informační technologie. Související výdaje jsou součástí rozpočtu ECB a jsou samostatně identifikovatelné.

V dubnu 2015 přijala Rada guvernérů rozhodnutí [ECB o částce, která má být hrazena prostřednictvím poplatků za dohled](#) v roce 2015. Rozhodnutí stanovilo odhad ročních výdajů za úkoly týkající se bankovního dohledu na rok 2015 na 296,0 mil. EUR.⁴⁴ Na konci roku 2015 dosáhly výdaje ECB na úkoly týkající se bankovního dohledu 277,1 mil. EUR, tj. o 6 % méně, než byl odhad ročních výdajů, což v porovnání s částkou fakturovanou v roce 2015 vedlo k přebytku 18,9 mil. EUR. V souladu s příslušným nařízením bude tento přebytek v plné výši započten oproti celkové částce, která bude vyměřena v roce 2016.⁴⁵

Jak bylo vysvětleno v kapitole 1.3, Rada guvernérů přijala rozhodnutí posílit v roce 2016 zdroje dohledu ECB. Tento postup společně se zaměřením na určité oblasti vyžadující dodatečnou pozornost dohledu, který byl uveden v dokumentu „[Bankovní dohled ECB: priority SSM v roce 2016](#)“, povede k nárůstu celkových

⁴⁴ Rozhodnutí Evropské centrální banky (EU) 2015/727 ze dne 10. dubna 2015 o celkové výši ročních poplatků za dohled za první období placení poplatku a za rok 2015 (ECB/2015/17).

⁴⁵ Článek 9 nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1163/2014 ze dne 22. října 2014 o poplatcích za dohled (ECB/2014/41).

výdajů na bankovní dohled v roce 2016. V důsledku toho může dojít ke stabilizaci celkových ročních výdajů ECB za dohled až ve střednědobém horizontu.

Tabulka 9

Náklady na funkci dohledu v roce 2015

	Skutečné výdaje v roce 2015 (v mil. EUR)	Odhadované výdaje v roce 2015 (v mil. EUR)	Skutečné výdaje v roce 2014 (v mil. EUR)
Mzdy a požitky	141,3	151,7	68,9
Nájemné a údržba budov	25,5	22,6	13,2
Další provozní výdaje	110,3	121,8	74,8
Celkové výdaje na úkoly v oblasti bankovního dohledu	277,1	296,0	156,9

5.1.1 Mzdy a požitky

Mzdy a požitky zahrnují všechny výdaje v souvislosti se mzdami, včetně přesčasů, příspěvků a nákladů týkajících se požitků po skončení pracovního poměru pro zaměstnance dohledu a zaměstnance sdílených služeb.

Skutečné výdaje v roce 2015 za mzdy a požitky činí 141,3 mil. EUR, tj. 93 % očekávaných výdajů, a tedy 51 % celkových výdajů na úkoly v oblasti bankovního dohledu. Rozdíl 10,4 mil. EUR mezi očekávanými a skutečnými výdaji lze z velké části vysvětlit nižší než očekávanou průměrnou obsazeností pracovních míst. K 31. prosinci 2015 bylo obsazeno zhruba 96 % pracovních míst souvisejících s bankovním dohledem.

V důsledku rozhodnutí Rady guvernérů posílit zdroje dohledu ECB v roce 2016, jak bylo uvedeno v kapitole 1.3, lze očekávat, že výdaje v souvislosti se mzdami a požitky vzrostou.

5.1.2 Nájemné a údržba budov

Na konci roku 2015 dosahovaly skutečné výdaje za nájemné a údržbu budov včetně odpisů souvisejících aktiv částky 25,5 mil. EUR, tj. 113 % očekávaných výdajů. Skutečné výdaje, které byly o 2,9 mil. EUR vyšší než očekávaný objem, lze vysvětlit především růstem částek souvisejících s odpisy investic týkajících se budov a příslušenství.

Během roku 2015 byly upraveny prostory v budově Eurotower, do nichž bude přemístěn bankovní dohled ECB. Podle stávajícího harmonogramu projektu by přemístění mělo být dokončeno do poloviny roku 2016. V důsledku toho lze od roku 2016 společně s plánovaným růstem počtu pracovníků dohledu, jak je uvedeno výše, očekávat nárůst nájemného a částek souvisejících s budovami a příslušenstvím.

5.1.3 Další provozní výdaje

Kategorie „další provozní výdaje“ zahrnuje náklady, jako je poradenství, služby IT, statistické služby, odpisy stálých aktiv (jiných než budovy a příslušenství), služební cesty a školení.

Celkově je rozpočtové čerpání v této kategorii pod objemem výdajů odhadovaných v dubnu 2015; skutečné výdaje ve výši 110,3 mil. EUR představovaly čerpání na úrovni 91 %. Je to především důsledek přesunu v pořadí důležitosti zdrojů směrem k příspěvku dohledu na naléhavé úkoly finanční stability, což vedlo k poklesu služebních cest, školení a souvisejících nákladů. Jedním z faktorů přispívajících k nedočerpání byla také menší než očekávaná obsazenost pracovních míst.

Skutečné náklady v roce 2015 zahrnují vnější podporu, která byla nasazena ve prospěch příspěvku dohledu ECB k úkolům v oblasti finanční stability, jmenovitě ke komplexnímu hodnocení řeckých významných institucí, „pravidelnému“ komplexnímu hodnocení v roce 2015 a k provádění dohledu na místě. To vše je podrobně popsáno v kapitole 2.

5.2 Rámec poplatků: listopad 2014–prosinec 2015

[Nařízení ECB o poplatcích za dohled](#) společně s nařízením o SSM vytváří právní rámec, podle kterého ECB vyměřuje roční poplatek za dohled za výdaje vzniklé ECB v souvislosti s úkoly v oblasti dohledu. Nařízení o poplatcích stanovuje metodiku: i) určování celkové částky ročního poplatku za dohled, ii) výpočtu částky, kterou má uhradit každá dohlížená banka, a iii) výběru ročního poplatku za dohled.

ECB v roce 2015 poprvé rozesílala individuální výzvy všem dohlíženým institucím k zaplacení poplatku za skutečné náklady vzniklé za listopad a prosinec 2014 (s přihlédnutím k tomu, že ECB převzala provozní odpovědnost za bankovní dohled v listopadu 2014) a za roční období 2015.

5.2.1 Celková vyměřená částka

Celková částka poplatků vyměřených Evropskou centrální bankou na krytí nákladů spojených s obezřetnostním dohledem nad bankovním sektorem eurozóny v období 2014–2015 činila 326 mil. EUR.

Částka je rozdělena na tyto části:

- 30 mil. EUR na náklady vzniklé v posledních dvou měsících roku 2014, jak bylo uvedeno v roční účetní závěrce ECB za rok 2014,
- 296 mil. EUR na předpokládané výdaje za celý rok 2015, které ECB oznámila v dubnu 2015.

Částka, která má být prostřednictvím ročních poplatků za dohled získána, je rozdělena do dvou částí podle statusu dohlíženého subjektu (významný, nebo méně významný), což odráží různé stupně dohledu ECB. Toto rozdělení je určeno na základě nákladů útvarů ECB, které jsou zodpovědné za dohled nad významnými dohlíženými subjekty, a útvarů provádějících dozor nad činností dohledu nad méně významnými subjekty.

Tabulka 10
Poplatky za dohled

	Skutečné příjmy za rok 2015 (v mil. EUR)	Celková částka vyměřená v roce 2015 (v mil. EUR)	Celková částka vyměřená v roce 2014 ⁴⁶ (v mil. EUR)
Poplatky za dohled	277,1	296,0	30,0
<i>z toho:</i>			
Poplatky uložené významným subjektům nebo významným skupinám	245,6	264,1	25,6
Poplatky uložené méně významným subjektům nebo méně významným skupinám	31,5	31,9	4,4
Celkové výnosy z úkolů v oblasti bankovního dohledu	277,1	296,0	30,0

Přebytek ve výši 18,9 mil. EUR mezi skutečnými výdaji vynaloženými v roce 2015 a částkou vyměřenou za rok 2015, jak je uvedeno v kapitole 5.1, se započítá v plné výši proti celkové částce, která bude vyměřena v roce 2016, a rozdělí se mezi kategorii významných institucí a kategorii méně významných institucí podle skutečných nákladů v roce 2015 přiřazených příslušným funkcím.

5.2.2 Jednotlivé poplatky za dohled

Na úrovni bank se poplatky vypočítávají podle významu banky a jejího rizikového profilu za použití faktorů pro výpočet ročního poplatku předložených všemi dohlíženými bankami s rozhodným dnem 31. prosince předchozího roku. Poplatek za dohled vypočítaný pro banku je následně účtován prostřednictvím roční platby splatné v posledním čtvrtletí každého účetního období.

Poplatek za dohled se stanoví na nejvyšší úrovni konsolidace v rámci členských států účastnících se SSM. Jedná se o součet minimální složky poplatku pro všechny banky, a to na základě 10 % částky k uhrazení⁴⁷, a proměnné složky poplatku, v jejímž rámci se rozdělí zůstatek ve výši 90 % částky k uhrazení.

Pro potřeby výpočtu ročních poplatků za dohled splatných v roce 2015 ohledně každého dohlíženého subjektu a každé dohlížené skupiny předložili poplatníci vnitrostátním příslušným orgánům do 1. července 2015 informace o faktorech pro

⁴⁶ Za rok 2014 Evropská centrální banka prostřednictvím poplatků za dohled pokryla náklady související s bankovním dohledem za období začínající v listopadu 2014, kdy své úkoly týkající se dohledu převzala.

⁴⁷ V případě nejmenších významných bank s celkovými aktivy menšími než 10 miliard EUR je minimální složka poplatku snížena na polovinu.

výpočet poplatku s rozhodným datem 31. prosince 2014. ECB zpřístupnila 30. července 2015 předložené faktory pro výpočet poplatku poplatníkům a vyzvala je, aby do pěti pracovních dnů poskytli vyjádření, považují-li tyto údaje za chybné. Poté ECB vypočítala příslušné poplatky pro jednotlivé banky a bankovní skupiny.

Obrázek 6

Co určuje proměnnou složku poplatku?

Splatné roční poplatky za dohled za rok 2015 do velké míry odpovídaly předběžným odhadům, které ECB poskytla během veřejné konzultace počátkem roku 2014. V souladu s předběžnou analýzou dopadu muselo téměř 50 % významných subjektů zaplatit za období roku 2015 roční poplatek za dohled v rozmezí 700 000 EUR až 2,0 mil. EUR. Obdobně v případě méně významných institucí ukazovala předběžná analýza dopadu, že téměř 75 % z nich má zaplatit méně než 7 000 EUR. Podle výsledku výpočtu ročního poplatku za rok 2015 spadalo do tohoto rozmezí 70 % dohlížených subjektů.

Jak je vysvětleno v kapitole 3.1, ECB schválila řadu modifikací situace jednotlivých bank. Podle článku 7 nařízení o poplatcích vyžadují následující změny ve

vztahu k dohlíženému subjektu na nejvyšší úrovni konsolidace změnu jednotlivého poplatku za dohled:

- změna statusu dohledu dohlíženého subjektu, tzn. reklasifikace subjektu z významného na méně významný či naopak,
- povolení k činnosti nového dohlíženého subjektu,
- odebrání stávajícího povolení.

V těchto případech předtím, než dojde k refundaci nebo požádání dohlíženého subjektu o úhradu dodatečného poplatku, přijme ECB nové rozhodnutí o poplatku za dohled.

Po vydání výzvy k zaplacení poplatku za dohled byl Evropské centrální bance podán nízký počet žádostí o změnu podle ustanovení článku 7. Částky refundované nebo vyměřené podle tohoto ustanovení se započítají v plné výši proti celkové částce, která bude vyměřena.

5.2.3 První fakturace a výběr poplatků

V říjnu 2015 vydala ECB dva soubory výzev dohlíženým subjektům k zaplacení poplatku za dohled. Jeden soubor výzev se týkal skutečných výdajů, které vznikly v posledních dvou měsících roku 2014, jak je uvedeno v roční účetní závěrce ECB za rok 2014, zatímco druhý soubor se týkal předpokládaných výdajů v celém roce 2015.

Výzva pro dohlíženou skupinu zahrnuje poplatky za dohled celé skupiny. Pro dohlížený samostatný subjekt, který není součástí žádné dohlížené skupiny, je vydána samostatná výzva k zaplacení poplatku.

Na konci prosince 2015 dosáhla částka, kterou ECB vybrala, více než 99 % poplatků vyměřených za úkoly bankovního dohledu. ECB přijímá všechny nezbytné kroky, aby dohlížené subjekty nesplacené částky splatily. V aktuálním poplatkovém období vybrala ECB úroky účtované dohlíženým subjektům za pozdní platby poplatků za dohled ve výši 0,05 mil. EUR. Jak stanoví nařízení o poplatcích, tato částka bude zohledněna při rozhodování o celkové částce, která bude vyměřena v roce 2016.

Více informací o [poplatcích za dohled](#) je k dispozici na internetových stránkách ECB o bankovním dohledu. Tyto stránky jsou pravidelně aktualizovány o užitečné praktické informace a zveřejňovány ve všech úředních jazycích EU.

6 Právní nástroje přijaté Evropskou centrální bankou týkající se bankovního dohledu

Následující tabulka uvádí seznam právních nástrojů týkajících se bankovního dohledu, které ECB přijala v roce 2015 a jež byly zveřejněny v Úředním věstníku Evropské unie nebo na internetových stránkách ECB. Obsahuje právní nástroje přijaté podle čl. 4 odst. 3 nařízení (EU) č. 1024/2013 i jiné relevantní právní nástroje.

Nařízení ECB

Číslo	Název
ECB/2015/13	Nařízení ECB (EU) 2015/534 ze dne 17. března 2015 o vykazování finančních informací v oblasti dohledu (Úř. věst. L 86, 31.3.2015, s. 13)

Jiné právní nástroje ECB než nařízení

Číslo	Název
ECB/2014/59	Rozhodnutí ECB (EU) 2015/433 ze dne 17. prosince 2014 o zřízení Etického výboru a jeho jednacího řádu (Úř. věst. L 70, 14.3.2015, s. 58)
ECB/2015/2	Doporučení ECB ze dne 28. ledna 2015 o zásadách pro vyplácení dividend (Úř. věst. C 51, 13.2.2015, s. 1)
ECB/2015/4	Rozhodnutí ECB (EU) 2015/656 ze dne 4. února 2015 o podmínkách, za nichž mohou úvěrové instituce zahrnout mezitímní zisk nebo zisk ke konci roku do kmenového kapitálu tier 1 v souladu s čl. 26 odst. 2 nařízení (EU) č. 575/2013 (Úř. věst. L 107, 25.4.2015, s. 76)
ECB/2015/7	Rozhodnutí ECB (EU) 2015/530 ze dne 11. února 2015 o metodice a postupech pro stanovení a shromažďování údajů týkajících se faktorů používaných pro výpočet ročních poplatků za dohled (Úř. věst. L 84, 28.3.2015, s. 67)
ECB/2015/8	Rozhodnutí ECB (EU) 2015/716 ze dne 12. února 2015, kterým se mění rozhodnutí ECB/2004/2, kterým se přijímá jednací řád Evropské centrální banky (Úř. věst. L 114, 5.5.2015, s. 11)
ECB/2015/12	Obecné zásady ECB (EU) 2015/856 ze dne 12. března 2015, kterými se stanoví zásady etického rámce jednotného mechanismu dohledu (Úř. věst. L 135, 2.6.2015, s. 29)
ECB/2015/16	Rozhodnutí ECB (EU) 2015/811 ze dne 27. března 2015 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropské centrální banky, které se nacházejí v držení vnitrostátních příslušných orgánů (Úř. věst. L 128, 23.5.2015, s. 27)
ECB/2015/17	Rozhodnutí ECB (EU) 2015/727 ze dne 10. dubna 2015 o celkové výši ročních poplatků za dohled za první období placení poplatku a za rok 2015 (Úř. věst. L 115, 6.5.2015, s. 36)
ECB/2015/21	Rozhodnutí Evropské centrální banky (EU) 2015/839 ze dne 27. dubna 2015, kterým se určují úvěrové instituce podléhající komplexnímu hodnocení (Úř. věst. L 132, 29.5.2015, s. 88)
ECB/2015/36	Rozhodnutí ECB (EU) 2016/3 ze dne 18. listopadu 2015, kterým se stanoví zásady pro poskytování zpětné vazby k plnění úkolů dílčích koordinátorů z vnitrostátních příslušných orgánů ve společných týmech dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu (Úř. věst. L 1, 5.1.2016, s. 4)
ECB/2015/38	Rozhodnutí ECB (EU) 2015/2218 ze dne 20. listopadu 2015 o postupu při vyloučení předpokladu, že zaměstnanci mají podstatný vliv na rizikový profil dohlížené úvěrové instituce (Úř. věst. L 314, 1.12.2015, s. 66)
ECB/2015/49	Doporučení ECB ze dne 17. prosince 2015 o zásadách pro vyplácení dividend (Úř. věst. C 438, 30.12.2015, s. 1)
	Rozhodnutí ze dne 23. listopadu 2015 o tom, zda nástroje, které vydá National Bank of Greece S.A. („dohlížený subjekt“), plní kritéria pro nástroje kmenového kapitálu tier 1 v souladu s článkem 31 nařízení (EU) č. 575/2013, zveřejněná na internetových stránkách ECB věnovaných bankovnímu dohledu v části „Letters to banks“
	Rozhodnutí ze dne 23. listopadu 2015 o tom, zda nástroje, které vydá Piraeus Bank S.A. („dohlížený subjekt“), plní kritéria pro nástroje kmenového kapitálu tier 1 v souladu s článkem 31 nařízení (EU) č. 575/2013, zveřejněná na internetových stránkách ECB věnovaných bankovnímu dohledu v části „Letters to banks“
	Memorandum o porozumění uzavřené mezi Jednotným výborem pro řešení krizí a ECB s ohledem na spolupráci a výměnu informací, 22. prosince 2015

(Instituce) v selhání, nebo jejíž selhání je pravděpodobné: Jedna ze tří kumulativních podmínek určujících, zda by orgány příslušné k řešení krizí měly podniknout kroky k řešení krize určité úvěrové instituce. V čl. 32 odst. 4 směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank (BRRD) je definováno, kdy se má za to, že je úvěrová instituce v selhání nebo její selhání je pravděpodobné (to určí orgán dohledu či orgán příslušný pro řešení krizí).

Bankovní unie: Jeden ze stavebních kamenů dokončení Hospodářské a měnové unie, který se skládá z integrovaného finančního rámce s jednotným mechanismem dohledu, jednotným mechanismem pro řešení krizí bank a jednotným souborem pravidel, včetně harmonizovaných systémů pojištění vkladů, jež se mohou vyvinout ve společný evropský systém pojištění vkladů.

Celková kapacita absorpce ztráty (TLAC): Standard pro globálně systémově významné banky, na kterém se v listopadu 2015 shodla Rada pro finanční stabilitu, navržený tak, aby měly globálně systémově významné banky k dispozici dostatečnou kapacitu absorpce ztráty a rekapitalizace pro řešení krizí, aby mohlo být uplatněno řádné řešení krizí, které s velkou mírou důvěry minimalizuje dopad na finanční stabilitu, zajišťuje kontinuitu nejdůležitějších funkcí a zabraňuje tomu, aby byli daňoví poplatníci vystaveni ztrátě. Minimální požadavek TLAC se poměruje s rizikově váženým a rizikově neváženým srovnávacím standardem. Požadavek TLAC se začne uplatňovat od roku 2019.

CRR / CRD IV: Nařízení a směrnice o kapitálových požadavcích: [Nařízení \(EU\) č. 575/2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky \(CRR\)](#) a [směrnice 2013/36/EU o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky \(CRD IV\)](#). Často jsou společně označovány jako CRD IV.

Evropský orgán pro bankovníctví (EBA): EBA je nezávislý orgán EU zřízený dne 1. ledna 2011 za účelem zajištění účinné a konzistentní obezřetnostní regulace a dohledu v bankovním sektoru EU. Jeho hlavním úkolem je podílet se na tvorbě evropského jednotného souboru pravidel v bankovníctví, jehož cílem je stanovit jednotný soubor harmonizovaných obezřetnostních pravidel v celé EU. Orgán EBA také hraje významnou úlohu při podpoře konvergence postupů dohledu v rámci EU a je pověřen posuzováním rizik a zranitelných míst v bankovním sektoru EU.

Interní bankovní postupy pro hodnocení kapitálové přiměřenosti (ICAAP): Strategie a postupy, které musí banky stanovit k hodnocení a kontinuálnímu udržování částek, druhů a rozdělení vnitřně stanoveného kapitálu, jež považují za přiměřené k zohlednění povahy a úrovně rizik, kterým jsou nebo by mohly být vystaveny. Příslušné orgány provádějí přezkum těchto interních bankovních postupů v rámci procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu.

Interní model: Jakýkoli přístup k měření a řízení rizik použitý při výpočtu kapitálových požadavků, který je vyhrazený pro úvěrovou instituci a vyžaduje předchozí souhlas příslušného orgánu v souladu s třetí částí nařízení o kapitálových požadavcích.

Interní postupy pro hodnocení přiměřenosti likvidity (ILAAP): Strategie, politiky, procesy a systémy, které musí banky stanovit k řízení a sledování rizika likvidity a finančních pozic. Příslušné orgány provádějí přezkum interních postupů pro hodnocení přiměřenosti likvidity v rámci procesu dohledu a hodnocení orgány dohledu.

Jednotný mechanismus dohledu (SSM): Mechanismus, který tvoří ECB a vnitrostátní příslušné orgány v zúčastněných členských státech a jenž má za účel vykonávat úkoly týkající se dohledu svěřené ECB. ECB odpovídá za účinné a konzistentní fungování tohoto mechanismu, který je součástí bankovní unie.

Jednotný mechanismus pro řešení krizí (SRM): Mechanismus, který začal v plném rozsahu fungovat 1. ledna 2016, stanovující jednotná pravidla a postupy pro řešení krizí úvěrových institucí se sídlem v bankovní unii. Opírá se o Jednotný výbor pro řešení krizí, což je evropský orgán příslušný k řešení krizí v bankovní unii, který úzce spolupracuje s vnitrostátními orgány zúčastněných členských států příslušnými k řešení krizí. Pro účely řešení krizí disponuje SRM jednotným fondem pro řešení krizí.

Jednotný soubor pravidel: Cílem jednotného souboru pravidel v bankovním sektoru je stanovit jednotný soubor harmonizovaných obezřetnostních pravidel, která musí dodržovat úvěrové instituce v celé EU. Nad rámec právních předpisů zpracovaných Evropským parlamentem a Radou EU s pomocí Evropské komise má EBA kompetence k dalšímu rozvíjení tohoto jednotného souboru pravidel a ke sledování jeho provádění.

Kvalifikovaná účast: Účast v úvěrové instituci, která představuje alespoň 10 % základního kapitálu či hlasovacích práv nebo umožňuje uplatnění podstatného vlivu na řízení úvěrové instituce.

Minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky: Týká se všech úvěrových institucí v EU a jeho cílem je umožnit jim absorbovat ztráty v případě jejich selhání. Tento požadavek je součástí směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank. Má stejný cíl jako požadavek na celkovou kapacitu absorpce ztráty. Specifické kapitálové požadavky předepsané minimálním požadavkem na kapitál a způsobilé závazky se však vypočítávají odlišně, a to podle kritérií stanovených orgánem EBA.

Nařízení o rámci SSM: Regulační rámec, který stanoví zejména praktickou organizaci spolupráce mezi ECB a vnitrostátními příslušnými orgány v rámci jednotného mechanismu dohledu, jak je uvedeno v článku 6 nařízení o SSM.

Nařízení o SSM: Právní akt, který vytváří jednotný mechanismus dohledu nad úvěrovými institucemi v eurozóně, případně i v dalších členských státech EU. Tento mechanismus je jedním z hlavních prvků bankovní unie v Evropě. Nařízení o SSM

svěřuje ECB zvláštní úkoly týkající se politik, které souvisejí s obezřetnostním dohledem nad úvěrovými institucemi.

Nejvyšší rozdělitelná částka: Nedodržení požadavku na kombinovanou rezervu vede k povinnému omezování při rozdělování např. dividend, kupónových plateb u nástrojů zahrnovaných do vedlejšího kapitálu tier 1 či nezaručených podílů na zisku. Bance, která tento požadavek nedodrží, bude automaticky zakázáno rozdělovat více než nejvyšší rozdělitelnou částku. Nejvyšší rozdělitelná částka je zisk banky k rozdělení vynásobený činitelem v rozmezí od 0,6 do 0 v závislosti na chybějícím kmenovém kapitálu tier 1 ve srovnání s uvedeným požadavkem.

Pasportizace: Postupy týkající se svobody usazování a volného pohybu služeb poskytovaných v jiných členských státech kteroukoli úvěrovou institucí, jež byla povolena a jež podléhá dohledu příslušných orgánů jiného členského státu, pokud se vydané povolení vztahuje na tyto činnosti (jak upravují články 33 až 46 směrnice o kapitálových požadavcích).

Postup neuplatnění námitek: Standardní rozhodovací proces stanovený v nařízení o SSM pro činnost dohledu ECB. Rada dohledu přijímá návrhy rozhodnutí, které jsou předkládány k přijetí Radě guvernérů. Rozhodnutí se považují za přijatá, pokud Rada guvernérů během předem určeného období v rozsahu do deseti pracovních dnů nevznesla námitky.

Pravomoci v oblasti vynucování a sankcí: Pravomoci, které má ECB k dispozici a jež mají za cíl i) přinutit dohlížený subjekt nebo osobu, aby dodržovaly obezřetnostní požadavky (vynucování), a ii) potrestat dohlížený subjekt za nedostatečné dodržování obezřetnostních požadavků peněžitou sankcí.

Proces dohledu a hodnocení orgány dohledu (SREP): Proces používaný k řízení dohledového přezkumu významných i méně významných úvěrových institucí a ke stanovení toho, zda by (nad rámec minimálních požadavků) měly být uplatněny případné další požadavky, pokud jde o vlastní zdroje, zveřejňování nebo likviditu, či zda by měla být uplatněna jakákoli další opatření dohledu.

Program dohledových šetření (SEP): V souladu s článkem 99 směrnice o kapitálových požadavcích přijímá bankovní dohled ECB jednou ročně SEP pro instituce, nad kterými vykonává dohled. Tento program vymezuje pro každou významnou instituci hlavní činnost dohledu, prováděnou ke sledování rizik a řešení slabých míst. Určuje, které instituce mají být předmětem zvýšeného dohledu. SEP pro významnou instituci se zabývá probíhajícími činnostmi dohledu, kontrolami na místě a posuzováním interních modelů.

Příručka dohledu SSM: Příručka, která podrobně rozvádí obecné zásady, procesy a postupy i metodiku dohledu nad významnými a méně významnými institucemi, s přihlédnutím k zásadám fungování SSM. Popisuje postupy spolupráce v rámci SSM i s orgány mimo SSM. Příručka dohledu SSM je interní dokument pro zaměstnance zabývající se jednotným mechanismem dohledu; v listopadu 2014 byla zveřejněna kratší [příručka bankovního dohledu](#), která vysvětluje způsob fungování SSM a podrobně rozvádí postupy dohledu v rámci SSM.

Rozhodnutí ECB v oblasti dohledu: právní akt přijatý ECB při plnění úkolů a výkonu pravomocí, které byly ECB svěřeny nařízením o SSM. Je určen jednomu nebo více dohlíženým subjektům či dohlíženým skupinám nebo jedné či více dalším osobám a nejedná se o obecně použitelný právní akt.

Společný tým dohledu: Tým osob vykonávajících dohled, složený ze zaměstnanců ECB a vnitrostátního příslušného orgánu, který je pověřen dohledem nad významným dohlíženým subjektem nebo nad významnou dohlíženou skupinou.

Vnitrostátní příslušný orgán: Vnitrostátním právem úředně uznávaný veřejný orgán nebo subjekt, který je vnitrostátním právem zmocněn dohlížet na instituce v rámci systému dohledu fungujícího v dotčeném členském státě.

Význam: Kritérium, které určuje přidělení úkolů spojených s dohledem v rámci jednotného mechanismu dohledu Evropské centrální banky nebo vnitrostátním příslušným orgánům. Úroveň významu úvěrových institucí vychází z kritérií stanovených v nařízení o SSM a blíže určených v nařízení o rámci SSM.

Zkratky

Země

AT	Rakousko	HU	Maďarsko
BE	Belgie	IT	Itálie
BG	Bulharsko	JP	Japonsko
CH	Švýcarsko	LT	Litva
CY	Kypr	LU	Lucembursko
CZ	Česká republika	LV	Lotyšsko
DK	Dánsko	MT	Malta
DE	Německo	NL	Nizozemsko
EE	Estonsko	PL	Polsko
IE	Irsko	PT	Portugalsko
ES	Španělsko	RO	Rumunsko
FI	Finsko	SE	Švédsko
FR	Francie	SI	Slovinsko
GR	Řecko	SK	Slovensko
HR	Chorvatsko	UK	Spojené království

Jiné

AQR	přezkum kvality aktiv
BCBS	Basilejský výbor pro bankovní dohled
COREP	obecné vykazování
CRD IV	směrnice o kapitálových požadavcích
CRR	nařízení o kapitálových požadavcích
EBA	Evropský orgán pro bankovníctví
ECB	Evropská centrální banka
ESRB	Evropská rada pro systémová rizika
EU	Evropská unie
FINREP	finanční vykazování
FSB	Rada pro finanční stabilitu
RAS	systém posuzování rizik
SEP	program dohledových šetření
SREP	proces dohledu a hodnocení orgány dohledu
SSM	jednotný mechanismus dohledu

© Evropská centrální banka, 2016

Poštovní adresa	60640 Frankfurt am Main, Německo
Telefon	+49 69 1344 0
Internet	www.bankingsupervision.europa.eu

Všechna práva vyhrazena. Zhotovení kopií pro vzdělávací a nekomerční účely je povoleno, a to pouze s uvedením zdroje.

ISSN	2443-597X
ISBN	978-92-899-2147-3
DOI	10.2866/036654
Katalogové číslo EU	QB-BU-16-001-CS-N